

**Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar**

**Erdélyi vármegyék Árpád-kori településneveinek
névrendszertani vizsgálata
(szakdolgozat)**

Témavezető: Dr. Tóth Valéria
egyetemi docens

Készítette: Bátori István
II. MA
magyar nyelv és irodalom

Debrecen, 2014

Tartalom

I. Bevezetés	2
1. Kolozs, Doboka és Erdélyi Fehér vármegyék kialakulása	2
2. Népi, etnikai viszonyok a területen az Árpád-korban.....	4
3. Az Árpád-kor fontos településtörténeti eseménye a térségben: a telepítések	6
II. Névrendszertani feldolgozások	9
1. Az elméleti keret.....	9
2. Funkcionális-szemantikai elemzés	10
2. 1. A névrész megjelöli a hely fajtáját	13
2. 2. A névrész megnevező szerepben áll.....	18
2. 3. A névrész a denotátum valamely sajátosságára utal	22
3. Keletkezés- és változástörténeti elemzés	32
3. 1. Szintagmatikus szerkesztéssel alakult településnevek	33
3. 2. Morfematikai szerkesztéssel alakult településnevek	34
3. 3. Jelentésbeli névalkotással keletkezett nevek	36
3. 4. Névátvételek	37
3. 5. Változási folyamatok a településnevek körében	38
III. Egy korábbi feldolgozás tanulságai a névrendszertani elemzés fényében	40
IV. Összefoglalás	46
Irodalom	47
Mellékletek	50

I. Bevezetés

Dolgozatomban három Árpád-kori vármegye, Kolozs, Doboka és Erdélyi Fehér¹ vármegyék településneveinek névrendszertani, helynévtörténeti és összehasonlító elemzését kívánom elvégezni. A vizsgálatom alapjául szolgáló korpuszt GYÖRFFY GYÖRGY: *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza* című műve szolgáltatja (Gy.). Mivel a névadásnak és a névhasználatnak igen erős a társadalmi beágyazottsága, így a névtani vizsgálatoknak fokozott figyelemmel kell lenniük a vizsgált kor nyelven kívüli, elsősorban történelmi kontextusára is. A dolgozatom bevezetéseként megfogalmazott gondolatokban ennek jelentőségét mutatom be elsősorban a terület település- és népességtörténeti viszonyaira koncentrálna. Itt főleg a történettudomány eredményeit interpretálom, ám az egyes tényezőket – a helynevek vallomására támaszkodva – nyelvi-névtani érvekkel is igyekszem megtámogatni.

1. Kolozs, Doboka és Erdélyi Fehér vármegyék kialakulása

A három vármegye területe egymással közel határos, kialakulásukkor összességükben az Erdélyi-medence meglehetősen nagy hányadát teszik ki, keleti és déli irányban is egészen a Kárpátokig nyúlva. Elhelyezkedésük és alakjuk (jellegzetes „legyező alak”, mely az ország középső részéről a határ felé nyílik) jól mutatja a határvédelemben betöltött fontos szerepüket, melyet egyébként maguk a településnevek is alátámasztanak: a területen több helységnévben szerepel a határvédelemre utaló *kapu(s)*² és az *őr* névrész, pl. *Kapud*, *Kapus*, *Felkapus*, *Őr*, *Óregyház*, *Órhalom*, *Órmező*³ (e szerepükhöz lásd KRISTÓ 1988: 509). A három vármegye közül területi kiterjedtségét és politikai jelentőségét tekintve is kiemelkedik Erdélyi Fehér megye, de megszervezése időpontjában Doboka is hatalmas, az egész Észak-Erdélyt betöltő területet foglalhatott magában.

KRISTÓ GYULA a vármegyék kialakulásának kérdéseit vizsgálva egész monográfiát szentel a témának (1988), s ebben az általam vizsgált erdélyi megyék létrejöttének kérdéseit is taglalja. Ezek kronológiai viszonyait illetően eltérő véleményt fogalmaz meg, mint amit

¹ GYÖRFFY GYÖRGY munkájához igazodva (Gy.) dolgozatomban az egyes megyék adatairól szólva én is különbséget teszek Erdélyi Fehér vármegye „alsó” és „felső” (ideiglenesen Küküllő vármegyéhez tartozó) részei között.

² Vö. TESZ. II, 367: *kapu*, KRISTÓ–MAKK–SZEGFÜ 1973: 649–650.

³ A helynévi példáknak a dolgozatom főszövegében csupán a standard alakját adom meg. Az egyes nevek szócikkeit szótári formában a 2. sz. mellékletben közlöm, ahol az adott név összes Árpád-kori adata (pontos filológiai apparátussal) könnyedén visszakereshető.

történeti földrajzában GYÖRFFY GYÖRGY képvisel (Gy. 2: 105). Noha biztosnak tűnik, hogy a vármegyerendszer kialakítása a kutatott területen Szent István király erdélyi hatalmának megerősítéséhez, az utolsó Gyula behódoltatásához és tágabban az államszervezés folyamatához kapcsolódik, az erdélyi vármegyék kialakulása azonban régebbi eseményekhez is erős szálakkal kötődhet.

A honfoglalás kiváltó okait keresve KRISTÓNÁL (2007: 50) és GYÖRFFYNÉL is (Gy. 2: 104) megjelenik az az általánosan elfogadott gondolat, hogy a 895-ös egyesített besenyő-bolgár támadás lehetett az az esemény, mely a hét magyar törzset etelközi hazájukból az erdélyi Kárpátokon való átkelésre ösztönözte, hogy soraikat aztán jelentős veszteségek után Erdélyben rendezték. Erdélyi szálláshelyüket KRISTÓ a későbbi Szatmár, Közép- és Belső-Szolnok, Kraszna, Doboka és Kolozs vármegyék területére teszi (KRISTÓ 2007: 50).

GYÖRFFY szerint a hét törzs vezetője igyekezett a támadás miatt elvesztett és a korabeli életben kulcsfontosságú tengeri sót pótolni és lehetőleg legalább egy sófejtő helyet elfoglalni a sóbányákban bővelkedő területen, majd ezek védelmére földvárat építettek. Az erdélyi só jelentőségét mutatja, hogy nem sokkal később, ahogy a törzsek nyugatabbra vonultak a Tiszántúlra, erdélyi területeiket fenntartották nyári legelőnek, valamint magyar és szláv szolganépeket hagytak hátra az igen fontos sóbányáik működtetésére, s további harcos elemeket azok védelmére. Ezek a nagyjából körvonalazódó területek, uralmi körzetek alkothatták tehát a később megjelenő igazgatási egység, a vármegyék első formáit. Az erdélyi hét vármegye közül hatnak a kialakulása egy-egy sóbányával kapcsolatos: *Désvár, Dobokavár, Kolozsvár, Tordavár, Küküllővár, Fehérvár* (Gy. 2: 105). A sóbányák kiemelt jelentőségét nyelvi oldalról a helynevek tanúvallomása is támogatja: mindhárom megyében több ízben is találkozunk *akna, só* elemekkel a településnevekben: pl *Akna, Akna(j), Kolozsakna, Mérkaknája, Székakna, Vízakna, Sahtelek, Só*. Az erdélyi terület jelentőségét az is fokozza, hogy a só mellett egyéb ásványi kincsekben, nemesfémekben is igen gazdag, amint azt a településnév-állományban előforduló bányászatra utaló nevek is megerősítik: *Abrud* (FNESz. I, 52), *Abrudbánya, Bányabükke, Zalatna* (FNESz. II, 798). E nevek jó része átvétel, s eredeti formájukban az *arany* idegennyelvi megfelelője szerepel (vö. pl. szl. *zlato* 'arany'). Időben előre haladva, a hatalmi egyensúlyok változásával egyre több területet és sóaknát sajátítottak ki az Árpádok, s szintén sokat szereztek – elsősorban a Maros partján – az erdélyi hatalmukat kialakító Gyulák. István Koppány leverése után Erdély kormányzását nagybátyjára, Prokuj-Gyulára bízta. Arról, hogy Gyula hol rendezte be székhelyét, több elmélet is létezik, s ez a vármegyék kialakulásának szempontjából kulcsfontosságú kérdés. GYÖRFFY Gyulafehérvárt jelöli meg a törzsfő székhelyeként, míg KRISTÓ ezzel szemben

inkább Dobokavárt, feltevését arra alapozva, hogy a Gyula későbbi leverésében segítséget nyújtó Doboka neve őrződhetett meg a rivális törzsfő hajdani székhelyének a nevében (s lett később az egész vármegye névadója és első ispánja hasonlóan ahhoz, ahogy negyed évszázaddal később Doboka fia, Csanád Ajtony legyőzésével kapta meg a megye ispánságát s Ajtony várát) (KRISTÓ 1988: 483). Gyula ellenszegült a királyság berendezésével járó igazgatási és vallási reformok bevezetésének, s a görög császársággal és vallással erősítette meg kapcsolatát. Így 1003-ban István hadat kényszerült vezetni ellene, mire Gyula családjával együtt önként behódolt. Ekkor kezdhette meg István Erdélyben is a királyi hatalom erejét biztosító világi és vallási szervezet kiépítését, erőteljesen támaszkodva a már meglévő viszonyokra, a várakra, a hozzájuk tartozó sóbányákra és uradalmi területekre (Gy. 2: 105).

Az általam vizsgált vármegyék közül kettőnek, Dobokának és Erdélyi Fehérnek a keletkezését ekkora teszi KRISTÓ (1003 k. és 1010 k., vö. 1988: 483–486 és 497–501). Erdélyi Fehér megye ispánjának más, erdélyi ispánokhoz képest kezdetben nagyobb hatalma volt: a vajda méltóság az itt élt bolgár-szlávoktól átvett és az ispáni hatalmon túlmutató szerepkör (i. m. 498). Kolozs megyével kapcsolatban pedig az általános állásponttal szemben úgy vélekedik, hogy az később szakadhatott ki Dobokából, valamikor a XII. század legelején. GYÖRFFY máshogy látja létrejöttük sorrendjét: ő Kolozs vármegyét tartja a legkorábbinak (1003), majd Fehér megye létrejöttével számol, és az előbbiekből szakadt ki szerinte Doboka vármegye.

2. Népi, etnikai viszonyok a területen az Árpád-korban

A vármegyék kialakulásának vizsgálatakor már szembesültünk azzal a ténnyel, hogy a bizonyosság erejével ható elméletek megalkotásának e kérdésekben és e korszakban a legnagyobb akadálya az írásos bizonyítékok szinte teljes hiánya. Nem vagyunk jobb helyzetben akkor sem, ha a honfoglalás kori népességgel kapcsolatban szeretnénk kérdéseinkre választ kapni, erre vonatkozó írásos adatok ugyanis gyakorlatilag nem léteznek. Bármilyen megállapítást csak közvetett módon tehetünk. Éppen ebben a rendkívül bonyolult helyzetben siet a helynévtan és a történeti nyelvészet a történettudomány segítségére. Az egyes nyelvi és szűkebben névtani változások vizsgálatával ugyanis – kellő óvatosság mellett – jó eséllyel közelíthetünk a kérdések tisztázásához (vö. KNIEZSA 1943–44/2001: 3, KRISTÓ 2003: 27).

Az, hogy a helynevek jól felhasználhatóak az etnikai vizsgálatok során is, nem új gondolat: mind a nyelvészek, mind a történészek igen nagy hangsúlyt fektettek – és fektetnek a mai napig – a helynevek ilyen irányú vizsgálatára (közülük itt csak néhány nyelvészeti munkát említek: MELICH 1925–1929, KNIEZSA 1938/2000, 1944–1945/2001, BENKŐ 1996, RÁCZ A. 2004, PÓCZOS 2006, 2010, KOCÁN 2006, 2012). A honfoglalással kapcsolatos történések vizsgálatakor mindig felbukkanó kérdés, hogy a Kárpát-medencébe benyomuló magyarság milyen népelemekkel, miféle őslakossággal találkozhatott e területen. Általánosan elfogadott gondolat, hogy a X. században a Kárpát-medence népsűrűsége meglehetősen alacsony lehetett. Ezen vélekedést mind történeti demográfiai munkák (MTD. 48–50, Honf. 39), mind történeti munkák (ENGEL 2001: 10–11, KRISTÓ 2003: 35) megerősítik. Szorosan ehhez köthető, mégis más irányú kérdés a honfoglaló magyarság számbéli nagysága, illetve a honfoglalók és a helyben talált népesség aránya is. Leggyakrabban előforduló érv, amivel az őshonos népesség csekély számát a magyarsághoz képest igazolni lehet, nyelvi természetű: a viszonylag gyors beolvadásuk a magyar népességbe (MTD. 48–50). KRISTÓ GYULA szerint ugyanakkor az őshonos népesség összességében nagyobb számú lehetett, mint a megtelepülő magyarság (akár másfél-, kétszeres arányban is), ő a gyors beolvadás okait inkább a magyar nyelv korabeli *lingua franca* voltában, illetve a magyarság úgynevezett relatív többségében keresi, abban tudniillik, hogy a magyarság bár jóval kisebb számban volt jelen más etnikumok összességéhez mérve, azonban az egyes etnikumok számban külön-külön alulmúlták a honfoglaló magyarságot (Honf. 49).

A honfoglaláskor a Kárpát-medencében talált népesség etnikai hovatartozását vizsgálva biztosnak látszik, hogy legnagyobb számban szlávok élhettek itt: elsősorban a Dunántúlon, a Nyitra-vidéken, illetve viszonylag nagyobb számban Erdélyben (Gy. 2: 103, MTD. 47, KRISTÓ 1988: 37, KRISTÓ 2003: 27). Utóbbi helyen, elsősorban Dél-Erdélyben, Fehér vármegye területén bolgár-török és (vagy) elszlávosodott bolgár népességgel is lehet számolni (Gy. 2: 103, KRISTÓ 2003: 33), akik a Bolgár Birodalom határterületén élhettek. Látjuk tehát, hogy Erdélyben jelentősebbnek mondható őshonos elemmel számolhatunk. Jól mutatják ezt a terület helynevei is: a három vizsgált vármegye területén nagy számú, leginkább szláv eredetű, elsősorban víznévvel találkozunk (*Torockó, Orbó, Csernavoda, Lekence, Szomordok* stb., a nevek etimológiájához lásd FNESz.), melyekből aztán másodlagosan sok esetben településnevek is alakultak. Az átvett nevek között előfordul török eredetű is: *Korhány-hegy* (FNESz. I, 779), *Budak* (FNESz. I, 222), esetleg *Küküllő* (FNESz. I, 818), illetve régebben itt élt népek emlékét is őrzi néhány név: az *Abrud* (FNESz. I, 52), *Ompoly* (FNESz. II, 278), *Olt* (FNESz. II, 275) nevek feltehetően dák eredetűek, latin, s talán

szláv közvetítéssel, *Kerlés* pedig görög eredetű (FNESz. II, 721), ami szintén szláv közvetítéssel kerülhetett a magyarba. Nyelvi kontinuitással tehát kis mértékben ugyan, de lehet számolni, s legtöbb esetben ezt a közvetítő szerepet a magyarság és a korábbi etnikai-nyelvi rétegek között a szláv lakosság biztosítja. Ez a tény ugyanakkor éppen a szlávtság jelentősebbnek mondható jelenlétét bizonyítja a korban, nem pedig az eredeti névadó etnikum honfoglalás kori jelenlétére utal.

A Kárpát-medencében román népséggel biztosan nem találkozott a honfoglaló magyarság, s erre ragyogó bizonyítékot szintén a helynevek szolgáltatnak: egyetlen román eredetű mikro-, vagy makrotoponimával sem találkozunk a terület korai helynévkincsében, és a későbbiekben a telepítések alkalmával sem keletkeznek román (belső) névadással nevek, ehelyett szinte kizárólag átvételekkel találkozunk részben a magyarból, részben pedig a szláv és a német nyelvekből (Gy. 2: 103, KRISTÓ 2003: 191).

3. Az Árpád-kor fontos településtörténeti eseménye a térségben: a telepítések

A XII. századtól kezdve Erdély-szerte jellemző, s a korábban kialakult vármegyék képét, jellegét és etnikai sajátosságait gyökeresen megváltoztató folyamatok indulnak, illetve erősödnek fel (hiszen telepítésekkel eddig is számolhattunk, elsősorban határvédelmi céllal), mikor is bizonyos (rendszerint nagyobb, összefüggő) területekre szervezett módon, konkrét céllal akár idegen, akár magyar népséget telepítenek be. A telepítések igazgatási (bíráskodási jog, külön önkormányzatok létrejötte, új települések alapítása) és – ami számunkra a legérdekesebb – nyelvi szempontból is változásokat indukálnak.

Látványos, nyelvileg is jól látható változásokat érthető módon az elsőként említett, idegen csoport produkál: pl. új névtípusok, új jövevénynév-réteg létrehozásával. Erdélyi Fehér megyében az Olt medencéjében nagyszámú német név keletkezése figyelhető meg a telepítések következményeként. GYÖRFFY részletesen szól a telepítések folyamatáról az egyes vármegyék vizsgálatakor (Gy. 2: 50–54; 111–15, Gy. 3: 335–40), s ebből kiderül, hogy legjelentősebben Erdélyi Fehér megye arculata változott meg a telepítések által: egészen nagy területek szakadtak ki az ispáni hatalom irányítása alól, ekkor jöttek létre többek között a szász és székely székek is. A telepítések nem feltétlenül csak gazdasági megfontolás által történhettek, a tatárjárás során elpusztult települések és népesség pótlására például nagy szükség volt a feudális rendszer alapvető fenntartása végett (lásd pl. a szolgáló réteg hiányát mint motiváló tényezőt). Ekkorra tehető a román népség nagyobb számban a déli

ország részbe (Erdélybe) való telepítése a Balkánról, valamint a Szászföldről érkező németek letelepítése is. Az erdélyi szászokról szólva azonban különbséget lehet tenni a korai, XI–XII. századi, flandriai területekről érkező, illetve a tatárjárás után ténylegesen a Szászföldről érkező telepések között (KRISTÓ 2007: 188). A tatárjárás pusztításai bizonyos helyeken olyan mértékűek voltak, hogy jelentős névpusztulással is együtt jártak, nem maradt ugyanis olyan névhasználói közösség, amely továbbadja a neveket, s a névrendszer szempontjából *tabula rasa* teremtődött. Az ilyen esetekben még ha magyar közösséget is telepítettek egy adott helyre – belső telepítések alkalmával –, a betelepülőknek szükségszerűen új névrendszert kellett létrehozniuk, új nevekkkel kellett a területet benépesíteniük. Részben ennek is köszönhető, hogy egyes településeknek egymástól függetlenül több – más-más névadói közösségtől származó – neve is ismeretes.

A három vizsgált vármegye településneveiből álló korpusz vonatkozásában tehát a telepítések szempontjából elsősorban német (flandriai és szászöldi) és szláv hatást kell feltételeznünk. Ami a szláv népességet illeti, láttuk, hogy egy részüket itt találta a honfoglaló magyarság, s arról is szóltam, hogy a víznevek állományának viszonylag jelentős részét (a nagyobb folyók neveit) át is vette a magyar népesség tőlük. A szláv népesség telepítése a tatárjárás után hasonlóan nagy nyelvi hatást nem fejtett ki, néhány település elnevezéséről azonban egyértelműen igazolható, hogy a telepített szláv népesség hozta létre őket: *Zalatna, Lóna, Onok, Palatka, Szelecse*.

A telepítések gyakorlatában fontos változást hozott a tatárjárás (KRISTÓ 2007: 232): előtte rendszerint messzi vidékekről (Flandria, Rajna-vidék, Itália) érkeztek telepések, míg utána inkább a közeli országokból (leginkább szászöldi német, szláv, román népesség betelepülésével kell számolnunk). Fehér vármegyében ez rendkívül szemléletesen látszik is. Az 1242-t megelőző időszakban jellemzően német, vallon és itáliai népelemek által létrehozott névfomákkal találkozhatunk, amint ezt *Venice, Valdorf ~ Wallendorf, Barbantia ~ Borbánd* neve mutatja. Előbbi települést Velencéből érkező telepések nevezhették el régi otthonukról. Ezt a gyanút igazolja GYÖRFFY azon megjegyzése is, hogy tudniillik a környéken többször is előfordul az itáliai Velence szláv *Mleč* neve (Gy. 2: 203). *Valdorf*-ról szintén GYÖRFFYTől tudjuk (Gy. 2: 203), hogy vallon telepések lakják, így teljesen indokoltnak tűnik a *Wallendorf* 'vallonok falva' megnevezése, *Borbánd* nevében pedig minden bizonnyal *Brabant* tartomány neve őrződött meg, jelezve lakosai származási helyét (vö. Gy. 2: 203; Gy. 2: 135)

Korábban már említettem, hogy a betelepített román népesség a saját nyelvével nemigen vett részt a Kárpát-medence korai helynévadásában, és sokkal inkább átvett nevekkkel

nevezte meg környezetének objektumait. Az, hogy a névátvétel alapjául melyik nyelv szolgál, vidékenként változó: előfordul közöttük magyar, szláv és német átvétel egyaránt (Gy. 2: 103).

A dolgozatom rendszertani feldolgozást tartalmazó fő fejezetében a helynévrendszer kronológiai és nyelvi rétegződésének egyes kérdéseire (konkrét névanyag bemutatásával) természetesen bővebben is kitérek majd.

II. Névrendszertani feldolgozások

1. Az elméleti keret

Dolgozatomban a három erdélyi vármegye Árpád-kori helyneveinek nyelvészeti elemzését HOFFMANN ISTVÁN többszintű helynévelemzési modelljét (1993) felhasználva kívánom elvégezni. A modell kialakításának elsődleges célja a szerző szándékai szerint az volt, hogy egy a mikrotoponímiai vizsgálatok számára megfelelő, egységes és összevethető szempontrendszert állítson fel. Azt azonban, hogy ez a modell rendkívül jól alkalmazható nem csupán a modern kori mikrotoponimák, hanem az Árpád-kori makrotoponimák (elsősorban településnevek) vizsgálatára is, előttem már számos munka meggyőzően bizonyította (BÉNYEI–PETHŐ 1998, TÓTH V. 2001, PÓCZOS 2001, RÁCZ A. 2005). Ezen munkák, és a velük való terminológiai-szemléleti azonosság lehetőségét adnak számomra arra, hogy kutatásom eredményeit átfogó, Kárpát-medencei összehasonlításban is együtt láttassam. HOFFMANN ISTVÁN munkája a helynevek elemzését két megközelítésben (leíró és történeti szinten) látja megvalósíthatónak. E két elemzési szint különválasztása folytán lehetségesőség nyílik a vizsgált helynévrendszer belső sajátosságainak, szabályszerűségeinek, illetve a köztük lévő változások mozgatórugóinak a feltárására, s így ezen leírási keretet alkalmazva több szempontból is értékelhetővé válnak a helynevek. A leíró vizsgálat két szinten tárgyalja az egyes helynevek névrendszertani jellemzőit: funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai aspektusból. A két vizsgálati szinten elvégzett analízis eredményeinek összevetése segíthet fényt deríteni az adott terület névadási szokásaira, illetve a meghatározó névmintákra (1993: 28).

A funkcionális-szemantikai vizsgálat segítségével a névadók motivációját kísérlelhetjük meg felderíteni. Ennek alapját inkább általános megismerési, világlátási – valójában kognitív – tényezők adják. A funkcionális elemzés segítségével a kutató lehetőséget kap arra, hogy megvizsgálja, az adott korban élt ember a környezetéből milyen dolgoknak tulajdonított kiemelkedő szerepet, vagy milyen jellemzőik alapján alkotta meg és használta a számára fontos helyek elnevezését. Egy ilyen típusú elemzés alkalmas lehet tehát arra, hogy a helyneveket vizsgálva a korabeli ember világlátásának egyfajta reprezentációját alkossuk meg annak nyelvi produktumai alapján.

A másik szerkezeti elemzési szint, a lexikális-morfológiai vizsgálat arra nyújt lehetőséget, hogy az elnevezések motivációjának feltérképezését követően megnézzük, az adott elnevezést milyen módon, milyen nyelvi elemrendszert és milyen konkrét nyelvi eszközöket felhasználva hozza létre a névadó közösség. A lexikális-morfológiai vizsgálat rendkívül jól felhasználható tehát arra, hogy az egyes nyelvterületek közötti különbségeket felfedjük, hiszen a funkcionális szempontú vizsgálattal szemben ez sokkal inkább nyelvváltozat-specifikus. (Ez utóbbi elemzési szintnek ugyanakkor önálló fejezetet nem szentelhettem a dolgozatomban, de a fontosabb nyelvi realizációkra az egyes szemantikai típusok bemutatása során igyekszem kitérni.)

A szerkezeti vizsgálat két leíró szintje mellett a keletkezés- és változástörténeti vizsgálat szolgál arra, hogy a helyneveket változásukban, kialakulásuktól kezdve történeti szempontból értékeljük. Segítségével a változások mibenlétét kísérlelhetjük meg leírni, s ebben a vizsgálatban nem csupán az egyes konkrét településnevek keletkezése, illetve változása kerül a középpontba, hanem egyidejűleg magának a névrendszernek a mozgása is. Az tudniillik, hogy mely korszakokban milyen típusú nevek alakultak, milyen névadási sajátosságokkal, illetve milyen változástípusok jellemzik a névrendszer egészének átstrukturálódását.

Az egyes elemzési szinteket azonban nem lehet egymástól mereven elválasztani, hiszen ezek erős összefüggésben állnak egymással (az egyrészes, fajtajelölő funkcionális szerkezetű nevek például keletkezéstörténetileg csak jelentéshasadással jöhettek létre, míg a történetileg névátvétellel keletkezett nevek funkcionálisan csak megnevező szerepűek lehetnek, lexikálisan pedig csak egyrészes helynévként realizálódhatnak), így a leírásnál is bár törekedni kell a különválasztásukra, nem kell éles határokat vonni közéjük.

2. Funkcionális-szemantikai elemzés

A funkcionális-szemantikai vizsgálat elvi alapvetéseként az a megállapítás szolgál, hogy motiválatlan név nem létezik. A névadók mindig tudatosan adnak nevet a valamilyen szempontból számukra fontos helyeknek. Jól látszik ez a természetes nevek esetében: ilyenkor a közösség vagy a közösségben élő ember hozza létre az elnevezést: legjellemzőbben a denotátum valamely sajátossága alapján. Valójában azonban a mesterséges nevek is motiváltak, hiszen a névadás jogával felruházott hatalom is névmodellekhez igazodik, és jellemzően elemeiben összefüggő névrendszereket hoz létre (elég, ha a hivatalos

helységnevek mellett az utcanevek, kerületek, mezőgazdasági területek neveire gondolunk). A fentiekből következik, hogy a névadás pillanatában a névadó számára minden név leíró és funkcionálisan transzparens kell, hogy legyen (vö. HOFFMANN 1993: 43).

A funkcionális elemzés alapegysége a névrész: „Funkcionális névrésznek tekintendő a helynév hangsorának minden olyan egysége, amely a névkeletkezés szituációjában a megjelölt denotátummal kapcsolatos bármiféle szemantikai jegyet kifejez.” (HOFFMANN 1993: 43). A névrészek további egységekre, névelemekre bonthatók, melyek a grammatikai elemeket – lexémákat és formánsokat – hordozzák, s melyekre alapvetően a lexikális-morfológiai elemzés során támaszkodunk (1993: 43). A funkcionális elemzésben az egyes névrészeket funkciójuk, szemantikájuk és a lehetséges motivációjuk alapján célszerű kategorizálni, s az így kapott mintázat alapján – kellő óvatosság mellett természetesen – felvázolhatóak azok a mozgatórugók, amelyek az adott kor emberének helynévadási motivációit meghatározzák. A névrészek és névelemek egymáshoz való viszonyát – s ezen keresztül a névrendszertani elemzés működését – konkrét példákon keresztül az alábbi módon illusztrálhatjuk. A Kolozs vármegyében található *Köbölkút* település a közelében lévő azonos nevű kútról kapta a nevét, tehát egy mikrotoponima szolgált a település elnevezésének alapjául. Ez egyáltalán nem ritka névadási jelenség, a keletkezéstörténeti elemzés során részleteiben is bemutatom a működését (a metonimikus névadást tárgyalva). Az adekvát, leíró szempontú elemzéshez annak tudatosítása szükséges, hogy az alaki egyezés ellenére két, funkcionális és szerkezeti szempontból is eltérő névvel van dolgunk: a *Köböl-kút* mikrotoponimában a következő szemantikai jegyek jelennek meg: ’olyan kút (2), amelyből a köbölnek nevezett tárgy segítségével merítenek (1)’ (a név magyarázatához lásd FNESz. I, 789). A *Köbölkút* mikrotoponima tehát két névrészből, és két – az egyes névrészekkel azonos – névelemből épül fel, így szerkezetileg kétrészes helynévnek minősül. A másodlagos keletkezésű *Köbölkút* településnévben azonban csak egy szemantikai tartalom fejeződik ki: ’a Köböl-kútnak nevezett kút közelében fekvő [ti. település] (1)’, a *Köbölkút* tehát településnévként szerkezetileg egyrészes helynévnek tekintendő, amely történetesen két névelemből (*köböl+kút*) áll.

A funkcionális elemzés gyakorlati kérdéseire további támpontokat kapunk HOFFMANN ISTVÁN egy későbbi tanulmányából is (1999), melyben a korábban általa felvázolt rendszerre építve, ám attól némileg eltávolodva és azt az általános jellegzetességek irányában továbbgondolva arra keresi a választ, hogy a helyneveknek melyek azok a legalapvetőbb, általános sajátosságai, melyek az egyes nevekben meglévő névrészekben kifejeződhetnek. Tanulmányában három ilyen jellegzetes alapfunkciót különít el: a fajtajelölőt, a sajátosságot

kifejezőt, illetve a megnevező funkcióban állót, továbbá bemutatja ezek kombinálódási lehetőségeit is egy-egy néven belül. A *fajtajelölő* (F) funkció olyan névrészekre jellemző, melyekben a névrész az adott hely „típusát”, vagyis a hely fajtáját jelöli meg. Ennek grammatikai kifejezésére a köznévi, konkrétan pedig a földrajzi köznévi kategóriája alkalmas (1999: 208). A denotátum valamely *sajátosságának* (S) kifejezésére ezzel szemben a névrészek vizsgálatakor igen változatos grammatikai és szemantikai megoldásokkal találkozhatunk. A két funkció egymással meglehetősen szoros kapcsolatban áll, így elkülönítésük néha problémás, hiszen végső soron a fajtajelölő funkció is a denotátum egy speciális sajátosságára utal. A sajátosság nagyon sokféle dolog lehet: a hely alapvető érzékszervekkel felfogható tulajdonságaitól kezdve akár az állat- és a növényvilág, az építmények vagy a helyet birtokló-használó embercsoport, esetleg valamely más helyhez fűződő viszony stb. típusokig terjedően. Ugyanakkor az sem ritka, hogy mindkét funkció megjelenik ugyanazon névben, ahogy azt például a Kolozs megyei *Széplak* település neve is jól mutatja: ennek előtagja a hely sajátosságára, az utótagja pedig a hely fajtájára utal (tehát szemantikai szerkezete S+F formában írható le). Ilyen módon megkülönböztethetünk egymástól egy- és kétrészes helyneveket (1999: 209). Az eddig leírt kategóriák összességükben alkalmasak lehetnének egy hipotetikus, „primérnek” vagy „ősinek” tekinthető névrendszer leírására. Mivel azonban a helyneveket nyelvi univerzálénak tekinthetjük, vagyis nem ismerünk olyan nyelvet és közösséget, amely valamilyen módon ne hozna létre helyneveket, feltétlenül be kell vonnunk a vizsgálatba a harmadik szemantikai funkciót is a *megnevező* (M) szerepben álló névrészek leírására. A helynevek ugyanis maguk is részt vesznek a helynévadásban, s így az egyes nevekben igen gyakran bukkanhatunk további helynevekre. A már meglévő elemek rendkívül erősen hatnak az újonnan a névrendszerbe kerülőkre, ahogy arról HOFFMANN ISTVÁN mellett (1999: 210) TÓTH VALÉRIA is részletesen szól ezzel foglalkozó tanulmányában: „A névadó – a saját nyelvi kompetenciájának függvényében – mindig olyan szemantikai jellegű és lexikális-morfológiai struktúrájú nevet ad, amelynek helye már elő van készítve a helynevek rendszerében, s az oda pontosan be is illeszkedik.” (TÓTH V. 1999: 435). Megnevező funkcióban álló névrészeiről beszélhetünk tehát olyan esetekben, amikor az adott névrész szemantikai tartalmát ilyen módon lehetne leírni: ’az a hely, amit így és így neveznek’. Megnevező funkcióban csak valódi – akár magyar, akár idegen eredetű – helynevek állhatnak. A névátvételek a magyar névrendszerbe bekerülve minden esetben megnevező funkcióban szerepelnek, hiszen a magyar nyelvhasználó közösség számára nem értelmezhető eredeti szemantikai tartalmuk, kizárólag a denotátumra való utalás funkcióját látják el. A helynevek névalkotásban játszott szerepéről később részletesebben

szólok a funkcionális elemzés megfelelő részénél. A korpuszom neveinek funkcionális elemzésében a következő sorrend szerint haladok: elsőként a fajtajelölő funkciót mutatom be a településnevekben, majd a megnevező funkcióról szólok, s végül a hely valamely sajátosságra utaló nevek és névrészek elemzésével zárom a funkcionális-szemantikai vizsgálatot.

2.1. A névrész megjelöli a hely fajtaját

Fajtajelölő szerepben álló névrészek szinte kizárólag kétrészes helynevek utótagjaként fordulnak elő, messze ez a legtipikusabb megvalósulásuk. Ettől eltérő helyzetben csak elszórtan jelentkeznek: kétrészes helynév előtagjaként (per definitionem) a vizsgált korpuszban egyáltalán nem, míg önmagukban, egyrészes helynévként (F szerkezetben) csak igen csekély számban: mindössze a Doboka megyei *Lak*, a Kolozs és Fehér megyében is felbukkanó *Akna*, illetve az utóbbi megye névanyagából származó *Várda* települések elnevezései képviselik ezt a típust. Ennek valószínűleg nyelvlélektani és alapvető ismeretelméleti okai lehetnek: talán az, hogy az önmagában álló, egyrészes, fajtajelölő szerepű névrészből álló helynév megkerülhetetlenül homonímiához vezetne köznévi megfelelőjével, így éppen annak a „névszerűségnek” a kritériumai kerülnének veszélybe, amelyről HOFFMANN – másokat is idézve – beszél (1993: 30). Az egyrészes, fajtajelölő szerepű nevek ilyen csekély számú előfordulása a vizsgált korpuszban megerősíti TÓTH VALÉRIÁNAK saját kutatásain alapuló azon feltételezését, hogy ez a névtípus az egész magyar névállományban igen periférikus helyzetű lehet (2001: 133).

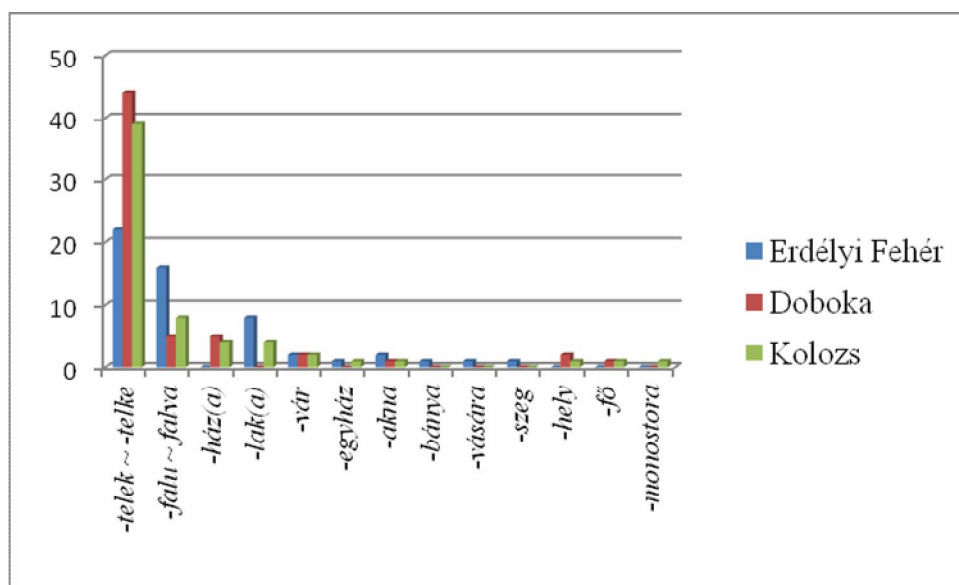
A kétrészes helynevek leginkább megterhelt kategóriáját a fajtajelölő utótagú névalakok képviselik, s ezek között is különösen nagy számban fordulnak elő sajátosságjelölő előtaggal állók (azaz S+F névstruktúrák). Az adatok nagy mennyiségére tekintettel a neveket fajtajelölő utótag szerint csoportosítva az 1. sz. mellékletben adom közre, s itt csupán néhány ide vonható példát említek meg: *Jóbtelke*, *Kutyfalva*, *Hödvására* (Erdélyi Fehér vm.), *Bándkúttelke*, *Salamontelek*, *Balázsfalva*, *Gyulaháza* (Doboka vm.), *Ábeltelke*, *Csösztelke*, *Petelaka*, *Kolozsmonostora* (Kolozs vm.).

A fajtajelölő utótaggal bíró névstruktúrák során végignézve világosan látszik, hogy köztük a *-telek* utótagú elnevezések abszolút dominálnak. Különösen megterheltnek látszik ez a kategória Doboka és Kolozs vármegyék névállományában – ahol az elnevezésekben a névadó közösség szinte kizárólagosan a *-telek* lexémát használja fel

fajtajelölő utótagként –, de Erdélyi Fehér megye ilyen tekintetben jóval árnyaltabb képet mutató településnevei között is ez a leggyakoribb fajtajelölő szerepben álló névrész. TÓTH VALÉRIA hívja fel a figyelmünket arra a tényre, hogy a névtípus ilyen vehemenciával történő részvétele a névadásban az egész Kárpát-medencében egyedülálló (TÓTH V. 2008: 188). Látva, hogy a *-telek* típusú szerkezetek az itt vizsgált terület névállományán belül is és más névállományokkal való összevetésben is különösen fontos szerephez jutnak, így érdemes egy rövid kitekintés erejéig összegezni az e lexéma helynévalkotó szerepére irányuló névtörténeti vizsgálatokat. Mivel a névtípus szorosan összefügg nyelven kívüli tényezőkkel is, így természetes, hogy a kutatók a nyelvi érveken felül más, elsősorban történelmi összefüggésben álló tényezőket is érvényesítettek kutatásaikban. GYÖRFFY GYÖRGY, illetve a korábbi szakirodalom álláspontja az volt e kérdésben, hogy a *telek* köznévi helynevekben való előfordulása rendszerint (pl. a tatárjárás vagy akár egyéb általános folyamatok során) elpusztult településekre utal (vö. pl. GYÖRFFY 1960: 34, 1961). A korai ómagyar kor helyneveiben, illetve annak bizonyos területeken való gyakori előfordulására azonban magyarázatot adhat KÁLMÁN BÉLA is munkájában (1973: 176): szerinte kezdetben a beépítetlen birtokokat látták el ilyen, vagy az ehhez nagyon hasonló funkciójú *-földre* utótaggal. Később, amikor a beépítési folyamat már számottevőbb volt (ez nagyjából a XIV. századra tehető), jellemzőbbé vált, hogy a névadók a *-falva*, *-háza* földrajzi közneveket használták fel a birtokok megnevezésében. A településszerkezet kialakulásáról, illetve az egyes településtípusok létrejöttének különbségéről SZABÓ ISTVÁN is részletesen szól kiemelve azt, hogy településszerkezeti változások tekintetében olykor évszázados különbségek is lehetnek bizonyos területek között (1966: 47). A KMTL.-ban pedig a *telek* mint birtokrész alakulásáról és az adózásban játszott igen fontos szerepéről is olvashatunk (KMTL. 666 *telek*). FÖLDES LÁSZLÓ a *-telek* lexémának az Árpád-korban három lehetséges jelentését adja meg (tulajdonképpen ötvözve az eddigi véleményeket): 1. 'olyan földterület, határrész, amelyen az állatok nagyobb számban vannak tartva, így az általuk trágyázott föld jó minőségűvé, porhanyóssá válik', 2. 'elhagyott vagy elpusztult, régen lakott település', 3. 'valakinek a területe, földje, birtoka, falucskája'. Az ország keleti részén, illetve Erdélyben az első jelentéstípus kevésbé volt elterjedt (FÖLDES 1971: 421). Mivel a vizsgált névállományban a *telek* névrészt tartalmazó elnevezések túlnyomó többségükben személynévi előtaggal, illetve néhány esetben foglalkozásnevet jelölő előtaggal állnak, így ezen a területen az ilyen előfordulások bizonyos részének szemantikai tartalmaként a KÁLMÁN BÉLA és FÖLDES LÁSZLÓ által is harmadikként felsorolt 'birtok, birtokrész, terület' jelentést kell feltételeznünk. Azért „csak” bizonyos részüknél, mert TÓTH VALÉRIA elgondolásának megfelelően biztosra

vehető, hogy a *-telek* névrészt tartalmazó elnevezések jelentős hányadánál a lexéma már 'falu, település' jelentésű településnév-formánsként vesz részt a névadásban (vö. TÓTH V. 2008: 189–90), s nem az eredeti szemantikai tartalommal. Az elsődlegesen a fenti jelentésben megszülető *-telek* utótagú helynevek ugyanis mintaként, modellként szolgáltak a későbbi elnevezések számára, így bennük a *-telek* jelentése is kiszélesedett. Az ilyen lexémákat nevezzük másodlagos (szekundér) településnév-formánsoknak (TÓTH V. 2008: 189).

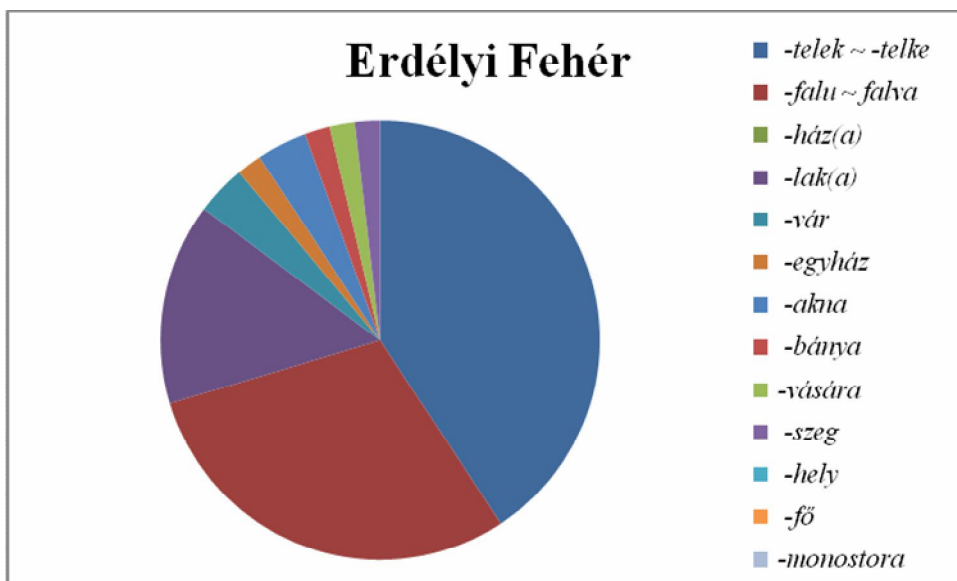
Az egyes vármegyék között ugyanakkor meglehetősen nagy eltérések⁴ mutatkoznak abban a tekintetben, hogy milyen egyéb fajtajelölő szerepű névrészeket használ fel jellegzetesen a névadó közösség az elnevezésekben. Az eredmények értelmezését nagyban segíti, ha a legfőbb sajátosságokat vizuálisan egy diagram segítségével ábrázolom.

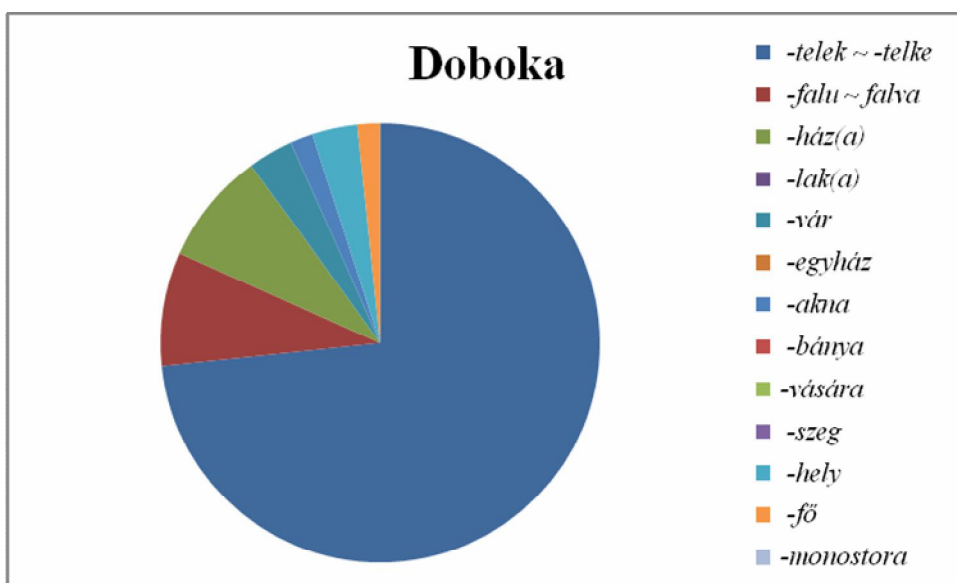
1. ábra: A fajtajelölő földrajzi köznevek megoszlása a vármegyék településnév-állományában.

Mivel már a *-telek* lexémát tartalmazó struktúrák kapcsán láttuk, hogy a fajtajelölő utótagú szerkezetek lexikális megvalósulására milyen erős befolyással lehetnek más, nyelven kívüli tényezők is, így érdemes az egyes vármegyék névállományát külön-külön is megvizsgálni ilyen szempontból, mivel ezáltal azokból esetleg más, a nyelvi szempontokon túlmutató tanulságokat is levonhatunk, s így bizonyos tendenciáknak, a vármegyék névállományát jellemző mintázatoknak is nyomára bukkanhatunk.

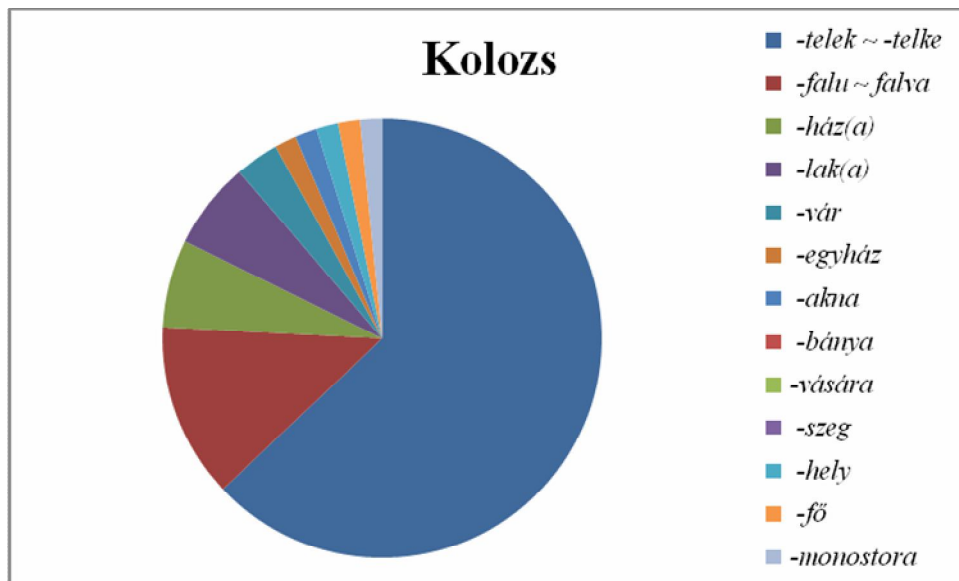
⁴ Az a gondolat, hogy a helynévrendszerek többé-kevésbé különböznek egymástól, magától értetődőnek tűnik, hiszen magának a helynévkutatásnak is alapjául szolgál. A különbségek vizsgálatának fontossága azonban viszonylag újkeletű az irodalomban. Ezzel kapcsolatban lásd TÓTH V. 2001: 222, HAJDÚ 1991, DITRÓI 2010, 2011.

2. ábra: A fajtajelölő földrajzi köznevek megoszlása Erdélyi Fehér vármegye településnév-állományában.

3. ábra: A fajtajelölő földrajzi nevek megoszlása Doboka vármegye településnév-állományában.

4. ábra: A fajtajelölő földrajzi nevek megoszlása Kolozs vármegye településnév-állományában.

Az adatokat a fent leírtak és a diagramok függvényében is megvizsgálva akad néhány igen szembetűnő tanulság. Már említettem, hogy Doboka és Kolozs vármegyék névállományában sokkal nagyobb arányban találhatóak meg a *-telek* utótagú névrészek, mint Erdélyi Fehér vármegye településneveiben. Ezzel ugyanakkor nyelvi síkon összefüggésben lehet az, hogy a *-falva*, *-lak(a)* típus szembetűnően Erdélyi Fehér megye névállományában a leggyakoribb, míg Doboka megyében ez utóbbival egyáltalán nem is találkozunk. A *-háza* utótag viszont Erdélyi Fehér megye névállományában nem szerepel. Az utótagok vonatkozásában Erdélyi Fehér megyében a névadók változatosabb elemeket használtak fel a településnevek alkotására, és sokkal differenciáltabban alkalmazták ezeket. Mindezekből az a sejtésünk adódik, hogy egyrészt – nyelven kívüli szempontból – Erdélyi Fehér vármegye területén a benépesítési-betelepülési folyamatok talán előrehaladottabbak lehettek a vizsgált korban, mint a másik két megyében, és ebből okkal következtethetünk arra – amit a vármegye vezető szerepéről korábban írtak is alátámasztanak –, hogy gazdaságilag talán fejlettebb is lehetett azoknál. Másrészt ezzel szoros összefüggésben, de nyelvi szempontból azt is megállíthatjuk, hogy Erdélyi Fehér megye névadási sajátosságai – a fajtajelölő szerep tekintetében legalábbis – jelentősen különböznek a Kolozs és még inkább a Doboka megyében használt megoldásoktól.

Talán nem túlzás a feltételezés, hogy a fent leírtak és látottak alapján délről induló változással is számolhatunk a névadásban – hiszen a vármegyehatárok csak igazgatási szempontból értelmezhetőek, nyelvileg semmiféle gátat nem szabnak a beszélőközösség névadási aktivitásának és szokásainak –: jól látszik, hogy Kolozs vármegye köztes földrajzi

fekvése (ti. Doboka és Erdélyi Fehér megyék között fekszik) nyelvileg is világosan megnyilvánul, névállománya átmeneti állapotot képez a két másik vármegye névállományával összehasonlítva (bár az nyilvánvaló, hogy jellegzetességei Dobokához némileg közelebb esnek).

2.2. A névrész megnevező szerepben áll

Korábban már említettem – HOFFMANN ISTVÁNT és TÓTH VALÉRIÁT idézve –, hogy a helynevek nyelvi univerzálénak tekinthetők, vagyis minden korban, minden nyelvvaltozatban és minden nyelvállapotban jelen lévőnek kell őket feltételeznünk. Ebből a tényből következik az is, hogy a már meglévő helynevek felhasználása a helynévadásban természetes és ősi sajátossága a nyelvnek éppen úgy, mint a hely fajtájának vagy a hely valamely sajátosságának a kifejezése az elnevezésben. Azt is láttuk már, hogy a meglévő helynevek meghatározzák az újonnan a névrendszerbe kerülő elemek rendszerbeli helyét, s hogy ilyen módon hatnak mind a névállomány rendszerszerűségére, mind a rendszer változásaira (vö. HOFFMANN 1993: 26, TÓTH V. 1999: 435). „Megnevező funkcióban minden esetben csak valódi helynév állhat. Ez a név egy új név részeként ugyanazt a szerepet tölti be, ami egyben eredeti helynévi jelentése is: a denotátumra való utalást” (HOFFMANN 1993: 47). TÓTH VALÉRIA egy munkájában (1999) tovább árnyalja a helynevek névadásban betöltött szerepéről kialakított általános képet: felhívja a figyelmet arra, hogy a meglévő helynevek sok esetben nemcsak megnevező (M), hanem sajátosságot – még hozzá elsősorban a hely valamely lokális jellegű tulajdonságát – kifejező (S) funkcióban is szerepelhetnek (1999: 436). Ezen utóbbira szolgál jó példával az Erdélyi Fehér vármegye névállományából vett *Csernavoda* település elnevezése. Azt, hogy a *Csernavoda* elnevezés eredetileg víznév volt, egyértelműen jelzi a név etimológiája (a szláv eredetű név ’fekete víz’ jelentésű, vö. FNESz. I, 324, Gy. 2: 198). Településnévvé válva azonban az elsődleges víznévi jelentés megszűnik, s az új névformában már csupán az általa jelzett denotátum lokális értelemben vett közelségére utal: ’a Csernavoda víz mellett fekvő [ti. település]’. Illusztráló példaként szándékosan olyan nevet választottam, amelynek helynévi (ez esetben víznévi) előzménye átvétellel keletkezett. Ezzel is hangsúlyozni kívántam, hogy különbség van az elsődleges és a másodlagos (pl. metonimikus) keletkezésű nevek között: amíg az elsődleges *Csernavoda* víznév ugyanis megnevező szerepben áll, addig a másodlagos *Csernavoda* településnév sajátosságjelölő

funkciójú (lokális jegyet kifejező) névrészt tartalmaz. Az ilyen típusú elnevezések problematikájára később, a sajátosságot kifejező nevek tárgyalásakor még visszatérek.

1. Az olyan névalakok, amelyekben valóban megnevező funkcióban szerepel a meglévő helynév, jellegzetes megvalósulási struktúrákkal bírnak: a névadó közösség ezeket felhasználva egy-, illetve kétrészes neveket is képezhet (ld. TÓTH V. 1999: 436–7, 2001: 135–140). Az idegen nyelvi névátvételek jellegzetesen e g y r é s z e s , megnevező szerepben álló elnevezéseket (M) hoznak létre.

E r d é l y i F e h é r v á r m e g y e a l s ó r é s z é n e k névanyagából a következő példák idézhetők egyrészes, megnevező funkciójú nevekként: *Abrud, Akmár, Barbantia ~ Borbánd, Burgberg, Herepe ~ Herepel* (az etimológiához lásd FNESz. II, 70), *Konyha, Krakkó, Ládok*⁵, *Mildenberg, Orbó* (FNESz. II, 281), *Pad* (FNESz. II, 306), *Ringelkirch, Sorostély* (FNESz. II, 491), *Spring, Vingartkirchen, Zalatna*, míg a f e l s ő r é s z névanyagából pedig az alábbiak: *Reter* (FNESz. II, 411), *Rudály* (FNESz. II, 429), *Venice, Waldorf*.

D o b o k a v á r m e g y e névanyagából ilyen elnevezések közé tartozik az *Esztény* (FNESz. I, 433), a *Gorbó* (FNESz. I, 522), a *Kerlés*, az *Onok* (FNESz. II, 279), a *Serling* (FNESz. II, 468), és az *Ugróc* (FNESz. II, 679) településnév.

K o l o z s v á r m e g y e névállományában pedig a következő nevek képviselik az egyrészes, megnevező funkciójú településnevek kategóriáját: *Palatka* (FNESz. II, 308), *Rőd* (FNESz. II, 428), *Szelecse* (FNESz. II, 549), *Szokol* (FNESz. II, 589), *Szucsák* (FNESz. II, 600).

Az egyrészes, megnevező szerepben álló településnevek fenti listáját látva a korábbiakban megfogalmazott gyanúnk – hogy tudniillik, Erdélyi Fehér vármegye névanyaga jelentős különbségeket mutat a másik kettőével összehasonlítva – megerősödni látszik. Itt is azt találjuk ugyanis, hogy Erdélyi Fehér vármegyében jóval több egyrészes, megnevező funkcióban álló településnév bukkan fel, mint a másik két megyében, ráadásul ezek keletkezéstörténeti szempontból is hordoznak eltéréseket, erre azonban majd a megfelelő fejezetben térek ki részletesebben.

Egyrészes, megnevező funkciójú nevek nemcsak névátvétellel jöhetnek létre (e folyamatra a fenti példák bőven szolgáltatnak adatokat, s ezek további ismertetését a keletkezéstörténeti fejezetben végzem el), hanem számolhatunk e funkció kapcsán egy másik csoporttal is: amennyiben egy adott elnevezés elsődlegesen meglévő szemantikai

⁵ Esetleg a *Ládok* etimológiájával azonos, német eredetű név (vö. FNESz. II, 12), melyben történeti szempontból hangátvetés történt (vö. TÓTH V. 2001: 120).

transzparenciája olyan mértékben lecsökken, hogy abban már a névhasználó közösség nem ismeri fel az eredeti motivált szerkezetet⁶, úgy az elnevezést szintén megnevező funkcióban álló, egyrészes helynévként kell értékelnünk (illetve jellemzően éppen az ilyen helyzet kedvez majd a népetimológiaként vagy reszemantizációként ismert változástörténeti folyamatnak is, ld. TÓTH V. 2001: 216, 2008: 165). Az általam vizsgált korpuszban is előfordul egy ilyen névalak: Erdélyi Fehér vármegye településnevei között *Hőd* elnevezés többszörös szemantikai és alaki változáson ment keresztül. A településnév elsődlegesen víznév volt (vö. *Hejő*, FNESz. I, 582), amely már ebben a státusában, tehát mikrotoponimaként is átment bizonyos alaki és szemantikai változásokon (*Hév-jó* > *Hejő*), majd településnévként további változásokat szenvedett el (*Hejőd* > *Hőd*).

2. Megnevező szerepben álló névrészek nagy számban fordulnak elő kétrészes névstruktúrák részeként is: gyakori, hogy utótagként állva sajátosságjelölő előtagú névrésszel kapcsolódnak össze (S+M szerkezetű), de előtagként is megjelenhetnek, s hozzájuk fajtajelölő utótag kapcsolódik (M+F szerkezetet hozva létre), illetve elszórtan találhatunk olyan névalakokat is, ahol mindkét névrész megnevező funkcióban áll (az ilyen névstruktúra M+M szimbólummal írható le) (vö. ezekhez TÓTH V. 1999: 436, 2001: 135).

a) Az S + M szerkezetű nevek megjelenése rendszerint másodlagos névadási folyamat eredménye, amelynek során egy már meglévő helynévhez (M) jelzői elemként a denotátum sajátosságának kifejezésére vagy esetleg annak valamilyen szempontú megkülönböztetésére sajátosságjelölő előtag (S) kapcsolódik. Az ilyen típusú elnevezések kialakulásában nagy szerepet játszanak bizonyos nyelven kívüli tényezők is (pl. birtokviszonyok, településosztódások, településszerkezeti változások stb.), melyek gyakorlatilag indukálják az arra való igényt, hogy egy korábban egységesként kezelt települést két, illetve olykor kettőnél több részre osszának fel. A fent említett névszerkezet gyakorlatilag ezeknek a nyelven kívüli folyamatoknak a nyelvi kivetülése. A konkrét adatok közül itt csak néhányat említek meg, a teljes ide vonható névanyagot lásd a melléklet megfelelő részénél (S + M szerkezetű elnevezések).

Amint említettem, ezen elnevezések háttérében többnyire településtörténeti folyamatok húzódnak meg: egy elsődlegesen egységes település osztódása. Ezt igazolja az is, hogy a legtöbb felsorolt megnevező utótagú névrésznek adatolható az önálló helynévi előfordulása is a területen. Különös azonban, hogy bizonyos neveknel szinte bokorszerűen

⁶ Ezt a változástörténeti folyamatot a különböző tipológiák különböző terminussal jelölik, pl. *deetimologizáció*: HOFFMANN 1993: 138, TÓTH V. 2001: 215, *deszemantizáció*: HOFFMANN 1999: 215, TÓTH V. 2008: 148, *homályosulás*: JUHÁSZ 2000: 132.

gyűlnek a megkülönböztető előtaggal álló névelőfordulások: Erdélyi Fehér megyében – az önállóan is adatható – *Vinc* település *Al-*, *Fel-*, *Közép-* és *Telek-* előtaggal is előfordul. Doboka megyében – az önállóan szintén adatható – *Macskás* településnév öt megkülönböztető előtaggal is szerepel: *Alsó-*, *Diós-*, *Felsőmacskás*, *Gönyű-* és *Józsefmacskása*. Ugyancsak Doboka megyében az önállóan nem adatható *Nyíres* településnek is több része szerepel ilyen szerkezetben: *Al-*, *Bonc-* és *Felnyíres*. Ezekről a nevekről és a mögöttük rejlő nyelvi és nyelven kívüli folyamatokról a keletkezés- és változástörténeti vizsgálatban még lesz szó, itt csupán annyit teszünk hozzá a fentiekhez, hogy ezen elnevezések némelyike mögött nemigen állt önálló falu (tehát álfalvak lehettek), illetőleg a korrelációban álló nevek egyik-másika inkább szinonim elnevezésnek tekinthető (erről és a folyamatról magáról is részletesen szól változástipológiájában TÓTH VALÉRIA, vö. 2008: 35–40).

b) Az M+F névszerkezetek ugyancsak jellegzetesen másodlagos helynévalakulatok: egy már létező (bármely szemantikai tartalmú) helynév utóbb fajtajelölő utótaggal kapcsolódik össze anélkül, hogy a név denotatív jelentésében változás történe (erről részletesen lásd a keletkezés- és változástörténet kiegészüléséről szóló részében). Az ilyen szerkezetekben a helynevet tartalmazó névrész tehát előtagként áll (ez egyaránt lehet egyszerű vagy összetett névstruktúra), és a funkciója az új név testében pusztán a megnevező szerep, és ehhez kapcsolódik a fajtajelölő szerepben álló földrajzi köznévi utótag. Jellemző, hogy az összes itt felsorolt helynevet tartalmazó előtag önmagában is adatható, s hogy a köztük lévő különbség csak nyelvi síkon ragadható meg, vagyis a denotátumban magában nem történik megfogható változás. A névállományban viszonylag kisszámú név szerepel ilyen típusú szemantikai és lexikális szerkezetben: *Erdélyi Fehér vármegye alsó* részének elnevezései közül (*Abrud* ~) *Abrudbánya*, (*Hőd* ~) *Hődvására*, (*Somogyi* ~) *Somogyitelek* és (*Váralja* ~) *Váraljafalu*, a felső részről pedig mindössze a (*Sáros* ~) *Sárostelek* településnév írható le ilyen szerkezettel. *Doboka vármegye* névállománya sem bővelkedik ilyen struktúrájú nevekben: pusztán a (*Biszó* ~) *Biszótelke*, (*Csaboló* ~) *Csabolótelke*, (*Kismohaly* ~) *Kismohalytelke* és (*Szék* ~) *Székakna* nevek szerepelnek ebben a típusban. *Kolozsvármegyében* már nagyobb számban fordul elő M+F szerkezetű név, és azt is megfigyelhetjük, hogy ugyanaz a megnevező funkcióban álló névrész többféle fajtajelölő utótaggal is jelentkezhet: (*Nagyakasztó* ~) *Nagyakasztótelke*, (*Buda* ~) *Budaegyháza* és *Budatelek*, (*Kolozs* ~) *Kolozsakna*, *Kolozsmonostora* és *Kolozsvár(a)*, (*Kedelen* ~) *Kedelentelek*, (*Viszolya* ~) *Viszolyatelke*.

c) Említettem, hogy az M+M névstruktúrával leírható nevek csak igen elszórtan jelentkeznek a régi magyar helynévrendszerben (ez a névszerkezet inkább a hivatalos helységnévadás összevont településeire jellemző), az egész vizsgált névállományban mindössze egy olyan nevet találtam, amely a fenti szerkezetben áll: *Kincsedújvár* (Erdélyi Fehér vm.). Itt két hely (egy település: *Újvár* és annak egy tartozéka: *Kincsed*) elnevezése kapcsolódott össze egyetlen névformává (Gy. 2: 189).

2.3. A névrész a denotátum valamely sajátosságára utal

Az elméleti keretet bemutató fejezetben már tettem említést arról, hogy a legtágabb szemantikai tartalmat felölelni képes funkció a helynevek struktúrájában a hely valamely sajátosságára utaló szerep. Ennek kifejezésére a névadók szinte korlátok nélkül felhasználhatnak bármilyen, a denotátummal kapcsolatos ismeretet és tapasztalatot. Ez persze azzal is jár, hogy a tipológiáknak ezt a funkciót a legnehezebb megragadniuk. A szemantikai sokféleség mellett névszerkezeti szempontból ugyanakkor lényegesen könnyebb helyzetben vagyunk: sajátosságjelölő névrész ugyanis vagy kétrészes helynév előtagjaként állhat (S+F, S+M szerkezetben), vagy önmagában szerepelhet (tehát S szerkezetű névként). Mivel maga a funkció is az emberi kogníció függvénye, így a kategóriák meghatározásakor is célszerű általános, ismeretelméleti szempontokat figyelembe venni. A sajátosságjelölő funkció vizsgálata kevésbé alkalmas nyelvi tanulságok levonására, ellenben a segítségével kerülhetünk a legközelebb a korabeli ember világlátásához.

Mivel a sajátosság kifejeződése igen változatos képet mutat a névadásban, illetve hatalmas elemszámmal rendelkezik e funkció, célszerű HOFFMANN ISTVÁN modelljét (1993: 49) követve az átláthatóság kedvéért abban is különbséget tennünk a nevek között, hogy az elnevezésekben **a)** a hely valamely tulajdonsága fejeződik-e ki, vagy **b)** a denotátum valamely más, külső tényezőhöz, **c)** esetleg más helyhez viszonyított helyzete jelenik-e meg a névadásban. A vizsgálat eredményeit e főkategóriák mentén haladva mutatom be.

a) A hely valamely (külső vagy belső) tulajdonságát tükrözőtő helynevek körében meglehetősen gyakori, hogy a sajátosságot kifejező névrész a hely méretére, térbeli kiterjedésére utal, ahogyan ezt a következő neveknél láthatjuk.

Erdélyi Fehér vármegye alsó részének névállományában *Kisebbkerecsnek*, *Kiskonya*, *Nagykecskés*, *Nagylak*, *Nagyoláhfalú*, *Nagyréc* elnevezésekben történik méretre utalás. A

vármegye felső részének helynevei között ilyen szemantikai tartalommal jellemezhető településnév nem adatható.

Doboka megye helyneveit hasonló szempontból vizsgálva *Kisdevecser*, *Kisesküllő* és *Kismohaly*, illetve *Nagyesküllő* és *Nagysajó* elnevezések említhetők e funkcióra példaként.

Kolozs megye névállományából pedig a következő nevek utalnak a denotátum méretére: *Kisakasztó*, *Kiscég*, *Kisméhes*, *Kissajó*, *Nagyakasztó*, *Nagycég*, *Nagyméhes*.

Korábban az utótagokat elemezve már szóltam arról, hogy az ilyen elnevezések létrejöttenek elsősorban nyelven kívüli okai vannak, és az előtag mindössze a nyelvi differenciálódás jelzését szolgálja. Látszik ez abból is, hogy a nevek – Kolozs és Doboka névállományában – jellegzetesen korrelációs párokba rendeződnek (*kis* – *nagy* jelzőkkel). Erdélyi Fehér megye elnevezései ilyen szempontból figyelmet érdemelnek, ugyanis jól láthatóan minden ilyen típusú elnevezésnek hiányzik a névpárja (ezeket nevezzük egyébként csonka korrelációnak). Ennek persze az az egyszerű, gyakorlati oka is lehet, hogy nem maradt fent a megfelelő településnévi adat. A kategóriáról szólva arra is fontos utalnunk, hogy a méret természetesen viszonylagos szemantikai jegy, a település egyes részeinek összehasonlítását jelenti, s nem a település valós méretét (vö. BÉNYEI–PETHŐ 1998: 82). A szakirodalomban azt a megfigyelést is olvashatjuk, hogy a *nagy* jelző a denotátum korára ugyanúgy utalhat, mint a méretére (vö. SZABÓ 1966: 123). Ennek általános érvényét nem vitatom, azonban az itt említett példák egyikénél sem jöhet szóba a *nagy* jelző 'öreg' jelentése, hiszen a korrelációs viszonyban a *kis* jelzővel szerepelnek együtt, s nem az *új* jelzővel. (A korrelációs viszonyokról a változástörténeti részben a névosztódás, névdifferenciálódás jelensége kapcsán ugyancsak bővebben szólok.)

A hely valamely érzékszervekkel felfogható tulajdonsága is kifejeződhet a névadáskor, mint például a szaga: *Büzöstelke*⁷ (Kolozs vm.). A hely alakjára utalnak például az Erdélyi Fehér megyében található *Árkos*, *Holdvilág*⁸ egyrészes, illetve *Hosszútelek* kétrészes elnevezések. A Kolozs vármegye területéről való *Széplak* elnevezésben a denotátum szépsége, esetleg gazdagsága fejeződik ki.

A névrész utalhat a megjelölt helynek, vagy környezetének az anyagára is: Erdélyi Fehér megye névanyagából *Sárd*, Dobokából pedig *Sárvár* és a *Földvár* nevek kapcsán

⁷ Az is elképzelhető ugyanakkor, hogy az elnevezésnek egészen más a motivációja, pl. egy közelben lévő *Büzös* nevű vízfolyásról vagy kútról is kaphatta a nevét. Ha így van, akkor a vízhez való lokális közelség fejeződik ki a névben, s nem a denotátum szaga.

⁸ A m. *holdvilág* 'holdfény' szóból keletkezett, helynévi jelentése tkp. 'holdsarlóhoz hasonló alakú földdarab' (FNESz. I, 601).

találjuk meg ezt a szemantikai szerepet. Az anyagnév + *vár* utótagú összetételek egyben a vár típusát és erősségét is kifejezik (vö. ehhez BENKŐ 1998: 127).

A hely korára rendszerint az *új* névrész segítségével utalnak az elnevezők. Az *Újfalu* típusú elnevezések az egész magyar nyelvterületen elterjedt szerkezetek, a vizsgált területen is mindhárom vármegye névanyagában felbukkannak *Újfalva* nevek. Erdélyi Fehér megyében emellett *Újvár*, Kolozs megyében pedig *Újlak* hasonló, S+F szerkezetet alkotó elnevezések.

b) A helynevekben rendkívül gyakori, hogy az elnevezésben a sajátosságjelölő névrész a denotátum viszonyát fejezi ki valamely külső tényezőhöz. Ezen főkategória elemei bírnak a legnagyobb szemantikai változatossággal, illetve elemei számát tekintve is ez a kategória a legnépesebb.

A helynévadás egyik alapjellegzetessége az, hogy a névadók a denotátumot sokszor a rá jellemző, pl. a közelében megtalálható élővilágról, a növény- és állatneveket felhasználva nevezik el. Jól látszik, hogy a környező növényzet megjelenítése a névadásban sokkal elterjedtebb, mint az állatvilágra való utalásé, valamint az is, hogy míg a növénynevek közül inkább a vadon termő fajták elnevezései dominálnak – igen nagy számban fafajták –, addig az állatnevek közül nagyobb arányban használják fel a haszonállatok neveit a névadók a településnevek megalkotásakor.

Erdélyi Fehér megye felső részének névanyagában növénynév jelenik meg a következő sajátosságot kifejező névrészekben: a *Bükkös*, *Gombás*, *Diógy*, *Hásságy*, *Lapád*⁹, *Szilvás* és *Tövis* egyrészes elnevezésekben és a *Búzásbocsárd*, *Somogyitelek*¹⁰ és *Tövisfalva* kétrészes elnevezésekben. A vármegye felső részének településnév-állományában *Mohi* egyrészes helynévben a *moha*, míg a kétrészes *Reketyésvölgye* név előtagjában a *reketye* növénynévre történik utalás. A településnevekben jóval ritkábban szerepel állatnév: mindössze négy ilyen egyrészes elnevezést találunk, melyek mind a vármegye alsó részéből valók: *Kecskés*, *Ludas*, *Medves*, *Tinód*.

Doboka vármegye helyneveiben *Búza*, *Kapor*, *Szil*, *Almás*, *Buziás*¹¹, *Hársas*, *Monyorós*, *Szili*, *Szilvás*, *Szőlős* egyrészes, és *Kőristelke*, *Somtelke*, *Buziástelek*, *Diósmacskás*, *Füzesetek*, *Komlóstelek*, *Szilvástelek* kétrészes elnevezések előtagjában találunk növénynévi előtagot. Ami az állatvilágra utaló névstruktúrákat illeti, egy elnevezést

⁹ A név a m. *lapu* növénynév származéka, helynévi jelentése tkp. 'lapuval benőtt hely' (vö. FNEsz. II, 13).

¹⁰ Az elsődleges *Somogyi* név a m. *som* növénynév származéka -gy és -i helynévképzőkkel alakult (vö. FNEsz. II, 487 *Somogyvár*)

¹¹ A településnév olvasatát illetően a *Bozjás* 'bodzás', ugyancsak növénynévi névadás lehetősége is felmerül sőt valószínűbbnek is tartható, mint a *búza* növénynévvel való etimológiai összefüggése (lásd ehhez a történeti adatokat: (1315, +1245 [1317 k.], 1334/XV.: *Buzias*, 1318: *Bozyas*, 1332-7: *Buzyas*, Gy. 2: 63).

leszámítva (*Rigótelke*) csak egyrészes helynevekben találhatunk ilyen motivációs kiindulópontot: *Süldő, Macskás, Solymos*.

Figyelemre méltó, hogy a kolozsi névállományban a másik két megye korpuszával összehasonlítva jóval nagyobb arányban találunk egyrészes, növényzetre utaló névstruktúrákat: *Jegenye, Berkenyes, Diós, Egeres, Eperjes, Harasztos, Komlós, Korpád, Kórógy, Nádas, Nádasd, Sármás*¹², *Sáságy, Szilvás*, ugyanakkor mindössze egy kétrészes elnevezéssel találkozunk: *Szilvástelek*. A *Méhes, Nyulas, Ölyves* és *Solymos* egyrészes helynevekben a környék vadvilágára történik utalás, míg a kétrészes nevekben, mint *Szamártelek, Tehenestelke* és *Varjadtelek* – az utolsót leszámítva – inkább az emberhez közelebb álló állatok jelennek meg.

Ritkán megjelenhet a névadás motivációjaként a helyhez valamilyen módon kötődő épület is: a vizsgált névállományban is előfordulnak ilyen nevek: pl. a *Veresegyház* településnév Erdélyi Fehér vármegye alsó, *Fejéregyház* a felső részéről képviselik ezt a kategóriát, de a Kolozs megyében felbukkanó *Monostor(a)* elnevezést is ide sorolhatjuk.

A hely egy speciális sajátossága, valamely személyhez való viszonya fejeződik ki a névadásban olyankor, amikor a névrészben a denotátum birtokosának neve jelenik meg valamilyen formában. A vizsgált korban a birtoklás ténye leginkább a helynévben megjelenő személynév¹³ által történik meg, melyet formánssal ellátva, vagy nélküle is felhasználhat a névadó közösség. A korai magyar helynévadás legjellemzőbb és a szakirodalom által is legrégebbinek tartott típusa az (vö. TÓTH V. 2009: 43, RÁCZ A. 2005: 90), amit pusztaszemélynévi helynévadásnak hívunk: ilyen esetben a névadók a személynévet önmagában, mindenféle formáns hozzákapcsolása nélkül használják fel névalkotásra. E helynévadási mód régi voltából is adódik, hogy a tipológiánk legnagyobb elemszámú kategóriájaként éppen ez a szemantikai típus jelentkezik. Ha a helynévben pusztaszemélynévvel találkozunk, akkor az egyértelműen bizonyítja a névadó közösség etnikumát: az ugyanis, hogy a helynévadásban megjelennek személynévek is, teljesen természetes, azonban formáns nélkül személynévet csak a magyarság használ fel a tágabb földrajzi környezetünkben helynévadásra. Magáról a névadási folyamatról később még szólok a keletkezéstörténeti elemzés során (a metonimikus névadás kapcsán). Fontos megjegyezni még, hogy a vizsgált nevek időbeli távolsága miatt nem tudjuk egyértelműen minden személynévi előfordulásnál eldönteni, hogy a névadást indukáló személy biztosan a hely birtokosa-e, avagy más módon kötődik a denotátumhoz, mivel az adatok ilyen információt nemigen őriztek meg. Minthogy azonban túlnyomó

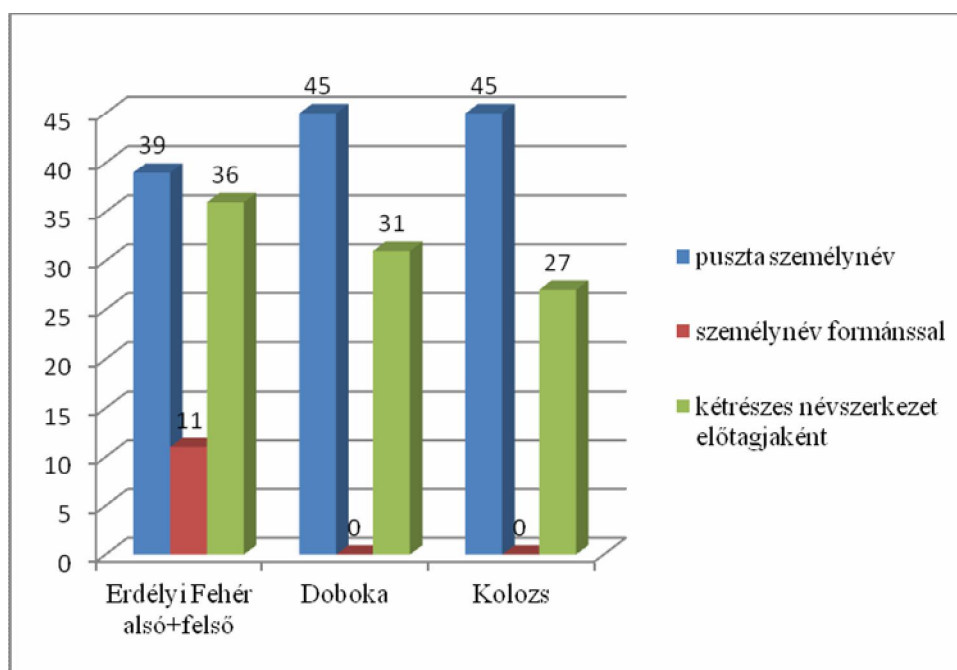
¹² A név a m. *sárma* 'kígyóvirág, vadhagyma' származéka (vö, FNESz. II, 453).

¹³ Az elnevezések személynévi elbírálásánál a FNESz. és az ÁSz. megfelelő szócikkeit vettem figyelembe.

többségben a birtokosra utalnak az ilyen elnevezések (vö. BENKŐ 1947: 35, TÓTH V. 2001: 146), a személynévi előfordulásokat én magam is ebben a szemantikai funkcióban értékelem.

A birtokosra utaló személynevet tartalmazó elnevezések felsorolását – azok nagy mennyisége miatt – az 1. számú mellékletben adom közre, mégpedig a névszerkezetek szerint és a három vármegye rendjében mutatva be azokat.

Az adatokból jól látható, hogy azok a különbségek, melyeket az eddigiekben – a fajtajelölő szerkezetű névrészek kapcsán – a vármegyék között megfigyelhettünk, a most elvégzett vizsgálat során csak még tovább erősödtek. Az alábbi diagram ezeket az eredményeket szemlélteti.

5. ábra: A birtokosra utaló elnevezések megoszlása a három vármegyében.

Doboka és Kolozs vármegyékben – amint ez az ábrán is jól látható – a névadók a birtokosra utaló személynévi névrészeket sokkal nagyobb arányban használják fel puszta személynévi, egyrészes formában, mint más szerkezetben, illetve az ilyen funkció kifejezésére nem használnak fel helynévképző formánssal képzett személyneveket. Erdélyi Fehér vármegyében ezzel szemben bár szintén nagyobb a puszta személynevek előfordulási aránya más személynevet tartalmazó szerkezetekhez képest, nem olyan elsöprő e struktúra fölénye, mint a két másik megye névadásában¹⁴. Az is látszik továbbá, hogy Erdélyi Fehér megye névadásában – a másik két területtel szemben – gyakran használnak személynév +

¹⁴ Sőt ha a vármegye alsó és felső részét külön-külön is megvizsgáljuk, azt találjuk, hogy a jóval kisebb, felső rész névállományában nagyobb arányban szerepelnek olyan névstruktúrák, ahol a birtokos személye kétrészes helynév előtagjában fejeződik ki (3 puszta személynevet tartalmazó és 5 kétrészes, személynevet tartalmazó elnevezés).

helynévképző formáns típusú elnevezéseket is (a Doboka megyei *Iklód* az egyetlen Erdélyi Fehér névanyagán kívül). Az adatokat megnézve az is világos, hogy a kétrészes elnevezések utótagja túlnyomó többségben fajtajelölő szerepű (pl. *Alárdfalva*, *Hilértelke*), megnevező funkcióban állót csak elszórtan találunk köztük (pl. *Botludas*, *Ózdszentpéter*).

Az előző típushoz meglehetősen hasonló, de sokkal ritkábban előforduló elnevezések az olyanok, amikor a névrész a denotátum használójára, vagy más esetben az ott lakó emberek csoportjára utal. Előbbi rendszerint olyan települések elnevezéseiben jelenik meg, amelyek „élvezeti joga” valamely fontos szerepet vagy hivatalt betöltő személy tulajdonában van, s ennek megfelelően a hivatal neve jelentkezik a névadáskor is (a birtoklás tehát nem a személyhez, hanem a hivatalhoz kötődik). Erdélyi Fehér vármegye névállományában *Apátfalva*, *Ispánlaka* képviselik ezt a szemantikai típust. Sajátos helyzetben van az ugyanezen területen található *Asszonynépe* egyrészes (vagy más felfogás szerint esetleg kétrészes) elnevezés: benne ugyanis mind a település használója (ti. a királynő), mind az ott lakó emberek csoportjára való utalás megtörténik (a királynő szolgálói). Doboka helynevei közül *Apáti*, *Úrtelek* és *Vajdaháza*, Kolozs névállományából pedig *Kamarás* és *Báni* helynevek utalnak a település használójára. Míg a személynevekkel a hely birtokosára, hivatali cím vagy tisztségnévben való szerepeltetésével pedig rendszerint a hely használójára történik utalás, a csoport-, foglalkozás¹⁵- vagy népnevek¹⁶ helynévi elfordulása leginkább a település lakóit fejezi ki. Az Erdélyi Fehér megyében található *Bocsárd*, *Csáklyás*, *Csatár*, *Gyalmár*¹⁷ és *Latorvár* elnevezésben például az ott lakók foglalkozása jelenik meg, az *Oroszi*, illetőleg a *Bolgárcsergöd*, *Oláhárkos*, *Szászárkos*, *Szászenyed*, *Szászpad*, *Szászszékes* településnevekben a jellemző etnikum, míg a *Kend* elnevezésben a határvédelemmel megbízott kékkend népelem (Gy. 2: 188) neve fejeződik ki. Doboka és Kolozs területén is találunk hasonló példákat: *Igrici*, *Kovácsi* és *Kovácsstelke* az előbbi, *Csősz*, *Őr* és *Csősztelke* pedig az utóbbi megye névanyagában szerepelnek mint foglalkozásra utaló névrészt tartalmazó elnevezések. A lakók etnikumára utalnak a *Szászszilvás*, *Tótör* (Doboka vm.) és a *Bolgár*, *Oláhfenes*, *Oláhzsuk*, *Szászfenes*, *Tótfalu* (Kolozs vm.) elnevezések. A névelőfordulásokat ilyen szempontból vizsgálva észrevehető, hogy a funkcionális elemzés eredményei alátámasztják a korábban a történeti áttekintésben a telepítésekről mondottakat is: a nevekből is világossá válik ugyanis

¹⁵ A középkorban jellemző volt, hogy az azonos foglalkozást űző várnépet ugyanazon helyre telepítették le, elsősorban praktikus okokból (ti. könnyebb elérhetőség stb. végett) (vö. KÁLMÁN 1973: 166).

¹⁶ Előfordul, hogy bizonyos elnevezéseknél nem tudjuk teljes biztonsággal eldönteni, hogy az elnevezés személynévi vagy népnévi eredetű: az Erdélyi Fehér megyei *Nándorlaka* például személynevet vagy a *bolgár* népnév *nándor* változatát is tartalmazhatja (vö. FNESz. II, 221), s hasonló a helyzet például a dobokai *Cseh* elnevezéssel is (FNESz. I, 313).

¹⁷ A név alapja a m. *gyalmár* foglalkozásnév, aminek jelentése 'a *gyalom* nevezetű kerítőtárolóval a lassú folyású vizekben halászó ember' (vö. FNESz. I, 539).

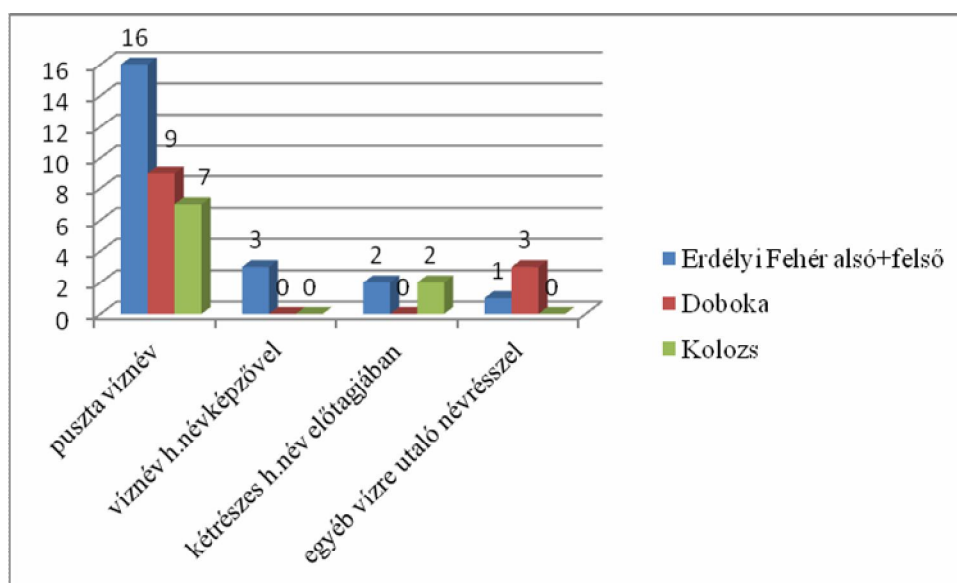
például az, hogy a telepített szászokat legnagyobb arányban Erdélyi Fehér megye területén kell keresnünk, míg román népelemmel leginkább Kolozs megyében találkozhatunk. Ha ezeket az eredményeket kiegészítjük a névátvételek tanulságaival is (lásd később), úgy a nyelvi vizsgálatok alapján is viszonylag nagy biztonsággal tudunk nyilatkozni népességtörténeti kérdésekben.

Nem túl gyakori névadási jelenség az, amikor a településnévben a település kialakulásának valamely részletére vagy a hely eredetére történik utalás. A Doboka megyei *Só* elnevezés a közelben működő sóbányára utalhat, esetleg arra, hogy a kibányászott sót a településen keresztül szállították. A Kolozs és Doboka megyei névállományban is előforduló *Vásárhely* elnevezés pedig a település – a korabeli kereskedelemben igen jelentős kiváltságnak számító – árumegállító jogát fejezi ki nyelvileg. A *Vadverem* elnevezés Erdélyi Fehér megyéből a település vadászathoz kötődő eredetére mutat. Mindhárom vármegye településnevei között akadnak *kapu* lexémát – formással vagy anélkül – tartalmazó elnevezések. Már korábban szoltam róla, hogy ezek az előfordulások határvédelemre utalnak (vö. ehhez TESz. II, 367, KRISTÓ–MAKK–SZEGFÜ 1973: 649–650), s a hely eredetét, funkcióját is világosan kifejezik (ti. bizonyos domborzati tényezők, hegyek, folyók által közrezárt terület bejáratánál helyezkednek el, ezért a kapuhoz hasonlóan lezárják az átjutást).

c) A sajátosságjelölő névrész kifejezheti a denotátum v a l a m e l y m á s h e l y h e z v a l ó v i s z o n y á t is: például megjelölheti, hogy a denotátum valamely nagyobb helynek a része, mint ahogyan azt a dobokai *Árokalja* és *Felnyíresfő* elnevezés vagy az ugyancsak *-fő* utótaggal bíró kolozsi *Máriatelekfő* név esetében látjuk.

Sokkal jellemzőbb azonban, hogy a helynévben a névadók a denotátum valamely vízhez¹⁸ való közelségére utalnak. Ezen viszony kifejezésére leggyakrabban pusztán víznévi névstruktúrákat használnak, tehát a víznevet mindenféle formáns nélkül településnévként használják fel (ennek a folyamatnak a működését egy konkrét példa, a *Köbölkút* név segítségével már részletesen bemutattam a funkcionális elemzésről szóló bevezető fejezetben). Ilyen, a víz közelségét kifejező elnevezéseket mindhárom vizsgált terület névanyagában szép számmal találunk (a teljes ide vonható példaanyagot a mellékletben adom közre). Előfordul például, hogy a település elnevezésében egy kút neve szerepel (*Kút*, *Szilkút*, *Köbölkút*), esetleg más vízre utaló névrész (*Lőrincréve*, *Lőrinczigete*), de leginkább vízfolyásokról neveznek el másodlagosan települést (*Csernavoda*, *Jakabpataka*, *Sebes*, *Szamos*). Az eredményeket az alábbi diagram szemlélteti.

¹⁸ A közelmúltban GYÖRFFY ERZSÉBET több tanulmányában, illetve egy monográfiában is elvégezte az Árpád-kori víznevek több szempontú vizsgálatát (2004, 2008, 2011).

6. ábra: Víznevek a vizsgált terület településneveiben.

Az eredmények ismétcsak azt mutatják, hogy Erdélyi Fehér megye névállománya jelentős mértékben különbözik a másik két területétől. Egyrészt olyan módon, hogy eleve sokkal nagyobb arányban használ fel vízneveket a településnévadásban, mint a másik két megye, másrészt pedig a víznevek szerkezeti felhasználásában is mutatkoznak különbségek: víznévből például szinte csak ebben a névállományban alakul helynévképzővel településnév. További tanulság még, hogy Kolozs vármegye ebben a tekintetben is átmenetet képvisel a két terület között – egy esetben *Érd* névben felhasznál helynévképző formánst is –, ám Dobokához közelebb áll (pl. Dobokában nem találunk kétrészes, előtagjában víznevet tartalmazó településnevet, míg ilyen Kolozs és Erdélyi Fehér megye nevei között előfordul).

Ahogy a víznevet tartalmazó településnevek a víz közelségére utalnak, ugyanilyen lokális jellegű kapcsolat fejeződik ki a térszíninformát¹⁹ tartalmazó elnevezésekben is: a *Csúcs*, *Háporton*²⁰, *Omlás*, *Szádzkő*, *Tizsakő* elnevezések Erdélyi Fehér megye névállományából valók, Doboka megye helységnevei közül az *Órhalom*, *Sólyomkő* tartoznak a vizsgált kategóriába, Kolozs megye nevei közül pedig *Apáthavasa*, *Petebérce*, illetve a kétrészes *Bodróvölgytelke* nevek képviselik a valamely térszíninforma közelségére utaló nevek típusát. További néhány esetben tájrészt, területi egységet megnevező mikrotoponimát használ fel a névadó közösség valamely lokális viszony kifejezésére. Legtöbb esetben a közeli erdő jelenik

¹⁹ A közelmúltban jelent meg a térszíni formák egy speciális csoportjának, a hegyneveknek a monografikus feldolgozása (RESZEGI 2011).

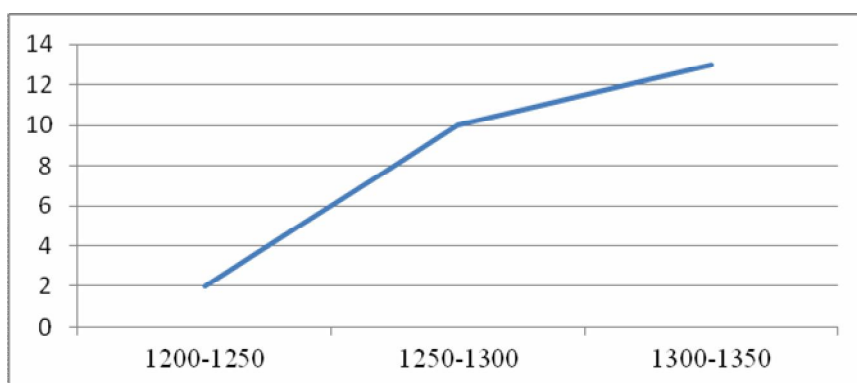
²⁰ A m. *hoporc* 'dudor, göröngy' köznévvvel és a m. *hoportos* 'göröngyös, dudoros' melléknévvvel lehet kapcsolatban, s feltehetően térszíninformát jelölő mikrotoponima lehet az alapja a településnévnek (vö. FNESz. I, 567 *Háportyos*).

meg a névadásban: *Kerék, Kereki, Almakerék, Gergelyfája, Meggykerék* (Erdélyi Fehér), *Bányabükke, Oroszfája, Kiserdőtelek* (Doboka) és *Csomafája* (Kolozs). Két elnevezésben a közeli mezőre történik utalás: *Nyírmező* (Erdélyi Fehér) és *Őrmező* (Doboka); a dobokai *Bivalyakol* név pedig arra utal, hogy a település bivalyok istállójánál épült fel, s így szintén lokális jellegű viszonyítást tartalmaz.

A funkcionális elemzést a középkori helynévadás egyik legspeciálisabb névtípusának vizsgálatával zárom. Az ún. patrocíniumi elnevezésekben a névadó a település templomának védőszentje alapján nevezi meg magát a települést is (pl. *Máriamagdolna, Szentbenedek, Szentpéter, Keresztúr*). A névtípus vizsgálatának jelentőségét MEZŐ ANDRÁS ismerte fel legelőször, s nagyszabású monográfiában (1996) gyűjtötte össze és rendszerezte az egész magyar nyelvterületen előforduló elnevezéseket. A névtípus egyébként éppen annak ékes bizonyítéka, hogy a helynévadás néhány esetben igen szoros összefüggésben áll bizonyos nyelven kívüli tényezőkkel, sőt – mint látni fogjuk részben TÓTH VALÉRIA munkái, részben a jelen vizsgálat eredményei által – elsősorban éppen nyelven kívüli tényezőkkel áll kapcsolatban. Megjelenése magától értetődően a katolikus egyház egyre inkább fokozódó hatalmát feltételezi. TÓTH VALÉRIA egy dolgozatában (2007a) több érvet is felhoz annak bizonyítására, hogy a névtípus kezdeti megjelenése a korabeli hivatalos névadáshoz – és valláspolitikához – kötődik, s nem a természetes névadási folyamatokhoz. Ezt bizonyítja többek között az, hogy kezdetben az ilyen helynévi adatok kizárólag latin nyelven jelentkeznek az oklevelekben, valamint az is, hogy a névtípus rendkívüli változásérzékenységgel jellemezhető (vö. TÓTH V. 2007b). Azért is kiemelkedően fontos a patrocíniumi településnevek vizsgálata, mert e kultúrnévtípus felbukkanásának egyik korai színtere éppen az általam vizsgált terület. A patrocíniumi neveket megvizsgálva érdekes dolgot tapasztalunk: minden eddigi, a névrendszerek összehasonlításából származó tapasztalatunknak ellentmondanak az e névfajtára vonatkozó eredmények. Az ilyen típusú nevek előfordulásának számát tekintve jelentős különbség nincs a területek között: Erdélyi Fehér megye két részén összesen 7 patrocíniumi elnevezés, Doboka és Kolozs megyék névanyagában pedig 9-9 ilyen névforma található (az adatokat lásd az 1. sz. mellékletben). Akkor azonban, ha az ilyen típusú adatokat félszáz éves időintervallumokban jelenítjük meg, kimutathatók eltérések az egyes megyék között.

	1200–1250	1250–1300	1300–1350
Erdélyi Fehér vm.	1	3	3
Doboka vm.	1	1	7
Kolozs vm.	0	6	3

A szinte kaotikus képet látva hiába konstatáljuk azonban a különbségeket, ebben valamiféle tendenciát, szabályszerűséget nemigen tudunk megragadni. Ha valóban releváns folyamatot akarunk kitapintani, érdemes a három megye névanyagát együtt vizsgálni, s így már szépen kirajzolódik, hogy a névtípus a tágabb értelemben vett nyelvterületen folyamatosan és viszonylag meredeken növekedve terjed (ez a folyamat akkor is látszik, ha az előretörés lényegében majd csak később, a vizsgált időszak keretein jóval túlmutatva, a XV. században teljeseedik ki)²¹.

7. ábra: A patrocíniumi elnevezések terjedése a vizsgált területen.

A patrocíniumi elnevezések felhasználása szempontjából elmondható, hogy egyedül Kolozs vármegyében jön létre – itt viszont jelentősebb számban – ilyen elnevezésekből kétrészes, fajtajelölő utótagú névstruktúra (*Máriamagdolnatelke*, *Szentivántelke*, *Szentmihálytelke*). A névtípus sajátosságait összefoglalva az látszik, hogy tendenciát egyedül a teljes területre tudunk megfogalmazni, s külön-külön az egyes vármegyék névállományainak összehasonlító vizsgálata nem gyarapítja további érvekkel Erdélyi Fehér megye névrendszerének sajátos különállását a másik két megye névrendszeréhez képest. Mindez véleményem szerint azonban nem feltétlenül meglepő látva azt, hogy ez névtípus sokkal inkább köthető a hivatalos, mint a természetes névadáshoz. (És arra nézve, hogy ez

²¹ Ehhez persze azt is hozzá kell tenni, hogy az oklevelezési gyakorlat kiszélesedésével maguk a helynévi adatok általában véve is tekintélyes gyarapodást mutatnak ebben az időszakban, így az itt látott görbe többé-kevésbé minden névtípus esetében hasonló ívet mutat, legfeljebb a görbe mélységében-magasságában, illetve a kiinduló és zárópontok helyében lehetnek bizonyos fokú eltérések.

nem egyedülálló jelenség a magyar nyelvterületen, hanem szerte Európában, ahol a patrocíniumi településnevek típusa eleven, ugyanezt tapasztalhatjuk, lásd a TÓTH VALÉRIA által szerkesztett angol nyelvű kötet tanulságait, 2011.)

3. Keletkezés- és változástörténeti elemzés

A három vármegye névrendszerének leíró szempontú vizsgálata után a keletkezés- és változástörténeti elemzés során az egyes konkrét neveknek és magának a névrendszernek a változásait kísérelhetjük meg leírni. A helyneveknek (s azon belül a településneveknek) nemcsak a keletkezése, hanem a változása is természetes folyamat, hiszen a nevek is nyelvi egységek, márpedig a nyelvnek a változás az egyik legfőbb ismérve. A változás azonban nem egyformán érinti a névrendszer egészét, az egyes elemeit, sőt az egyes elemek szerkezeti szintjeit sem. A nevek szemantikai szerkezete például, minthogy ez az egyik legáltalánosabb jellegű kognitív tudással van kapcsolatban, jóval állandóbb, míg a lexikai-morfológiai struktúrájuk – mivel ez sokkal szorosabban kötődik a nyelvhez, s változása is nyelvi változások függvénye – átrendeződésre lényegesen hajlamosabb. Ez a különbség feszültséghez vezet, amelyet a névadó közösség is érzékel, s ezt a névadási modellek és formák, illetve a meglévő elnevezések megváltoztatásával igyekszik megszüntetni (mozgásban tartva ezáltal magát a rendszert). Ez a fenti gondolatmenet vezette HOFFMANN ISTVÁNT is arra, hogy a keletkezéstörténeti vizsgálatot a névrendszertani elemzés egyik meghatározó, külön síkjaként vezesse be a helynévelemzési modelljébe (vö. 1993: 67–68). S ugyanez a motiváció húzódott meg amögött is, hogy TÓTH VALÉRIA pedig – a HOFFMANN-modellhez szemléletében és fogalomkészletében is illeszkedve – kidolgozta a településnevek változástipológiáját (2008). A továbbiakban a korpuszom neveinek elemzésénél elsősorban erre a két munkára támaszkodom, olyan módon, hogy az elsődlegesen keletkezett helyneveket elsősorban az első munkának megfelelően, míg a gyaníthatóan változáson átesett alakokat a második munkára támaszkodva igyekszem leírni.

A történeti elemzés célja tehát az, hogy a nevek keletkezési és változási folyamatai között felismerjük azokat az általános tendenciákat, modelleket és analógiákat, amelyek ezeket mozgatják, s tipologizálásukkal leírhatóvá tegyük őket. A keletkezés- és változástörténeti elemzés során mindig a legutolsó névalakító momentumot vesszük figyelembe, és ha ez történetesen maga a névadás, akkor természetesen azt. Ennek illusztrálásaként az Erdélyi Fehér vármegye névállományában található *Hőd* elnevezés példáján keresztül mutatom be a történeti elemzés lehetőségeit, mivel ebben a névben a

névkeletkezést követően több, jól megragadható változás is kimutatható. A korábbiakban már említettem azt, hogy e névforma településnévi funkciója másodlagos névadás eredménye, mivel eredeti formája, a *Hév-jó* 'melegvizű folyó' jelentésű víznév volt. A név – bizonyára a *jó* lexéma elhomályosulásától nem függetlenül – már víznévként átesett bizonyos alaki és ehhez köthető szemantikai változásokon (deszemantizáción), ami a *Hejő* alakot hozta létre (vö. még ehhez a változástípushoz *Berek-jó* > *Berettyó*, *Só-jó* > *Sajó*), s ez a *Hejő* alak szolgált aztán a településnévhez alapul. A víznév > településnév névadási mód meglehetősen gyakori a régiségben, itt azonban nem a jellegzetes metonimikus névadásnak lehetünk tanúi. A *Hejő* víznév ugyanis *-d* helynévképzővel bővülve vált településnévvé (*Hejőd*), ami nemcsak a térségben egyedülálló, hanem általában is kivételes jelenségnek számít. A *Hejőd* településnév szemantikai tartalma 'a *Hejő* nevű víz közelében fekvő [ti. település]' formában értelmezhető. A településnév később maga is további deszemantizáción ment át, így alaki és szemantikai szerkezete is megváltozott. A *Hőd* településnévben a névhasználat már nem azonosítja a *Hejő* víznevet (noha a vizet továbbra is *Hejő*-nek hívják), a korábbi lokális viszonyra (víz melletti fekvésre) utaló szemantikai tartalma megnevező funkcióra cserélődött, hiszen a *Hőd* név informatív értéke pusztán ennyi: 'Hőd-nek hívott [ti. település]'. A név változástörténete még itt sem zárult le: a szinonim *Hődvására* formát egy jellegzetes változási folyamat, a kiegészülés hozta létre.

3.1. Szintagmatikus szerkesztéssel alakult településnevek

A szintagmatikus szerkesztés mint jellegzetes keletkezéstörténeti kategória minden esetben kétrészes helynevet hoz létre. Az ilyen névstruktúrák mindkét része valamilyen információt közöl a név denotátumáról (vö. HOFFMANN 1993: 70). A szintagmatikus szerkesztéssel keletkezett helynevek a vizsgált korpusz igen nagy hányadát teszik ki, az elsődleges kétrészes helynevek szinte kivétel nélkül ilyen módon keletkeztek. Az elemzési modell megkülönböztet jelzős, határozós és mellérendelő szerkezeteket, azonban a vizsgált névállományban – az egyetlenegy *Kincsedújvár* mellérendelő szerkezetet leszámítva – kizárólag jelzős szerkezetből alakult nevekkel számolhatunk.

1. A m i n ő s é g j e l z ő s összetételeket – noha szokás megkülönböztetni aszerint, hogy bennük milyen szemantikai viszonyok fejeződnek ki (pl. kiemelő, kijelölő jelzős szerkezetek) – itt egységes kategóriaként kezelem, mivel a további differenciálást a történeti különbségek kapcsán számos tényező megnehezíti, s az egyes nevek különbsége nem ítéhető

meg egyértelműen. A minőségjelzős összetétel a nevekben szemantikailag nagyjából így írható le: 'az a második névrészben meghatározott hely vagy helyfajta, amire az első névrészben megjelölt tulajdonság érvényes'. E szemantikai tartalom kifejezésére az S+F funkcionális szerkezet alkalmas: *Hosszútelek, Sárostelek* (Erdélyi Fehér vm.), *Búzöstelek, Füzestelek, Földvár* (Doboka), *Széplak, Újlak* (Kolozs).

2. M e n n y i s é g j e l z ő s szerkezetből csak elvétve keletkeznek helynevek. A névállományban is mindössze két – másodlagos – elnevezésben szerepel ilyen szintagmatikus szerkezet, a Doboka megyei *Kétdevecser* és *Kéthorpágy* nevekben. (A *Két-* előtag jellegzetes összefoglaló szerepéhez lásd FNESz. I, 725–726.)

3. A b i r t o k o s j e l z ő s szerkezetekből keletkezett nevek az egész névállomány egyik legmegterheltebb kategóriáját teszik ki. Az ilyen helységnevek előtagjában a birtokos személye fejeződik ki, az utótagban pedig a birtok fajtája (*Fitáctelke, Ivánkatelke, Petelaka*). Az esetek túlnyomó többségében jelölt birtokos jelzős névstruktúrákkal találkozunk, és csupán Doboka és Kolozs megyékben akadunk egy-két jelöletlen szerkezetre (*Bezdédtelek, Boctelek, Salamontelek*). A birtoklás tényét kifejező birtokos jelzős szerkezetekben – nem meglepő módon – hatalmas túlsúlyban vannak az olyan névformák, ahol személynév jelentkezik birtokos jelzőként, de előfordul emellett ebben a szerepben méltóságnév: pl. *Apátfalva, Ispánlaka* (Erdélyi Fehér vm.), *Úrtelek, Vajdaháza* (Doboka vm.), foglalkozásnév: *Kovácsstelke* (Doboka vm.), *Csősztelke* (Kolozs vm.) vagy népnév is: *Tótfalu* (Kolozs vm.). Az alakilag birtoklásra utaló helységnevek zöme tényleges birtoklást fejezett ki a névadás pillanatában. Ettől csak a nép- és foglalkozásnévi jelzővel álló nevek térnek el, hiszen ezek nyilvánvalóan a település lakosságának összetételére és nem birtokosára utalnak (vö. TÓTH V. 2001: 171).

3.2. Morfematikai szerkesztéssel alakult településnevek

„A morfematikai szerkesztés azt a névalkotási eljárást takarja, amelynek során valamely nyelvi elem egy kötött morféma (képző, jel, rag) vagy ahhoz hasonló funkciójú elem (névutó) hozzákapcsolásával helynévi szerep betöltésére válik alkalmassá” (HOFFMANN 1993: 73). HOFFMANN a morfematikus névadásnak – a morfémák jellege alapján – négy típusát különíti el: 1) a helynévképzővel, 2) a névszójellel, 3) a helyraggal, illetve 4) a névutóval való névalkotást. A vizsgált névállományban – összhangban a korszak névadási modelljével – ezek közül csak a helynévképzésnek akadunk a nyomára (vö. TÓTH V. 2001: 178).

Helynévképzéssel kizárólag egyrészes névformák jöhetnek létre. A vizsgált terület névállományában a következő helynévképzőket használta fel a névadó közösség településnevek alkotására: *-d*, *-gy*, *-i*, *-s*. Az egyes képzők kialakulását, sajátosságait és szakirodalmi áttekintését részletesen ismerteti képzőtörténeti monográfiájában BÉNYEI ÁGNES (2012), így ezek bemutatásától eltekintek.

Az elsődlegesen valamivel való ellátottságot kifejező növény- és állatnevekhez járuló *-d* helynévképzős elnevezések jóval nagyobb arányban bukkannak fel Erdélyi Fehér vármegyében (13 elnevezésben), mint a másik két terület névállományában (Doboka vm.: 1, Kolozs vm.: 7). A képző megjelenhet növény- és állatnévi lexémához kapcsolódóan (*Lapád*, *Tinód*), állhat földrajzi köznévi (*Kapud*, *Faludi*) vagy anyagnév után (*Sárd*), de – a három vármegye közül egyedül itt – személynévi alapszóhoz kapcsolva is meglehetősen nagy számban megtalálható: *Béld*, *Buzd*, *Csombord*, *Csüged*, *Gyomord*, *Keresd* stb. A *-d* képzőt Doboka megye névállományában csak az *Iklód*²², Kolozs megyében pedig a jellegzetesen növénynévi lexémából alakult *Komlód* és *Korpád* nevekben találjuk meg. A *-gy* képző pedig (amely a legújabb kutatások szerint nem palatális alakváltozata a *-d*-nek, vö. BÉNYEI 2012: 70) az alábbi nevek struktúrájában jelentkezik helynévképző szerepben: *Diógy* (Erdélyi Fehér vm.), *Kórógy*, *Sásagy* (Kolozs vm.).

Az *-é* birtokjellel azonos gyökökre visszamenő *-i* helynévképző (vö. BÉNYEI 2012: 74) elsődlegesen birtoklást kifejező szerepben állhatott a helynevekben is, majd kialakult általánosabb 'hely' jelentése (TÓTH V. 2001: 54). Ez a formáns is a *-d* képző kapcsán tapasztaltak szerint viselkedik, azaz Erdélyi Fehér megyében jóval gyakoribb (6 elnevezésben: *Bakai*, *Csebi*, *Kereki*, *Oroszi*, *Somogyi*, *Teremi*), mint Kolozs megyében (1 név: *Báni*) illetve Dobokában (4 név: *Apáti*, *Igrici*, *Kovácsi*, *Szili*). Alapszavául sokféle lexéma szolgálhatott: nép- és foglalkozásnevek, növénynevek, személynevek.

Az *-s* képzőt – mely eredeti funkciója szerint gyűjtőnévképző, illetve valamivel való ellátottságot kifejező formáns – mindhárom területen nagyjából egységesen használják fel a helynévképzésben. Némileg több előfordulással bír Kolozs megye névanyagában (14), míg Doboka és Erdélyi Fehér 9-9 elnevezésében találkozhatunk vele. A képzőt szinte kivétel nélkül növény- (*Bükkös*, *Hársas*, *Mogyorós*, *Nádas*), illetve állatnevekhez (*Rákos*, *Solymos*, *Ludas*) kapcsolva használják, ez alól mindössze Erdélyi Fehér megye területéről származó három kivétel van: *Árkos*, *Csáklyás*, *Elekes*.

²² Etimológiájához lásd FNESz. I, 623.

3.3. Jelentésbeli névalkotással keletkezett nevek

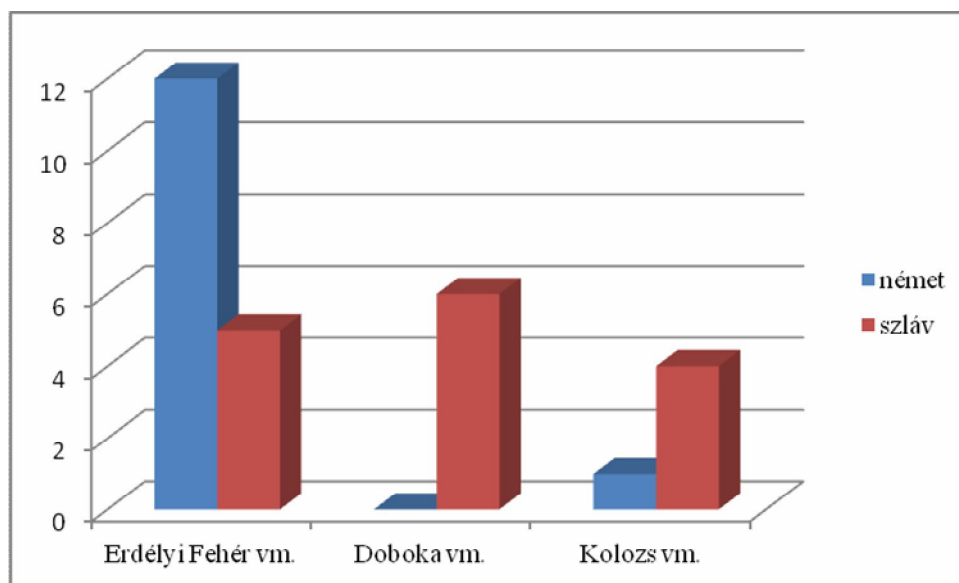
1. **J e l e n t é s h a s a d á s o n** azt a névkeletkezési folyamatot értjük, amikor „puszta földrajzi köznévből — bármiféle formáns (lexéma, képző) hozzákapcsolása nélkül — helynév keletkezik” (HOFFMANN 1993: 93). A településnevek között rendkívül kevés ilyen módon keletkezett elnevezéssel találkozhatunk (pl. *Lak*), az ilyen keletkezés sokkal jellemzőbb a mikrotoponimákra (vö. TÓTH V. 2001: 199). A jelentéshasadással képződött szerkezetek egyrészes, fajtajelölő funkciójú neveket hoznak létre, ezekről a funkcionális vizsgálat során már szóltam.

2. **A m e t o n i m i k u s**, vagyis a minden formáns nélkül pusztán névátvitellel történő névadás a korai korszak legproduktívabb névadási folyamata, így nem meglepő, hogy a teljes névállomány legnagyobb része ilyen módon keletkezik. A metonímia a névátvitel azon válfaja, „amely két fogalom közti térbeli, időbeli, anyagbeli érintkezésen vagy ok-okozati kapcsolaton alapul” (FÁBIÁN–SZATHMÁRI–TERESTYÉNI 1958: 108). A névátvitel mindig egyrészes nevet hoz létre, s ez a név funkcionális síkon az adott hely valamely sajátosságának leírása lehet csupán (TÓTH V. 2001: 201). A névátvitel alapjául meglehetősen sok dolog szolgálhat.

A metonímia egyik jellegzetes esetét azok a településnevek képviselik, amelyek mikrotoponimákból alakultak. A víznevek – mint korábban láttuk – néhány kivételtől eltekintve nagyrészt ilyen módon válnak településnévvé. Találkozunk kútnévből (*Köblös*, *Köbölkút*, *Kovácskút*), vízfolyás nevéből (*Hamuspatak*, *Kormosbach*, *Lóna*), illetve egyéb, vízhez köthető nevekből (*Lőrincréve*, *Lőrinczigete*) keletkezett településnévvel is (az összes adat megtalálható az 1. sz. melléklet vízneveket tartalmazó felsorolásában). Alapjául szolgálhatnak a metonímiának térszíni formák nevei is (*Csúcs*, *Omlás*, *Apáthavasa*, *Őrhalom*, *Sólyomkő*), illetve tájrészek, területek elnevezései (*Almakerék*, *Oroszfája*, *Őrmező*). Közszói lexémák is hajlamosak a metonimikus változásra: a nép- és foglalkozásnevek köréből látunk erre példát a vizsgált területen (*Bolgár*, *Csősz*). A névátvitel alapjául szolgálhatnak továbbá templomcímek is (*Keresztúr*, *Szentmiklós*, *Szentpéter*). Már ebből a néhány példából is látszik, hogy a névátvitel szempontjából egyáltalán nem lényeges az elsődleges névnek sem a szerkezete, sem az eredete, hiszen településnévvé válva ezek minden szempontból azonos típusú (egyrészes, sajátosságot kifejező) nevekké alakulnak. Az a kategória, amely igazán drasztikusan megemeli ezen keletkezési típusba tartozó településnevek számát, a puszta személynévi helynévadással létrejött elnevezések hosszú sora (*Boc*, *Gyeke*, *Gledény*, *Gyalu*, *Méra*, *Türe*, *Zsuk* stb.).

3.4. Névátvételek

Névátvételen azt a keletkezéstörténeti kategóriát értjük, amely során a magyar közösség más, idegen etnikum által megalkotott nevet használ fel egy hely megnevezésére. A magyar beszélők szempontjából azonban az ilyen átvételek nem transzparenszek, és az átadó nyelvi etimológiai jelentésüktől teljesen függetlenül használják őket megnevező funkcióban (bár az valószínű, hogy a névátvételek kétnyelvű környezetben realizálódnak). A korpuszomban meglehetősen sok átvett településnévvel találkozunk, melyek nagy többsége a szláv vagy a német nyelvből került át a magyarba. Már említettem korábban, hogy ez a keletkezéstörténeti kategória és maguk az átvett nevek rendkívül szoros kapcsolatban állnak a telepítések folyamatával: a telepítéseknek legerősebben kitett Erdélyi Fehér vármegyében jóval több névátvétellel találkozunk (17 elnevezés), mint a két másik megyében (Kolozs vm.: 5, Doboka vm.: 6). A különbség ráadásul abban is megmutatkozik, hogy – amint azt a 8. ábra mutatja – míg Doboka és Kolozs megyék területén szinte kizárólag a szláv nyelvből kerültek át névformák (*Isztény, Gorbó, Ugróc, Doboka vm., Palatka, Szelecse, Szucsák, Kolozs vm.*) átvett elnevezések a szinte kizárólagosak, addig Erdélyi Fehér megye területén abszolút többségben vannak a német eredetű nevek (*Barbantia, Burgberg, Reter Ringelkirch, Sorostély*). (Az 1. sz. mellékletben a 6. pont alatt valamennyi átvett névformát felsoroltam.)

8. ábra: A szláv és a német eredetű nevek aránya az egyes vármegyék névállományában

Az átvett nevek önmagukban még nem alkalmasak arra, hogy a segítségükkel meghatározzuk a területen a nevek jelentkezésének korában élt népeket, azaz valamiféle etnikai rekonstrukciót végezhessünk. Ha azonban a mostani vizsgálatunkhoz hozzávesszük a népnévi eredetű településneveket (illetve a terület nem településnévi helyneveit) is, bizonyos következtetéseket a nyelvi tényekre támaszkodva mégiscsak megfogalmazhatunk. Az Erdélyi Fehér vármegye területén igen nagy számban megjelenő német névadókat feltételező névformák és mellettük az ugyancsak gyakori *szász* előtagú elnevezések nyelvileg azt jelzik, hogy a térségben jelentékeny számú németajkú népességet feltételezhetünk (a szláv jelenlét hasonlóan feltételezhető egyébként a két másik vármegyében, bár a kevesebb jövevénynév némileg el is bizonytalaníthat minket e kérdésben). Az etnikai rekonstrukció eljárásakor mindazonáltal igen fontos feladat a helynevek nyelvi alkatát is figyelembe venni (azaz az etimológiájuk mellett, amely a névadás körülményeiről árulkodik, a hangtani állapotukat is, amely viszont a névhasználat tényeihez nyújt fogódzókat).

3.5. Változási folyamatok a településnevek körében

Amíg az eddigiekben olyan történeti folyamatokat mutattam be, amelyek elsődleges településneveket hoztak létre – és ez még akkor is igaz, ha egyébként az alapjuk a névrendszerben már meglévő (de más típusú) helynév volt –, a következőkben olyan folyamatokat veszek sorra, amelyek a településnevek változástörténetének jellemzését szolgálják. TÓTH VALÉRIA korábban említett munkájában (2008) az ilyen folyamatok által létrehozott helységneveket az alapján különíti el, hogy a változás folyamata a név mely szegmentumát érinti: komplex változásnak nevezi, ha a denotátum és az arra utaló név alakja egyaránt megváltozik. Ezen folyamatok közül a *n é v d i f f e r e n c i á l ó d á s* az (i. m. 31), amely névállományomban nagyobb számú elemet érint. Olyan elnevezések kapcsán találkozhatunk a folyamattal, amikor egy addig egységes település több kisebb részre bomlik, s ezeket az új részeket megkülönböztető névvel jelölik meg különállóságuk nyelvi kifejezésére. Az ilyen nevek utótagjaként az elsődleges település nevét látjuk (M funkcióban), s ehhez előtagként kapcsolódik valamilyen megkülönböztető (S funkciójú) jelző. A vizsgált területen is szép számmal találunk ehhez hasonló alakokat (lásd az 1. sz. melléklet S+M szerkezetét). A névdifferenciálódás által előidézett elnevezések jellemzően a *kis–nagy*, *alsó–felső* korrelációs párokba rendeződnek, de közülük meglehetősen sok a népnévre utaló (*oláh*,

szász), illetve a településrész birtokosát megjelenítő (*Bonc, Péter, Áron*) megkülönböztető előtagot tartalmazó is.

A k i e g é s z ü l é s azt a változási folyamatot foglalja magába, amikor egy már meglévő település másodlagosan fajtajelölő utótagot kap (vö. TÓTH V. 2008: 64). A kiegészülést az esetek jelentős hányadában nehéz megkülönböztetni az elsődlegesen alakult birtokos jelzős szerkezetektől: nem könnyű (és sokszor nem is lehet) megítélni például azt, hogy a *Fata ~ Fatatelke* variánsok közül az utóbbi kiegészüléssel jött-e létre másodlagosan, avagy az egyrészes névvel párhuzamosan alakult szintagmatikus szerkesztéssel, netán az egyrészes név keletkezett másodlagos változás (ellipszis) eredményeképpen. A *Kismohalytelke* (< *Kismohaly*, Doboka vm.), a *Nagyakasztótelke* (< *Nagyakasztó*, Kolozs vm.) elnevezések kiegészüléssel jelleget azonban éppúgy valószínűnek tarthatjuk, mint a patrocíniumi településnév + fajtajelölő utótag szerkezetű *Szentivántelke*, *Máriamagdolnatelke*, *Szentivántelke*, *Szentesháza* (Kolozs vm.) elnevezések efféle alakulását.

Szintén alaki változással járó folyamat, mégpedig az elnevezés morfológiai szerkezetét érintő változás a b ő v ü l é s és a már korábban is szóba került d e s z e m a n t i z á c i ó . Előbbiről a névalak új névelemmel való megtoldásakor beszélhetünk, és a korpuszomban mindössze néhány elnevezés kapcsán találkozunk a jelenséggel: *Boncnýres* > *Boncnýrese* (Doboka vm.), *Monostor* > *Monostora*, *Bányabükk* > *Bányabükke* (Kolozs vm.). A deszemantizációt (amikor is a név elsődleges jelentésének elhomályosulását az alaki szerkezet elhomályosulása is követi) a korábban már látott *Hejőd* > *Hőd* esetén túl további példákkal nem tudom a területről megtámogatni.

III. Egy korábbi feldolgozás tanulságai a névrendszertani elemzés fényében

Az általam vizsgált terület névtani sajátosságaival részletesen foglalkozott BENKŐ LORÁND is egy összefoglaló munkájában (2002). Ez tematikus azonossága révén is, de a benne megfogalmazott gondolatok jelentősége miatt is megkerülhetetlenül kapcsolódik az eddigiekhez, így dolgozatom zárásaként az előző fejezetekben bemutatott eredményeket igyekszem összevetni, illetve ütköztetni a BENKŐ LORÁND által megfogalmazott tételekkel. E kitekintés külön egységként való tárgyalását több érv is támogatja, hiszen ez amellett, hogy a vizsgált területről kialakított képet segíti tovább árnyalni, a már részletesen bemutatott eredmények ismerete révén lehetőséget ad arra is, hogy általánosabb helynévelemzési-metodológiai tanulságokat is levonhassunk általa.

Munkájában BENKŐ LORÁND arra tett kísérletet, hogy az erdélyi területről korábban kialakított történeti nyelvi képet jelentősen árnyalja. Ebben a legfőbb inspirációt számára az jelentette, hogy az erdélyi – és még inkább a dél-erdélyi – területről vallott elképzelések legnagyobb része mindmáig jórészt a 20. század első feléből származó kutatási eredményeken alapul, s éppen ezért jócskán megérett az újragondolásra, felülvizsgálatra. Figyelmeztet továbbá arra is, hogy a legújabb nyelv- és névtörténeti eredmények alkalmazásával olykor a korábbtól gyökeresen különböző, néha pedig egyenesen azokkal ellentétes következtetésekre is juthatunk: „Azt gondolom tehát, hogy a történeti nyelvészek és benne a történeti névtan művelőjének ab ovo kell lennie az eddig vallottaktól eltérő, új mondanivalójának Erdély korai története jónéhány fontos rész kérdésben, nem a minden áron mászt mondás jegyében és a tudomány természeténél fogva a legkevésbé sem a tévedhetetlenség hitében, hanem csupán a ma nyelvtörténeti-filológiai nézőpontjának követelményeként.” (2002: 10). Ebben a szellemiségben haladva teszek a következőkben én magam is kísérletet arra, hogy saját eredményeimet BENKŐ tétéleivel való összevetésben is interpretáljam. Erre elsősorban a már részletesen bemutatott elméleti keret lehetőségeinek felhasználása révén adódik alkalmam; azáltal ugyanis, hogy a neveket egy olyan modellt alkalmazva szemléltem, amely egyúttal az elnevezések igen alapos és szisztematikus összevetésére is lehetőséget nyújt, jelentős mértékben kitágultak számomra az elemzés lehetőségei.

BENKŐ LORÁND a dél-erdélyi nyelvi-történeti vizsgálatok során elsősorban az egyes konkrét elnevezések vallomására alapoz, így igen nagy hangsúlyt fektet például azok kormeghatározó értékére, etimológiájára, illetve kiemelt figyelemmel fordul bizonyos személynevek és az általuk jelölt személy azonosításának kérdéseire. Bár utal arra, hogy „a

név egyedi mivoltában általában kevesebbet mond, csekélyebb bizonyító erővel rendelkezik, ellenben csoportosan, különösen közös jellemzők számbavétele esetén jelentősége megnövekedhet” (2002: 12), munkája legfontosabb következtetéseit mégis inkább egy-egy egyedi, illetve néhány kisszámú elnevezéstípusra (pl. réginék vélt képzővel alkotott helynevekre) alapozza. Természetesen következik ebből, hogy az érdeklődése homlokterében inkább a különleges, olykor szokatlan alakok állnak, amelyek az általánostól valamilyen eltérést mutatnak. Az ilyen névtani „anomáliák” kutatásának jelentőségéhez kétség sem fér, s bizonyos kérdések tisztázásához az efféle közelítésmód elengedhetetlen, az olyan esetekben ugyanakkor, amikor egy nagyobb területi egység rendszertani jellemzőiről kívánunk szólni, sokkal kézenfekvőbbnek tűnik minderről a nevek egészét mintegy felülről vizsgálva, a legfőbb tendenciákra alapozva nyilatkozni. A névrendszertani elemzés tágabb lehetőségei megítélésem szerint éppen ebben rejlenek a leginkább: azáltal, hogy az egyes elnevezések elemzésénél azok egymással való összevethetőségére is kitüntetett figyelmet fordítunk, az is lehetővé válik, hogy a nevek pontosan meghatározott szempontrendszer szerint nagy mennyiségben is párhuzamba állíthatók legyenek egymással, ami pedig alkalmat kínál számunkra arra, hogy az egyes egyedi elnevezések vizsgálatáról a hangsúlyt inkább magának a névrendszernek a vizsgálatára helyezzük át. Természetesen az efféle hangsúlyeltolás nem feltétlenül jár minden kérdésben gyökeresen új eredménnyel; ahogyan a korábbiakban részletesen bemutatott kutatásunk során is történt, a vizsgálat az esetek egy részében mindössze megerősítette a korábban más módszerrel levont tanulságokat, más kérdésekben azonban a rendszertani elemzés éppenséggel ellentmondott a korábbi elgondolásoknak. A következőkben azt igyekszem bemutatni, hogy a névrendszertani elemzés segítségével kapott eredmények hogyan viszonyulnak BENKŐ itt megidézett munkájának eredményeihez. Előzetesen fontosnak tartom megjegyezni, hogy a szerzőnek az egyes konkrét elnevezésekkel kapcsolatos megállapításait nem cáfolom – hiszen azok javarészt minden kétséget kizáróan érvényesek –, sokkal inkább az azokból levont és a névrendszer egészét érintő néhány tanulságot igyekszem az elvégzett névrendszertani elemzés fényében némileg árnyalni.

BENKŐ munkájának az egyik igen fontos – és már az őt megelőző kutatások által is megfogalmazott – tétele, hogy Észak- és Dél-Erdély egymástól nyelvileg jelentős mértékben különbözik, s ezen különbség a két terület névtani sajátosságaiban is jól lemérhető. A különbségek létrehozásában ugyan nem, de azok fenntartásában jelentős szerepet játszanak a földrajzi tényezők is: nem véletlen ugyanis, hogy a két terület határát leginkább a Szamosok és a Maros vízgyűjtője között nagyjából nyugat-keleti irányban húzódó vízválasztó alkotja (2002: 54–55). A különbözőségek kialakulását azonban BENKŐ a földrajzi tényezőktől

függetlenül viszonylag régi időszakra, egészen a magyarságnak az erdélyi medencébe való betelepüléséig vezeti vissza. Nyelvjárási és egyéb nyelvi sajátosságok alapján úgy véli, hogy az északi területre feltehetően a bihari, szabolcsi és felső-tiszai vidékről érkezhettek betelepülők, míg a déli területeknek efféle „nyelvi hátországát” nemigen lehet kimutatni, aminek elsősorban történelmi okai vannak (pl. a török uralom a dél-alföldi területen) (i. m. 56).

A két terület nyelvi jellemzőit, arculatát tanulmányozva a névrendszertani vizsgálat is igen hasonló eredményre jutott. Feltűnő ugyanis, hogy az elemzési modell minden egyes szintjén igen élesen megnyilvánuló eltérések vannak a két észak-erdélyi (Kolozs és Doboka) és a dél-erdélyi vármegye (Erdélyi Fehér) névállománya között. BENKŐ azonban emellett egy másik, az előzővel szoros kapcsolatban álló állítást is megfogalmaz: szembehelyezkedve a korábbi elképzelésekkel azt tartja ugyanis, hogy a két terület közül a dél-erdélyi volt az, amelyet korábban betelepítettek, s hogy ennek a nyelvi és névtani sajátosságai mutatják az archaikusabb jelleget. Ezzel az állításával igyekszik megdönteni azt a korábbi álláspontot, hogy tudniillik a dél-erdélyi terület egyrészt viszonylag későn települt meg, másrészt pedig hogy a magyarság aránya a helyben talált egyéb etnikumokhoz képest más területekkel összevetve alacsonyabb lehetett. Azt, hogy ez utóbbi megállapítás valóban megérett a felülvizsgálatra, az általam elvégzett névrendszertani elemzés is igazolja: ahogy már az előzőekben láttuk, az idegen etnikum jelenlétére utaló elnevezéstípusok (névátvételek, népelnevezések szerepeltetése a helynévadásban) ugyanis alacsony számban lelhetők fel a területen. Ezek arányaikban az észak-erdélyi vármegyékkel jórészt azonos mértékben fordulnak elő; kivételt ez alól csak a nagy számban megtalálható német névátvételek képeznek, amelyek azonban bizonyíthatóan később, a szász népelem telepítésével összefüggésben keletkeztek, így a magyarság betelepülésének időszakára vonatkoztatva nem szolgálhatnak megfelelő bizonyítékkal; és ugyanezt erősítik az elsőrő többségű, magyar névadóktól származó mikrotoponimák is.

BENKŐ LORÁND másik állítását, a dél-erdélyi terület archaikusságát, illetve az északihoz képest régebbi voltát illetően azonban igen komoly kétségeket ébreszthetnek bennünk a névrendszertani elemzés által leszűrt eredmények. Az igen nagy elemszámú, jelentős rendszertani kategóriákon elvégzett névtani vizsgálat ugyanis azt mutatja, hogy összességében éppen az észak-erdélyi terület képvisel archaikusabb jelleget. Erről tanúskodnak például a fajtajelölő utótagú névstruktúrák: amíg Kolozs, illetve Doboka megye településneveiben abszolút többségben vannak a *-telek* ~ *-telke* utótagú elnevezések, addig Erdélyi Fehér vármegye ilyen tekintetben jóval differenciáltabb képet mutat, ez az utótag

ugyanis korántsem jelenik meg olyan elsöprő fölényben, mint a két másik megye névanyagában. Mindez annak a már említett tendenciának az ismeretében különösen fontos, hogy tudjuk, a későbbi időszakban jellemző folyamattá válik a *-telek ~ -telke* utótagú elnevezések visszaszorulása elsősorban a *-falva* utótagúak javára, ez a lexéma márpedig igen szép számban megtalálható Erdélyi Fehér névállományában. E népes helynévi kategória vizsgálata tehát nemhogy nem igazolja BENKŐ LORÁND véleményét, aki szerint Erdélyi Fehér vármegye területe képviseli a legarchaikusabb névkincset a régióban, hanem egyenesen annak az ellenkezőjéről tanúskodik. Tendenciáit tekintve rendkívül hasonló eredményekkel találkoztunk a sajátosságot kifejező településnevek kategóriájának a vizsgálatakor is, amelyekben a birtoklás motívuma fejeződik ki. Mivel ez a korai helynévadás egyik legjellemzőbb és legmegterheltebb kategóriáját alkotja, vallomása szintén perdöntő jelentőségű lehet. Ebben az összevetésben is ugyanazt látjuk, mint az előzőekben: mindhárom vármegye elnevezései között dominálnak ugyan a pusztaszemélynévi helynévalakok (melyek a magyarság történetében a legősibbnak tartott névadási móddal jöttek létre), de egyúttal nagy különbségeket is tapasztalunk az egyes területek között a formáns nélküli személynévi helynevek és a kétrészes névszerkezetek használati arányait illetően. Mint láttuk, Erdélyi Fehérben a két lexikális-morfológiai típus lényegében egyenlő arányban jelenik meg a névadásban, míg Kolozs és Doboka névállományában a birtokosra utalás két módja közötti arány erősen a pusztaszemélynévi névformák javára dől el. A birtokosra utaló helynevek vizsgálatából tehát ugyancsak az a tanulság adódik, hogy az archaikusabbnak tekintett névstruktúrák sokkal inkább az észak-erdélyi terület névállományát jellemzik.

A következőkben érdemes részletesebben is kitérnünk arra, hogy BENKŐ milyen érveket hoz fel az archaikusság kérdésében. Arról már korábban is szóltam, hogy igen nagy hangsúlyt fektet bizonyos személynevek és az általuk feltételezetten jelölt személyek összekapcsolására (a Gyula-kérdésnek önálló, az egész munka közel felét kitevő fejezetet is szentel). Anélkül, hogy az egyes konkrét, a neveket érintő megállapítások helyességét akár egy pillanatra is megkérdőjelezném, tanulságosnak gondolom az általa tett következtetéseknek az itt elemzett kérdésben való relevanciáját mérlegre tenni. A fő kérdés ennek kapcsán nyilvánvalóan az lehet, hogy valóban elegendőek-e olyan érvek egy nyelvi dilemma eldöntéséhez, amelyek elsősorban nem a nyelvészet, hanem inkább a történettudomány eszközeit használják fel, és azokat szigorúbb értelemben vett nyelvi bizonyítékok nem is feltétlenül támogatják. Ez a kérdés egyike a legfontosabb metodológiai problémáknak, amelyet egy történeti nyelvészettel, esetleg történeti névtannal foglalkozó kutatóknak fel kell tennie, ha a régebbi korokat vizsgálja. Néhány szót már dolgozatomban elejttem

is ejtettem arról, hogy az adathiány miatt elvétve adódik csak olyan alkalom, amikor tisztán nyelvi tényezők alapján lehetőségünk van releváns állításokat megfogalmazni a saját kutatási területünkről, így az esetek döntő többségében valamely más, a korral foglalkozó tudomány(terület) eredményeinek felhasználására is „rákényszerül” a kutató. Mindez azonban csak fokozott óvatossággal és folyamatos reflexióval vezethet valamelyest megnyugtató eredményre, máskülönben könnyen tévútra juthat az erre hagyatkozó szakember. Konkrét kérdéseinkre visszatérve tehát úgy vélem, a személynevek tágabb kontextusának felhasználása előtt célszerű lenne előzetesen BENKŐ „tisztán” névtani érveit megvizsgálni, mielőtt a személynevek történeti összefüggéseit is bevonnánk érvelésünkbe. BENKŐ LORÁND – a személyneveket nem számítva – elsősorban az egyes elnevezések, illetve bizonyos archaikusnak vélt helynévképzők ügyére alapozza érvelését. Ezek közül messze a leghangsúlyosabban a *-gy*, *-aj* ~ *-ej* helynévképzőkre, azok feltehető kronológiai értékére támaszkodik. A legújabb szakirodalom ezekkel, illetve tágabban is bizonyos jellemző helynévtípusok kormeghatározó értékével kapcsolatban azonban arra mutat rá, hogy bár az ilyen elnevezéseknek valóban lehet bizonyos mértékig jellemző elterjedtségi (produktivitási) időszakuk, ennek kronológiai határai azonban korántsem olyan szilárdak, ahogyan azt a korábbi kutatások vélték (vö. ehhez összefoglalván BÉNYEI 2012). Tovább csökkenti az említett helynévképzőknek tulajdonított kronológiai bizonyítási erőt az archaikusság kérdésében az a tény, hogy ezek az elemek csupán rendkívül periférikusan jelennek meg a három vizsgált vármegye helynévadásában, mindössze néhány helynév kialakulásában játszottak szerepet. Végül azt is meg kell jegyeznünk, hogy az észak-erdélyi területen is részt vettek néhány esetben az említett képzők a névadásban, pl. a Kolozs vármegyei adatok közül: *-gy*; *Kórógy*, *Sáságy*, *-aj/-ej*: *Aknaj*, *Novaj* (FNESz. II: 245 *Nova* szn.), így ezek bizonyító ereje véleményem szerint erősen megkérdőjelezhető.

Összességében pedig a fentiek azt jelentik, hogy azt a személynevek történeti kontextusából kiinduló feltételezést, miszerint névtani szempontból Dél-Erdély az északnál jóval archaikusabb képet mutat, más, tisztán nyelvi tény nem támogatja kellőképpen, míg az ellenkezőjére (tehát az északi terület archaikusságára) megítélésem szerint több súlyos érv is utal²³. A névrendszertani elemzés során sok tekintetben BENKŐ LORÁNDdal jobbra azonos eredményre jutottunk mi magunk is (pl. az északi és déli területek nyelvi és névtani különbözősége, illetve a magyarság feltételezhető magas aránya Dél-Erdélyben más etnikumokkal összehasonlítva), míg más kérdésekben (az archaikusság kérdéskörét illetően)

²³ Megjegyzem ugyanakkor, hogy a névrendszer archaikus, vagy kevésbé archaikus volta csak igen viszonylagosan ítélné meg.

helynévrendszertani érvekre hivatkozva kénytelenek voltunk szembehelyezkedni az általa vallott felfogással.

IV. Összefoglalás

A korpusz névállományán elvégzett névrendszertani elemzés révén igyekeztem átfogó képet adni a névállomány rendszertani összefüggéseiről, s bizonyos tényeket megítélésem szerint ennek kapcsán eredményesen meg is fogalmazhatunk. Több tényező is szól emellett például, hogy a három vármegye névállománya között bár sok hasonlóság van, a délebben fekvő Erdélyi Fehér vármegye névrendszere némileg különbözik a másik két, északi vármegyéétől. Ezek a különbségek a fajtajelölő szerkezetekben, a megnevező szerepű névrészek használatában, illetve a sajátosságjelölő funkció bizonyos altípusai kapcsán mutatkoznak meg. Erdélyi Fehér vármegye ráadásul nem csupán a névszerkezetek terén, hanem a névkeletkezési folyamatait tekintve is más tendenciákat jelez (pl. a helynévképző formánsok használatában vagy éppen a jövevénynevek összetételében). A névrendszertani elemzés tehát rámutatott arra is, hogy a földrajzi közelség egyben nyelvi közelséghez is vezet, amit részben az jelez, ahogyan Kolozs megye névanyaga tendenciáiban közelít Erdélyi Fehéréhez, illetve átmeneti jelenségeket mutat Doboka és Erdélyi Fehér megyék között. A három vármegye kronológiai viszonyait vizsgálva azonban végül BENKŐ LORÁND feltételezésével ellentétes következtetésre jutottunk, amely alapján úgy véljük, hogy a korábbi elképzeléssel szemben inkább az északi területek hordoznak archaikus vonásokat a délivel szemben.

Irodalom

- ÁSZ. = FEHÉRTÓI KATALIN (2004), *Árpád-kori személynévtár (1000–1301)*. Budapest.
- BENKŐ LORÁND (1947), A Nyárádmente földrajzinevei. *Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai* 74. sz. Budapest.
- BENKŐ LORÁND (1996), Ómagyar kori helyneveink néhány szempontjáról, különös tekintettel a település- és népességtörténeti kutatásokra. *Névtani Értesítő* 18: 5–14.
- BENKŐ LORÁND (1998), *Név és történelem. Tanulmányok az Árpád-korról*. Budapest.
- BENKŐ LORÁND (2002), *Az ómagyar nyelv tanúságtétele. Perújítás Dél-Erdély korai Árpád-kori történetéről*. Budapest.
- BÉNYEI ÁGNES– PETHŐ GERGELY (1998), *Az Árpád-kori Győr vármegye településneveinek nyelvészeti elemzése*. Debrecen.
- BÉNYEI ÁGNES (2012), *Helynévképzés a magyarban*. Debrecen.
- DITRÓI ESZTER (2010), Helynévrendszerek modellalapú vizsgálata. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 5: 155–169.
- DITRÓI ESZTER (2011), Egy lehetséges módszer a helynevek területi különbségeinek igazolására. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 6: 151–162.
- ENGEL PÁL (2001), *Szent István birodalma*. Budapest.
- FÁBIÁN PÁL–SZATHMÁRI ISTVÁN–TERESTYÉNI FERENC (1958), *A magyar stilisztika vázlat*. Budapest.
- FNESZ = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Budapest, 1988.
- FÖLDES LÁSZLÓ (1971), A -telek 'földterület' jelentéstörténete. *Magyar Nyelv* 67: 418–431.
- Gy. = GYÖRFFY GYÖRGY, *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza II–III*. Budapest, 1963–1998.
- GYÖRFFY ERZSÉBET (2004), Az Árpád-kori folyóvíznevek lexikális szerkezetének jellemzői a Sajó vízgyűjtő területén. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 1: 129–144.
- GYÖRFFY ERZSÉBET (2008), Az ér, sár és víz földrajzi köznevek Árpád-kori folyóvízneveinkben. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 3: 121–134.
- GYÖRFFY ERZSÉBET (2011), *Korai ómagyar kori folyóvíznevek*. Debrecen.
- GYÖRFFY GYÖRGY (1960), A magyar törzsi helynevek. In: *Névtudományi vizsgálatok*. Szerk. MIKESY SÁNDOR–PAIS DEZSŐ. Budapest. 27–34.
- GYÖRFFY GYÖRGY (1961), A tatárjárás pusztításának nyomai helyneveinkben. In: *Emlékkönyv a Túrkevei Múzeum fennállásának tizedik évfordulójára*. Túrkeve. 35–38.

- HAJDÚ MIHÁLY (1991), A magyar névtudomány a nyelvjárástörténeti kutatás szolgálatában. In: *Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből*. Szerk. KISS JENŐ–SZÜTS LÁSZLÓ. Budapest. 250–254.
- Honf. = KOVACSICS JÓZSEF szerk., *Magyarország történeti demográfiája I. A honfoglalás és az Árpád-kor népessége – Az 1995. február 16-án megrendezett Népesedéstörténeti Konferencia előadásai*. Budapest, 1995.
- HOFFMANN ISTVÁN (1993), *Helynevek nyelvi elemzése*. Debrecen.
- HOFFMANN ISTVÁN (1999), A helynevek rendszerének nyelvi leírásához. *Magyar Nyelvjárások* 37: 207–216.
- JUHÁSZ DEZSŐ (2000), Opponensi vélemény Tóth Valéria Névrendszertani vizsgálatok a korai ómagyar korban (Abaúj és Bars vármegye helynevei) című doktori (PhD) dolgozatáról. *Névtani Értesítő* 22: 129–134.
- KÁLMÁN BÉLA (1973), *A nevek világa*. 3. kiadás. Budapest.
- KMTL. = KRISTÓ GYULA főszerk., *Korai magyar történeti lexikon (9–14. század)*. Budapest, 2003.
- KNIEZSA ISTVÁN (1938/2000), *Magyarország a népei a XI. században*. Budapest, 1938. KISS LAJOS bevezető tanulmányával újraközölve. Budapest, 2000.
- KNIEZSA ISTVÁN (1943–1944/2001), *Kelet-Magyarország helynevei*. Budapest, 1943–1944. KISS LAJOS bevezető tanulmányával újraközölve. Budapest, 2001.
- KOCÁN BÉLA (2006), Ugocsa megye korai ómagyar kori szláv eredetű helynevei. *Helynévtörténet Tanulmányok* 2: 107–128.
- KOCÁN BÉLA (2012), *Ugocsa vármegye ó- és középmagyar kori településneveinek nyelvi rétegei*. Előadásként elhangzott a VII. helynévtörténeti szemináriumon. 2012. május–június.
- KRISTÓ GYULA–MAKK FERENC–SZEGFÜ LÁSZLÓ (1973), Szempontok és adatok a korai határvédelem kérdéséhez. In: *Hadtörténeti közlemények* 20: 639–660.
- KRISTÓ GYULA (1988), *A vármegyék kialakulása Magyarországon*. Budapest.
- KRISTÓ GYULA (2003), *Nem magyar népek a középkori Magyarországon*. Budapest.
- KRISTÓ GYULA (2007), *Magyarország története (895–1301)*. Budapest.
- MELICH JÁNOS (1925–1929), *A honfoglaláskori Magyarország*. Budapest.
- MEZŐ ANDRÁS (1996), *A templomcím a magyar helységnevekben 11–15. század*. Budapest.
- MTD. = KOVACSICS JÓZSEF szerk., *Magyarország történeti demográfiája*. Budapest, 1963.
- PÓCZOS RITA (2001), *Az Árpád-kori Borsod és Bodrog vármegye településneveinek nyelvészeti elemzése*. Debrecen.

- PÓCZOS RITA (2006), Az Árpád-kori Borsod vármegye lakosságának nyelvi-etnikai összetételéhez. *Helynévtörténeti Tanulmányok 2*: 87–105.
- PÓCZOS RITA (2010) *Nyelvi érintkezés és a helynévrendszerek kölcsönhatása*. Debrecen.
- RÁCZ ANITA (2004), Népeségtörténet és helynévkutatás, A régi Bihar megye etnikai viszonyaihoz. *Helynévtörténeti Tanulmányok 1*: 63–90.
- RÁCZ ANITA (2005), *A régi Bihar vármegye településneveinek nyelvészeti vizsgálata*. Debrecen.
- RESZEGI KATALIN (2011), *Hegyevek a középkori Magyarországon*. Debrecen.
- SZABÓ ISTVÁN (1966), *A falurendszer kialakulása Magyarországon. X–XV. század*. Budapest.
- TESZ. = *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. Főszerk. BENKŐ LORÁND I.–III. Budapest, 1967–1976. IV. Mutató. Budapest, 1984.
- TÓTH VALÉRIA (1999), Helynevek a helynevekben. *Magyar Nyelvjárások 37*: 435–442.
- TÓTH VALÉRIA (2001), *Névrendszertani vizsgálatok a korai ómagyar korban (Abaúj és Bars vármegye)*. Debrecen.
- TÓTH VALÉRIA (2007a), A templomcíméből alakult településnevek keletkezési körülményeiről. *Magyar Nyelv 103*: 408–419.
- TÓTH VALÉRIA (2007b), A templomcíméből alakult településnevek változásáról. *Helynévtörténeti Tanulmányok 2*: 31–46.
- TÓTH VALÉRIA (2008), *Településnevek változástipológiája*. Debrecen.
- TÓTH VALÉRIA (2009), Adalékok személynévi eredetű településneveink nyelvi kérdéseire. *Magyar Nyelvjárások 47*: 43–59.
- TÓTH VALÉRIA szerk. (2011), *Patrociny Settlement Names in Europe*. *Onomastica Uralica 8*. Debrecen–Helsinki.

1. Melléklet

I. Fajtajelölő utótagú szerkezetek (az utótag szerint csoportosítva)

Erdélyi Fehér vármegye alsó: -telek ~ -tel(e)ke: Farkastelek, Farkastelke, Gambuctelke, Gástatelke, Hilértelke, Hosszútelek, Ilértelke, Ivánkatelke, Jobostelke, Jóbtelke, Koppánytelke, Lakostelke, Mestertelke, Örménytelke, Regulustelke, Sahtelek, Somogyitelek; **-falu ~ -falva:** Alárdfalva, Apátfalva, Henningfalva, Karácsonyfalva, Kutyfalva, Lupertfalva, Mihálcfalva, Nagylóthfalva, Pálfalva, Péterfalva, Tövisfalva, Újfalva, Váraljafalu; **-lak(a):** Csekelaka, Ispánlaka, Miklóslaka, Nagylak, Nándorlaka, Péterlaka; **-vár:** Latorvár, Újvár; **-egyház:** Öregyház; **-bánya:** Abrudbánya; **-vására:** Hödvására; **-akna ~ -aknája:** Mércaknája, Vízakna; **-szeg:** Árosszeg.

Erdélyi Fehér vármegye felső: -telek ~ -tel(e)ke: Felcéntelke, Földszintelke, Izséptelke, Martontelke, Sárostelek; **-falu ~ -falva:** Hésfalva, Martonfalva, Újfalva; **-lak(a):** Baromlak, Volkánylaka.

Doboka vármegye: -telek ~ -tel(e)ke: Bacsonatelke, Bándkúttelke, Berketelke, Bezdédtelek, Biszótelke, Boctelek, Buziástelek, Cegetelke, Csalótelke, Csépántelke, Csernekteleke, Csikatelke, Csobolóteleke, Fatatelke, Fitáctelke, Füzeztelek, Gyulatelke, Hermántelke, Honttelke, Iklódtelke, Ivánkatelke, Kendtelek, Komlóstelek, Kovácsteleke, Mikestelke, Mohalytelek, Omboztelke, Pálostelke, Paptelke, Poklostelke, Póstelke, Rigótelke, Salamontelek, Simontelke, Somtelke, Szolttelke, Tahótelek, Tibatelke, Urkontelke, Úrtelek, Vászoltelke, Vidacstelke, Viszolótelek, Zsombortelek; **-falu ~ -falva:** Balázsfalva, Dobokavárfalva, Jordánfalva, Lőrincfalva, Újfalva; **-háza:** Fodorháza, Gyulaháza, Inokháza, Márokháza, Vajdaháza; **-vár:** Földvár, Sárvár; **-hely:** Várhely, Vásárhely; **-akna:** Székakna; **-fő:** Felnyíresfő.

Kolozs vármegye: -telek ~ -tel(e)ke: Ábeltelke, Ajtontelke, Hontelke, Bodróvölgytelke, Bogártelke, Bottelke, Budatelek, Büzöstelke, Csösztelke, Gyümcstelke, Inaktelke, Kiserdőtelek, Kozmatelke, Kedelentelek, Kőristelke, Máriamagdolnatelke, Máriatelke, Ménestelke, Mikótelke, Miskotelke, Ondótelke, Pétertelke, Petetelke, Ponyvatelek, Sólyomtelke, Somatelek, Sósapatelke, Szamártelke, Szavatelek, Szentivántelke, Szilvástelek, Szombattelke, Tehenestelke, Tiburctelke, Varjadtelke, Velkértelke, Visatelke, Viszolyatelke, Zsuktelek; **-falu ~ -falva:** Györgyfalva, Ludvégfalva, Papfalva, Szamosfalva, Szentmihályfalva, Tamásfalva, Tótfalu, Újfalva; **-lak(a):** Középlak, Petelaka, Széplak, Újlak;

-háza: Morucháza, Tárcsaháza, Szentesháza, Vataháza; **-vár(a):** Kolozsvár, Kolozsvára;
-hely: Vásárhely; **-monostora:** Kolozsmonostora; **-fő:** Máriatelekfő; **-egyháza:** Budaegyháza;
-akna: Kolozsakna.

II. S+M funkcionális szerkezetű elnevezések

Erdélyi Fehér vm. alsó: *Alvinc, Bolgárcsergőd, Botludas, Búzásbocsárd, Felenyed, Felgyógy, Felvinc, Kisebbkerecsnek, Kiskonyha, Középvinc, Magyarpad, Nagykecskés, Nagyláhfalu, Nagyréc, Oláhárkos, Péterváralja, Szászárkos, Szászenyed, Szászpád, Szászszékes, Telekvinc.*

Erdélyi Fehér vm. felső: *Feltorja.*

Doboka vm: *Aldevecser, Alnyíres, Alsómacskás, Alsósajó, Áronszentmiklós, Boncnyíres, Boncnyírese, Diósmacskás, Feldevecser, Felnyíres, Felsőmacskás, Felsőtök, Gönyűmacskása, Hídalmás, Józsefmacskása, Kédevecser, Kéthorpágy, Kétnyíres, Kisdevecser, Kisesküllő, Kismohaly, Kondormárk, Nagyesküllő, Nagysajó, Szászszilvás, Tótőr.*

Kolozs vm: *Bartosújfalva, Felkapus, Felsajó, Felsőpalatka, Kisakasztó, Kiscég, Kisméhes, Kissajó, Nagyakasztó, Nagycég, Nagyméhes, Oláhfenes, Oláhzsuk, Ózdszentpéter, Szászfenes.*

III. Személynévi lexémát tartalmazó helynevek

Erdélyi Fehér alsó puszta személynév: *Alamor, Bagó, Bece, Bencenc, Benedek, Berve, Csanád, Csata, Csesztve, Csüged, Dálya, Dég, Demeter, Ecellő, Enyed, Fügöd,, Gáld, Gambuc, Godin, Guga, Heren, Igen, Koppány, Mihálc, Miriszló, Monora, Mún, Ózd, Örmény, Pacalka, Panka, Rénold, Salkó, Sülye, Tordos, Vinc, Vincenc.*

személynév helynévképzővel: *Béld, Bakaj, Csebi, Csombord, Elekes, Fülesd, Gyomord, Monorád, Székes, Táté* elnevezésekben.

helynév előtagjában: *Alárdfalva, Botludas, Csekelaka, Damásföldre, Farkastelek(e), Gambuctelke, Gástatelke, Gáldtő, Henningfalva, Hilértelke, Ivánkotelke, Jobostelke, Jóbtelke, Karácsonyfalva, Koppánytelke, Kutyalva, Lakostelke, Lupertfalva, Makótelke, Mércaknája, Mestertelke, Mihálcfalva, Miklóslaka, Örménytelke, Pálfalva, Péterfalva, Péterlaka, Péterváralja, Pókafalva, Regulustelke.*

Erdélyi Fehér felső: puszta személynév: *Bese, Bolya, Doboka*.

személynév helynévképzővel: *Keresd*.

kétrészes helynév előtagjában: *Felcéntelke, Izséptelke, Martonfalva, Martontelke, Volkánylaka*.

Doboka vármegye: puszta személynév: *Ambrus, Bábóc, Bádok, Barla, Biszó, Boc, Bogács, Boroszló, Borsa, Cege, Cente, Cseh, Csernek, Csika, Csoma, Derzsa, Devecser, Doboka, Domán, Drág, Elefánt, Fata, Göc, Gyeke, Gyula, Jenő, Jordán, Kajla, Kalocsa, Kend, Ketel, Kide, Majszon, Mányik, Maró, Mikó, Móric, Noszoly, Ős, Polon, Rádla, Rozva, Szava, Ványa, Vice*.

Kétrészes helynév előtagjában: *Bezdételek, Boctelek, Kendtelek, Salamontelek, Tahótelek, Vizsolótelek, Zsombortelek, Bacsonatelke, Bonchida, Cegetelke, Csépántelke, Csikatelke, Fitáctelke, Gyulatelke, Hermántelke, Hontelke, Ivántelke, Mikestelke, Pálostelke, Simontelke, Szolttelke, Tibatelke, Urkontelke, Vidacstelke, Balázsfalva, Jordánfalva, Lőrincfalva, Fodorháza, Inokháza, Márokháza, Gyulaháza*.

Kolozs vm.: puszta személynév: *Ajton, Bács, Báld, Báré, Bátos, Boc, Bénye, Buda, Cég, Dezmér, Fenes, Fráta, Gledény, Gyalu, Ida, Kara, Katona, Kicsid, Kolozs, Kornád, Lomb, Ludvig, Mákó, Ménes, Méra, Mocs, Monor, Noé, Ondó, Paszmos, Pata, Radus, Rosk, Septér, Ózd, Szopor, Szovát, Teke, Topa, Tuzson, Türe, Vejla, Vista, Zutor, Zsuk*.

kétrészes helynév előtagjában: *Kedelentelek, Somatelek, Szavatelek, Zsuktelek, Ábeltelke, Ajtontelke, Hontelke, Bogártelke, Bottelke, Inaktelke, Kozmatelke, Ludvégfalva, Ménestelke, Mikótelke, Misketelke, Ondótelke, Ózdszentpéter, Pétertelke, Petetelke, Tiburctelke, Velkértelke, Visatelke, Morucháza, Tárcaháza, Vataháza, Petelaka, Györgyfalva, Tamásfalva*.

IV. Víznevi lexémát tartalmazó helynevek

Erdélyi Fehér vm. alsó: kútnév: (puszta víznév) *Kút, Szilkút*; vízfolyás neve: (puszta víznév) *Csergőd, Csernavoda, Demeterpataka, Feketevíz, Forró, Jakabpataka, Ompoly, Ompolyica, Örvényes, Víz*; (helynévképzővel) *Hejőd, Hőd, Vajasd*; kétrészes helynév víznévi előtaggal: *Bándkúttelke, Vízakna*; egyéb vízre utaló név: *Fahíd*.

Erdélyi Fehér vm. felső: vízfolyás neve: (puszta víznév): *Árapatak(a), Hamuspatak, Hévíz, Hidegvíz, Kormosbach, Kozdfő, Rákos, Sáros, Sárospatak, Szárazpatak, Szék, Torja*.

Doboka vm.: kútnév: (puszta víznév) *Köblös, Gyekekuta, Kovácskút*; vízfolyás neve: (puszta víznév) *Sajó, Sebes, Szeret, Lekence, Örményes*; egyéb vízre utaló névrész: *Bonchida, Lőrincréve, Lőrinczigete*.

Kolozs vm.: kútnév: (puszta víznév) *Fűzkút, Köbölkút*; vízfolyás neve: (puszta víznév) *Érd, Sajó, Lóna, Szamos*; (kétrészes h. név előtagjaként) *Sóspatakelke, Szamosfalva*; tó neve: *Kajántó*;

V. Patrocíniumi településnevek

Erdélyi Fehér vm. alsó: *Máriamagdolna, Szentbenedek, Szentimre, Szentjakab, Szentkirály, Szentmárton*.

Erdélyi Fehér vm. felső: *S.Katherina*.

Doboka vm.: *Szentandrás, Szentegyed, Szentgothárd, Szentjakab, Szentkaterina, Szentmárton, Szentmiklós, Szentpéter*.

Kolozs vm.: (formáns nélkül) *Keresztúr, Szentbenedek, Szentgyörgy, Szentiván, Szentlászló, Szentmárton, Szentmiklós, Szentpál, Szentpéter*; (kétrészes szerkezetben) *Máriamagdolnatelke, Máriatelek ~ Máriatelke ~ Máriateleke, Szentesháza, Szentivántelke, Szentmihálytelke*.

2. Melléklet

Erdélyi Fehér vármegye Alsó rész

- Abrud** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Abrud-patak bal partján' 1271:
Obruth, t., [1313-24]>338/367: *Obrud*, p. (Gy. 2: 130).
- Abrudbánya** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Abrud-patak bal partján'
1320: *Obrudbania*, p. (Gy. 2: 130).
- Akmár** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros jobb partján' 1276:
Othmar, t. (Gy. 2: 130).
- Akna** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1177/202-3/337: *Acna* (Gy. 2: 130).
- Alamor** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától ÉNy-ra'
1319>413/414: *Alamor*, p., 1330: *Olmur*, 1332-5/Pp. Reg.: *Obnuk* (Gy. 2: 130).
- [Alárdfalva]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1299/338, 1324/407: v.
Alardi (Gy. 2: 182).
- Alvinc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1342/359:
Olwynch | **Lat:** [1205-35]>289, 1289, 1310/359/421, 1315: *Wynch Inferiori*, [1294-95]: *Inferiorem Wync*, v., 1300, 1310, 1330, 1331: *Vinch Inferiori*, 1300, 1332-6/Pp. Reg.: *Vynch Inferiori*, 1309/Cod. Ital.: *Vincz Inferiori* ~ *Vinz Inferiori* ~ *Wynz Inferiori*, 1323: *Inferiori Vynch* (Gy. 2: 192).
- Anya** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1296: *Ana*, t. (Gy. 2: 131).
- [Apátfalva]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján'
[1315-25]/402, 1332-6/Pp. Reg.: v. *Abbatis* (Gy. 2: 165).
- Árkos** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1330, 1332-5/Pp. Reg.: *Arkus* (Gy. 2: 131).
- Árosszeg** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő jobb partján'
1272>413: *Aruszegh*, t. (Gy. 2: 168).
- Asszonynépe** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1177/202-3/337: *Ascen nepe*, v., 1317/317, 1319, 1329: *Azunnepe*, pr., t., v., 1332-5/Pp.: *Azunnepe* ~ *Azumepe* ~ *Azunepa* ~ *Zunmepe* (Gy. 2: 131).

- Asztrág** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DNy-ra'
*1274>413: *Astragh*, t. (Gy. 2: 181).
- Bagó** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén' [1296/296], 1329: *Bogo*, p., t.,
1317/317: *[Ba]gow*, t., 1319: *Bogou*, 1332-5/Pp. Reg.: *Bogov* ~ *Bokov* ~ *Rogov*
(Gy. 2: 132).
- Barbantina** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra'
1299/580 u.: *Borbanthina*, t., v., 1299/585: *Borbantina*, t., v., 1302: *Barbantina*,
1320/Pp. Reg.: *Barbantina*, 1326: *Barbandina*, 1332-5/Pp. Reg.: *Barbancina*, v.
(Gy. 2: 135).
- Bece** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén' 1272 > 413: *Beche*, t., 1317/317,
1319: *Bece*, t., v., 1332-5/Pp. Reg.: *Beche* (Gy. 2: 132).
- Béld** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Maros jobb partján' 1219/550:
Belud, v., 1295/392, 1299/392, 1319: *Beld*, t., 1299/XIV., 1319: *Beeld*, t. (Gy. 2:
132).
- Belenik** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Gáld és Csáklya patakok
összefolyásánál' +1256 [XIII. sz.]: *Beleneg* ~ *Belenig*, t. ~ *Belenyg*, 1274>340:
Belenygh, p., 1299: *Belenik*, p., 1299/369/571: *Belemig* ~ *Benemygh*, 1332-5/Pp.
Reg.: *Benenyk*, 1337: *Belyneg*, p. ~ *Belynyg*, p. (Gy. 2: 133).
- Bencenc** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1345:
Benchench, 1332-6/Pp. Reg.: *Benchench* ~ *Bonthev* (Gy. 2: 133).
- Benedek** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Gáld és Csáklya patakok
összefolyásánál' 1332-5/Pp. Reg.: *Benedic* (Gy. 2: 133).
- Berve** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, Veresegyháztól Ny-ra' 1348/352:
Bervey, v. (Gy. 2: 134).
- Bocsárd 1.** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉNy-ra'
1238/290-301: *Buchad*, 1299/369/590: *Bwchard*, t., v., 1332-5/Pp. Reg.: *Bohard* ~
Buchard ~ *Budz* ~ *Bulhard* (Gy. 2: 134). **2.** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó
részén, a Küküllő folyó közelében' 1303: *Bochard* (Gy. 2: 134).
- Bokaj** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Maros jobb partján' 1278,
1299/369/571, 1329: *Bakay* (Gy. 2: 132).
- Bolgárcsergőd** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Csergőd-patak jobb
partján' 1303: *Bolgarchergeud* | **Lat.** 1336: *Chergeud Bulgaricum* (Gy. 2: 137).

- Borbánd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra’
1299/369>573/642: *Barbanth*, v. ~ *Borband*, t., 1299/580 u.: *Borband* ~ *Borbanth*,
t., v. (Gy. 2: 135).
- Botludas** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától ÉNy-ra’ 1309/Cod.:
Rothludas [f: *Bothludas*] (Gy. 2: 172).
- Burgberg** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros jobb partján’
1248/265/310/359/421: *Burgberg*, 1320/Pp. Reg.: *Burperg* (Gy. 2: 135).
- Búzásbocsárd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő folyó közelében’
1332-5/Pp. Reg.: *Buzasbuchard* ~ *Buzasbuhhard* ~ *Buzazbuchard* (Gy. 2: 134).
- Buzd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Orbó-patak bal partján’ [1290-95],
1299/338, 1299/365, 1332-5/Pp. Reg.: *Buzd*, p., t. (Gy. 2: 136).
- Bükkös** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ *1296: *Bekes*, sess., 1303, *1323:
Bykus, p., t. (Gy. 2: 136).
- Csáklyás** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Csáklya-patak bal partján’
1337: *Chaklyas*, p. (Gy. 2: 137).
- Csanád** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re’ 1332-6/Pp.
Reg.: *Chanad* (Gy. 2: 137).
- Csata** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Veresegyháztól DNy-ra’ 1345:
Chatha, p. (Gy. 2: 162).
- Csatár** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvár DNy-i határában’
1299/573: *Chiatar*, t. (Gy. 2: 137).
- Csebi** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ 1288/293/364/508, 1293/363/508:
Cheby (Gy. 2: 137).
- Csekelaka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ +1286 [f: 1296]: *Chekeloka*,
1308, 133, 1332-5/Pp.Reg.: *Chekelaka*, 1332-5/Pp. Reg.: *Thokaka* (Gy. 2: 137).
- Csergőd 1.** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Csergőd-patak bal partján’
1302, 1320/550: *Chergeud*, v., 1313: *Chergoud*, t., 1332-5/Pp. Reg.: *Kurgeud*,
1336: *Chergewd*, p., v. (Gy. 2: 137). **2.** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó
részén, a Csergőd-patak jobb partján’ 1313: *Chergoud*, t. (Gy. 2: 137).
- Csernavoda** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Salgóvártól ÉNy-ra’
1383/385: *Chirnauda* (Gy. 2: 158).
- Csesztve** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1318:
Chestue, v., t., 1320: *Chiestue*, v., 1329/329: *Cheztue*, 1332-5/Pp. Reg.: *Cheztus*, |-
i: 1329: *Chestuey*, de, (Gy. 2: 138).

- Csombord** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1220/550, 1317/317, 1319, 1332-5/Pp. Reg., 1334: *Chumburd*, v., 1332-5/Pp. Reg.: *Chumbard* ~ *Kumbund* ~ *Kumburd* (Gy. 2: 138).
- Csongva** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvár D-i határában' 1215/550: *Chengua*, v., 1268/329: *Chungua*, t. (Gy. 2: 139).
- Csúcs** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' *1305, 1311, 1332-5/Pp. Reg.: *Chuch* |-i: 1329/329: *Chuthy*, de (Gy. 2: 139).
- Csüged** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1323: *Sugud*, 1332-5/Pp. Reg.: *Chigud* (Gy. 2: 139).
- Dálya** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' [+1293/323] XVI. sz.: *Dálya*, 1332-6/Pp. Reg., 1341: *Dalya* (Gy. 2: 139).
- Damásföldre** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1300: *Damasfeldu*, t. ~ *Damasfeldy*, t. ~ *Damasafeldu*, t. ~ *Damasafeldy*, t. (Gy. 2: 139).
- Dég** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1332-5/Pp. Reg.: *Dedeg* ~ *Deog* ~ *Egd* (Gy. 2: 140).
- [Demeter]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉK-re' 1269/272/355: *Demetrii*, t. (Gy. 2: 140).
- Demeterpataka** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉK-re' 1311: *Demeterpotoka*, t., 1345: *Demeturpataka* (Gy. 2: 140).
- Drassó** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Orbó-patak jobb partján' 1309/Cod.: *Drasseu*, 1332-5/Pp. Reg.: *Drasov* ~ *Drassev* ~ *Drassov* ~ *Drossov*, 1345: *Drasow* (Gy. 2: 140).
- Drombár** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re' 1332-5/Pp. Reg.: *Dru(mb)ar* ~ *Dumbar* ~ *Duumbar* (Gy. 2: 140).
- Ecellő** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1330: *Thychelew*, 1332-6/Pp. Reg.: *Tykylev* [f: *Tychylev*], 1354: *Echelleu*, p. (Gy. 2: 140).
- Elekes** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1332: *Elekus* (Gy. 2: 140).
- Enyed 1.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Szentkirálytól ÉNy-ra' 1332-5/Pp. Reg.: *Endino* ~ *Enidino* ~ *Enitrino* ~ *Enydino* ~ *Enyd*, 1303/400: *Enydinum* (Gy. 2: 141). **1–2.** 1293/293-301: *Enud*, t., +1293/323: *Enugd*, 1299>372: *Enyed*, 1299/XIV.: *Enug*, p. ~ *Enyd*, p., 1302: *Enudino* (Gy. 2: 141). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől Ny-ra' 1332-5/Pp. Reg.: *Enyd* (Gy. 2: 141).
- [Fel]enyed** néven is említik. **3.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1299/338: *Enid*, v. ~ *Enig*, v., 1299/365, 1292/322/370/399, 1322/370/399: *Enyed*, p., t.

- 1320/Pp. Reg.: *Egnudino*, 1330: *Enyedino*, 1332-6/Pp. Reg.: *Enedyno ~ Eneudio ~ Enydino* (Gy. 2: 141).
- Fahíd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros jobb partján’ 1321, 1330: *Fahyd*, 1332-5/Pp. Reg.: *Fohyd* (Gy. 2: 142).
- Faludi** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvár ÉK-i határában’ 1296: *Foludy*, v., 1298, 1300: *Foludi*, v. (Gy. 2: 142).
- Farkastelek** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re’ 1331: *Farkasteluk*, p. (Gy. 2: 142).
- Farkastelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re’ 1318: *Farkasteluke*, p., 1336: *Farkasteleke* (Gy. 2: 142).
- Feketevíz** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Salgóvártól ÉNy-ra’ 1319>413/414: *Fekethewyz*, p., 1322/327/370, 1383/385: *Feketewyz*, v., 1383/385: *Feketheuz*, v. | **Lat.** 1330: *Nigra Aqua*, (Gy. 2: 158).
- [Fel]enyed** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől Ny-ra’ 1332-5/Pp. Reg.: *Enyd Superiori* (Gy. 2: 141).
- [Fel]gyiógy** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Gyiógy-patak bal partján’ 1280>413: *Superiori Gyogh*, 1328: *Giog Superiori* (Gy. 2: 163).
- [Fel]vinc** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ [1294-95]: *Wync Superiori* (Gy. 2: 192).
- Forró** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Somogyi-patak bal partján’ 1299/365, 1299/392, 1299/573, 1308: *Forro*, 1303, 1303/400: *Forrou*, 1329, 1332-5/Pp. Reg.: *Foro*, 1332-5/Pp. Reg.: *Forrow* (Gy. 2: 158).
- Fügöd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Asszonynépe D-i határában’ 1317/317, 1319: *Fugud*, pr., t., v. (Gy. 2: 159).
- Fülesd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Ompoly-patak bal partján’ 1276/358, 1293/293-301, 1299/369/571, 1299/XVI.: *Fylesd*, t., 1299/369/571, 1326: *Filesd*, t., v., 1299/364/590: *Philesd*, t. (Gy. 2: 159).
- Gáld** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Krakkótól K-re’ 1280/453, 1287, 1291, 1299/369/570, 1313, 1321, 1325/415-8, 1332, 1332-5/Pp. Reg., 1333/335: *Gald*, v., 1318: *Gaald*, 1329: *Gaud*, 1332-5/Pp. Reg., 1336: *Kald* (Gy. 2: 160).
- Gáldtó** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉK-re’ 1333/335, 1335: *Galdtu*, p., v. (Gy. 2: 160).

- Gambuc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1296, 1303, 1332-5/Pp. Reg.: *Gumbuch*, t., 1339/344/448: *Gombocz*, p. (Gy. 2: 160). **Gambuctelke** néven is említik.
- Gambuctelke** 'település Erdélyi Fehérvármegye É-i részén' 1296: *Gumbuchteleke*, sess. (Gy. 2: 160).
- Gástatelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Asszonynépétől É-ra, helye közelebből ismeretlen' 1177/202-3/337: *Gastateluke* (Gy. 2: 161).
- Gergelyfája** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Gergerfaya*, p., 1304/307, 1307, 1307/307, 1313, 1324, 1324/407: *Gregorfaya*, p., t., 1307: *Gerugurfaya*, p., 1320, 1345: *Geregurfaya*, p. | **Lat.** 1332-6/Pp. Reg.: v. *Gregorii* (Gy. 2: 161).
- Germánd** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől D-re' 1264, [1294-5]: *Germand*, t. (Gy. 2: 173).
- Godin** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1295: *Godyn*, t. (Gy. 2: 183).
- Gombás** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1231/280, 1280: *Gunbas*, t., 1280: *Gonbas*, 1291, [1294-95], 1299/365, 1318, 1325, 1328, 1329: *Gumbas*, 1299/392: *Gumbach* (Gy. 2: 162).
- Guga** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1345: *Guga*, p. (Gy. 2: 193).
- Gyalmár** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1291/320, 1291/320/345: *Galmar*, t., 1291/379: *Golmar*, t. (Gy. 2: 162).
- Gyiógy** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Gyiógy-patak bal partján' 1264, 1266/290-300, 1269, 1271, 1289/315, [1295-99], 1296, 1299/392, 1299/XIV, 1300, 1303/400, 1307/347, 1313, 1315, 1318, 1319>347, 1320/550, 1332, 1332-6/Pp. Reg., 1336: *Gyog*, v., 1272>413, 1274, 1274>413, 1280>413, 1290/413, 1292/413, 1327, 1328: *Gyogh*, 1274, 1282/285: *Gyoug*, [1294-95]: *Gyuog*, 1303/400: *Dyog*, 1311: *Gyg*, 1332-6/Pp. Reg., 1336: *Gyod*, 1332-6/Pp. Reg.: *Kyod* (Gy. 2: 162–3). **[Fel]gyiógy** néven is említik.
- Gyomord** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros jobb partján' 1266/290-300, 1289/296-300: *Gymurd*, t., 1289/315: *Gomord*, t. (Gy. 2: 186).
- Háporton** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől K-re' [1177]/202-3/337: *Parpurcum* [f: *Harpurtum*], loc., 1317/317: *Haperthon*, pr., 1332-6/Pp. Reg.: *Hapurcum* ~ *Hapurcun* ~ *Hapurtu(m)* ~ *Hapurtun* ~ *Hupurtun* (Gy. 2: 164).

- Hari** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1274>413, 1280>413, 1292>413:
Hari, t., 1292>413: *Hary*, t., 1311: *Hory*, t. (Gy. 2: 164).
- Hásság 1.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától É-ra' 1263: *Hassach*, t. (Gy. 2: 164). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Szentjakabtól ÉNy-ra' *1295: *Hasag*, t. (Gy. 2: 164).
- Hejód** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1332-6/Pp. Reg.: *Herud* ~ *Heyud* (Gy. 2: 164).
- Heningfalva** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉK-re' [1308-22, f: 1374]>XIV: *Heningfalua*, 1369: *Henikfolua* | **Lat.** 1332-6/Pp. Reg.: v. *Hemu(n)gi* ~ v. *Hen(n)iugy* (Gy. 2: 165).
- Heren** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen' 1177/202-3/337: *Heren*, v. (Gy. 2: 165).
- Herepe** 'település Erdélyi Fehérvármegye alsó részén, a Somogyi-patak jobb partján' 1344: *Herepe*, p. (Gy. 2: 165).
- Herepel** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Somogyi-patak jobb partján' 1332-6/Pp. Reg.: *Herepel* ~ *Herepal* (Gy. 2: 165).
- Hilértelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen' 1323: *Hylerteluke*, p. (Gy. 2: 165).
- Holdvilág** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján' 1309/Cod.: *Hulduualach* (Gy. 2: 165).
- Hosszútelek** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1320/408: *Huzyuteluk*, p., t., v. (Gy. 2: 165).
- Hőd** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1332-6/Pp. Reg.: *Kyud* (Gy. 2: 164).
Hődvására néven is említik.
- Hődvására** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1296, 1303: *Heuduasara*, t., 1323: *Hyduasara*, p. (Gy. 2: 164).
- Igen** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉNy-ra' 1266/290-301, 1296-301, 1299/369/571: *Yguen*, v., 1266/290-301: *Ygun*, 1299/369/571, 1299/585: *Iguen*, t., [1313-24]>338/367, 1320: *Igen*, 1320, 1332-6/Pp. Reg., 1334: *Igun*, v., 1328/Pp. Reg.: *Ygim* [f: *Ygun*], 1332-6/Pp. Reg.: *Agun* | **Ném.** 1206/296-301, 1225/296-301, 1238/296-301: *Crapundorph*, v. (Gy. 2: 166).
- Ilértelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen' 1303: *Ileerteluke*, t. (Gy. 2: 165).

- Ispánlaka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól D-re’ 1329/329: *Ispanlaka*, t., v., 1329, 1332-6/Pp. Reg.: *Spanlaka*, v. (Gy. 2: 167).
- Ivánkatelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1285/436: *Iuankathelke*, t., 1286: *Jowanka teluke*, t., 1291, 1291/291: *Iuankateleke*, t. (Gy. 2: 167).
- Jakabpataka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Veresegyházról D-re’ 1324/407: *Jacabpataka*, t. (Gy. 2: 167).
- Jobstelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen’ 1297/299: *Jobos teluke*, t., 1321: *Jobusteleke*, p. (Gy. 2: 167). **Jóbtelke** néven is említik.
- Jóbtelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen’ *1339/344/448: *Job telke* (Gy. 2: 167)..
- Kapud** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1264: *Cupud*, t. (Gy. 2: 168).
- [Karácsonyfalva]** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő jobb partján’ 1324: *domum Karachyni*, (Gy. 2: 168). **Árosszeg** néven is említik.
- Kecskés** ’település(?) Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Krakkótól ÉNy-ra’ 1313: *Kechkes*, castellanum, 1319: *Kecskés*, castellanum, 1322, 1322/322: *Kechques*, castellanum (Gy. 2: 168).
- Kend** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1280>413: *Kend*, t. (Gy. 2: 188).
- Kerecsnek** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Kisebbkerecsnektől D-re’ 1302: *Kerechnuk*, v.~ *Kerecnuk*, v. (Gy. 2: 168).
- Kerék** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ *1324: *Kerek* (Gy. 2: 168). **Kisebbkerecsnek** néven is említik.
- Kereki** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ *1346, 1369: *Kereky* (Gy. 2: 168).
- [Kéttorony]** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén Gyulafehérvártól DK-re’ 1309/Cod., 1332-6/Pp. Reg.: *Duabus Turribus*, 1332-6/Pp. Reg.: *Duabus Canibus* (Gy. 2: 180).
- Kincsedújvár** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedről ÉK-re’ 1296: *Kuncedvyuar*, t. (Gy. 2: 189).
- Kincsej** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Herepe közelében’ 1268/291, 1291: *Kunchey*, t. (Gy. 2: 169).

- Kisebbkerecsnek** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1272-90>347: *Kyssebkerethnuk*, v. (Gy. 2: 168, 180).
- Kiskonyha** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1296: *Kyskuhna*, t., *Kysse[u]k[u]h[n]a*, t. (Gy. 2: 169).
- Konyha** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1296: *Kuhna*, t., 1313: *Kohna*, t. (Gy. 2: 169).
- Koppány** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1285/436: *Coppam*, v., 1291: *Cuppan*, v., 1301: *Koppam*, v. ~ *Koppoan*, v. (Gy. 2: 169).
- Koppánytelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1286: *Coppanteluke*, t. (Gy. 2: 169).
- Középvinc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő bal partján' 1288>391, 1391: *Kuzepuinch*, p. (Gy. 2: 173).
- Krakkó** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra' 1206/296-301, 1225/296-301, 1238/296-301, 1266/296-301, 1289/296-301, 1296-301, [1313-24]>338/367: *Karako*, v., 1289/315: *Korokou*, 1291, 1299/585: *Crakow*, v., 1299/369/570: *Crokow* ~ *Crakoviam*, 1299/585: *Corkow* ~ *Korkou*, 1309/Cod. Ital.: *Crako*, 1320, 1320/Pp. Reg.: *Craco*, 1322: *Craccow*, 1334: *Cracow*, v., 1332-6/Pp. Reg.: *Crakov* ~ *Kako* ~ *Krako* ~ *Krakov* (Gy. 2: 169–70).
- Kút** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1291: *Kut*, t., 1332-6/Pp. Reg.: *Kucis* ~ *Kutis* (Gy. 2: 170).
- Kutyfalva** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1331: *Cutfolua*, 1339: *Kugfolua*, p., v. (Gy. 2: 170).
- Ládnok** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén Gyulafehérvártól DK-re' [1272-90]>347, 1347: *Ladnuk*, 1324/407: *Laadnuk* (Gy. 2: 180).
- Lakostelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen' 1291: *Lokusteluke*, t. (Gy. 2: 171).
- Lapád 1.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől K-re' [1030-1038]>XV., 1317, 1317/317, 1317/317/317: *Lapath*, p., t., v., 1177/202-3/337, [1296]/296, 1316, 1316/316, 1319, 1332-6/Pp. Reg.: *Lapad*, p., t., v., [1296]: *Lapaad*, p., 1316/317: *Laapad*, p., v. (Gy. 2: 171). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől É-ra' 1299/XIV: *Lapaad*, p., v. (Gy. 2: 171).
- Latorvár** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Igentől Ny-ra' 1299/369/571: *Laturwar* (Gy. 2: 172).

- Lomb** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' *1309/Pp. Reg.: *Lomb* (Gy. 2: 172).
- Lotrid** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1313: Lotryd, t. (Gy. 2: 134).
- Ludas** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától ÉNy-ra' 1296: *Ludos*, *1332-7/Pp. Reg.: *Ludas* (Gy. 2: 172).
- [Lupertfalva]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1332-6/Pp. Reg.: v. *Luperti* ~ *Valle Lupardi* ~ *Valle Luperti*, 1417: *Lwprichttal* (Gy. 2: 139).
- [Magyar]pad** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján, Gyulafehérvártól D-re' 1265/310/359/421: *Pad Hungaricam*, t. (Gy. 2: 179).
- Makótelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1295: *Mokovtelukey*, t., 1332-6/Pp. Reg.: *Mokortelky* ~ *Mokovtelky* ~ - - - *ocolleky* (Gy. 2: 172).
- [Máriamagdolna]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen, talán Alvinc DNy-i határában' 1265/310/359/421: *Marie Magdalene*, t. (Gy. 2: 192).
- Medves 1.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Nagylak D-i határában' 1288/293/364/508, 1293/364/508: *Medwes* (Gy. 2: 173). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől K-re' 1319>413/414: *Medwes*, p., 1336: *Meduis*, p. (Gy. 2: 173).
- Meggykerék** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől D-re' 1303: *Mengkerek*, 1332-6/Pp. Reg.: *Medikered* ~ *Medikerek* ~ *Medkerek* ~ *Medykerek* (Gy. 2: 173).
- Mérkahnája** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1219/550: *Mire* [f: *Mirc*] *Acnaya*, v., 1290>413: *Merkahnaya*, p. (Gy. 2: 130).
- Mestertelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Örmény mellett, helye közelebbről ismeretlen' 1320/408: *Mestherteluky*, t. (Gy. 2: 178).
- Metesd** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól Ny-ra' [1313-24]>338/367, 1338/367: *Metesd*, p. (Gy. 2: 173).
- Mihálc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő bal partján' 1332-6/Pp. Reg.: *Mihalch*, v. ~ *Mihalt* (Gy. 2: 173).
- Mihálcfalva** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő bal partján' 1391: *Mihalchfolua*, p. (Gy. 2: 173).
- Miklóslaka** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1332-6/Pp. Reg.: *Micloslaka* ~ *Mykloslaka* (Gy. 2: 173).

- Mildenberg** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vizaknától ÉNy-ra’ 1332-5/Pp. Reg.: *Midenborch* ~ *Milunberg* (Gy. 2: 130).
- Mindszent** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Gáld-patak jobb partján’ 1303: *Mendzenth* (Gy. 2: 174).
- Miriszló** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől É-ra’ 1219/276: *Myroslov*, v., 1269>344, 1323: *Myrozlou*, t., 1274: *Mereslo*, t., 1291: *Meruslo*, v., [1299]>355: *Myrozlo*, p., 1299/369/559/787: *Myrizlou*, t., 1299/XIV.: *Myrozlow*, t., 1332-6/Pp. Reg.: *Miruslov* ~ *Miruslow* ~ *Myruslaw* ~ *Mezkun* (Gy. 2: 174).
- Monora** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján’ 1205>367: *Mon(er)a*, p., 1263: *Munora*, t. | **Lat.** 1332-6/Pp. Reg.: *Quinto Foro* (Gy. 2: 174).
- Monorád** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján’ 1320/550, 1332-6/Pp. Reg., 1336: *Munerad*, t., v. (Gy. 2: 174).
- Mún** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Szászenyedtől K-re’ 1291: *Mwn*, t. (Gy. 2: 175). | **Ném.** [1299]/338: *Mondorh*, v. ~ *Monondorh*, v., 1299/365: *Monundoph* ~ [*Monun*]*dorph* (Gy. 2: 175).
- Nagykecskés** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Gáld és Csáklya patakok összefolyásánál’ +1256 [XIII. sz.]: *Nogkechkes* (Gy. 2: 133).
- Nagylak** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1288/293/364/508: *Noglak*, p., 1293/364/508: *Naglok*, p., 1298: *Nayglok*, 1301: *Noyglak*, t., 1308, 1331, 1332-6/Pp. Reg.: *Noglok*, t. ~ *Noglog* ~ *Nyglog* ~ *Nyglak* (Gy. 2: 175).
- Nagyoláhfalu** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Péterváralja közelében’ 1345: *Nogolahfolu* (Gy. 2: 175).
- Nagyrec** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vizaknától ÉK-re’ 1263: *Nogrech* (Gy. 2: 181).
- Nándorlaka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól K-re’ 1311: *Nandurlaka*, t. (Gy. 2: 176).
- Nyírmező** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől ÉNy-ra’ 1330, [1350 k.]: *Nyrmezew*, p., 1331: *Nirmezeu* (Gy. 2: 176).
- Oláhárkos** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Árkos-patak jobb partján’ 1310: *Olaharcus*, t. (Gy. 2: 131).
- Oláherkes** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Árkos-patak jobb partján’ 1315: *Olaherkes*, p. (Gy. 2: 131).

- Omlás** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Omlás-patak partján' 1309/Cod., 1319>413/414, 1322/327/370, 1330, 1332-7/Pp. Reg., 1383/385: *Omlas*, p., v., 1332-7/Pp. Reg.: *Colmas ~ Mules ~ Vmlas* | **Ném.** 1309/Cod.: *Humlesz* (Gy. 2: 176).
- Ompoly 1.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Ompoly-patak bal partján' 1271: *Onpoy*, t., 1299/XVI.: *Ompay* (Gy. 2: 159). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉNy-ra' 1299/580, 1299/585: *Ompey*, t., v. (Gy. 2: 181).
- Ompolyica** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Ompolyica-patak bal partján' [+1293/323]XVI.: *Ompoicza*, [1313-24]>338/367: *Ompoycza*, p., 1320: *Ompeycha*, p. (Gy. 2: 176).
- Orbó** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Orbó-patak bal partján' 1282/285, 1285: *Vrbo*, t., [1294-95]: *Wrbo*, t., 1295/392, 1299/392: *Orbo*, t., v., 1299>372, 1299/XIV., 1332-6/Pp. Reg.: *Orbow*, t., v., 1331: *Wroboy*, 1332-6/Pp. Reg.: *Arbov ~ Orbov ~ Orbou* (Gy. 2: 177).
- Oroszi** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1300: *Vrusci*, p. (Gy. 2: 178).
- Ózd** 'település Erdélyi Fehérvármegye É-i részén, Újvártól K-re' 1332: *Owzd*, p., 1332-6/Pp. Reg.: *Oza ~ Ozd* (Gy. 2: 178).
- Őregyház** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvárztól K-re' 1274: *Euryghaz*, t., 1369: *Ewreghaz*, p. (Gy. 2: 178).
- Örmény** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától ÉNy-ra' *1319>413/414: *Ermen*, v. (Gy. 2: 178).
- Örménytelke** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Örmény mellett, helye közelebből ismeretlen' 1320/408: *Ermenteluke* (Gy. 2: 178).
- Örvényes** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1287: *Hewrimus*, t. (Gy. 2: 178).
- Pacalka** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1264: *Polcholka*, t. (Gy. 2: 178).
- Pad** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján, Gyulafehérvártól D-re' +1286 [f: 1296], 1359/421: *Paad*, p., t. (Gy. 2: 179).
- [Pálfalva]** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1332-6/Pp. Reg.: v. *Pauli* (Gy. 2: 165).

- Panka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Búzásbocsárdtól ÉK-re’ 1290>413:
Panka, p. (Gy. 2: 179).
- Perec** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ [1296]: *Pereech*, p., [1296/296]:
Perech, p., t. (Gy. 2: 132).
- Péterfalva** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Sebes-patak jobb partján’
 1345: *Peturfolua* | **Lat.** 1309/Cod., 1320/Pp. Reg., 1325, 1325/325, 1330,
 1330/340, 1332-7/Pp. Reg.: v. *Petri* (Gy. 2: 179).
- Péterlaka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól K-re’ +1263/324/580,
 +1296/324/580, +1324/580: *Peterlaka*, p., 1332-6/Pp. Reg.: *Penirlaka* ~ *Peturlaba*
 ~ *Peturlaka* (Gy. 2: 179).
- [Péterváralja]** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Sebes-patak jobb partján’
 1309/Cod., 1320/Pp. Reg., 1324, 1332-7/Pp. Reg.: *Subcastro Petri*, 1330, 1332-
 7/Pp. Reg.: *Subcastro* (Gy. 2: 179, 180).
- Pirum** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Veresegyháztól DNy-ra’ 1309/Cod.:
Piro, 1332-6/Pp. Reg.: *Pyro* ~ *Pyron*, 1345: *Byruum* (Gy. 2: 162).
- Pókafalva** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén Gyulafehérvártól DK-re’ [1272-
 90]>347: *Pokafolua*, p., 1347: *Pokafolwa*, p., v. | **Lat.** 1328, 1328/330/338: v. *Poka*
 (Gy. 2: 180).
- Poklospatak** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DNy-ra’
 1265/310/359/421: *Pokluspotok* (Gy. 2: 181).
- Rátka** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra’ 1269: *Ratka*,
 t., 1269>413: *Ratka* ~ *Lokka* (Gy. 2: 188).
- Regulustelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvár közelében
 ÉNy-ra’ 1299/580: *Regulusthelk*, 1299/585, 1299/XVI: *Regulusthelke*, t. (Gy. 2:
 181).
- Rénolt** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1300: *Renolth*,
 p. (Gy. 2: 181).
- Ringelkirch** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ 1295: *Ryngylkyrch*, 1313:
Ryngerkerh, t., 1323: *Rengurkyrh*, p., t., v. ~ *Ryngenkerg*, t., v., 1324: *Ryngulkyrh*,
 p., 1330: *Ryngelkerh*, t., 1332-6/Pp. Reg.: *Byngurkir* ~ *Regurkych* ~ *Regurleyr* ~
Remgurkyr ~ *Ringurkir*, 1345: *Renghelkyrh*, p. (Gy. 2: 182).
- Sahttelek** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ [1263-
 72]/291/320, 1291/320: *Sohtteluk*, t., 1291/379: *Sohtteluk*, t., 1320/345: *Sohtteluk*,
 t. (Gy. 2: 133).

- Sahttelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1345: *Sahteluke* (Gy. 2: 133).
- Salenten** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérártól K-re’ [1311-25]/402: *Salencen* [f: *Salenten*], v. (Gy. 2: 137).
- Salgó** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Feketevíz közelében’ 1322/327/370: *Salgo*, castr., 1324: *Solgow*, castr. (Gy. 2: 182).
- Sárd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól ÉNy-ra’ 1238/296-301, 1282, 1295/325/364, 1299/369/571, 1299/369/590, 1299/585, 1325/364, 1332-6/Pp. Reg.: *Sard*, t., v., 1299/585, 1332-6/Pp. Reg.: *Saard*, t. (Gy. 2: 183).
- Sorostély** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Vízaknától É-ra’ [1315-25]/402: *Sorensten*, v., 1332-6/Pp. Reg.: *Berunsten ~ Camino* (Gy. 2: 183).
- Somogyi** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Somogyi-patak bal partján’ *1332: *Sumugy* (Gy. 2: 183).
- Somogyitelek** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Somogyi-patak bal partján’ 1288/293/364/508, 1293/364/508: *Sumugiteluk* (Gy. 2: 183).
- Sóspatak** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re’ 1332-6/Pp. Reg.: *Kospotok ~ Sospotek*, 1369: *Sospathak*, p. (Gy. 2.: 184).
- Spring** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re’ [1290-95], 1299/338, 1309/Cod., 1313, 1323: *Spreng*, t., v., 1309/Cod.: *Spinch ~ Sprink*, 1309/Cod., 1324, 1332-6/Pp. Reg., 1334: *Spring*, 1332-6/Pp. Reg.: *Spungi*, 1345: *Spreng* (Gy. 2: 184).
- Sülye** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Somogyi-patak jobb partján’ 1319>413/414, 1320: *Syle*, p., 1336: *Sile*, p., 1332-7/Pp. Reg.: *Syle ~ Sile ~ Gyle* (Gy. 2: 184).
- Szádzkő** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől Ény-ra’ 1321: *Zaadkeu*, castr. (Gy. 2: 185).
- [Szász]árkos** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1310: *Arkus Saxonialis*, t. (Gy. 2: 131).
- [Szász]enyed** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén’ 1332-6/Pp. Reg.: *Guyd* [f: *Enyd*] *Saxonica* (Gy. 2: 141).
- [Szász]pad** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján, Gyulafehérvártól D-re’ 1265/310/359/421: *Pad Saxoniam*, t. (Gy. 2: 179).
- Szászszékes** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re’ 1322/327/370: *Zaszekees*, v. (Gy. 2: 185).

Székes 1. 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Székes-patak jobb partján' [1290-95], 1293/293-301: *Scekes*, pr., t., 1295, 1304/307, 1313, 1329: *Zekes*, loc., p., 1313: *Scekus* (Gy. 2: 185). **2.** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1291, 1330, 1332-6/Pp. Reg.: *Zekes*, v. (Gy. 2: 185).

Szentbenedek 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől K-re' 1339/449: *Zent Benedek*, p. | **Lat.** 1332-6/Pp. Reg., 1339/449: *S. Benedicto* (Gy. 2: 185).

[Szentimre] 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros jobb partján' 1314/314/355, 1325, 1326, 1332, 1332-6/Pp. Reg.: *S. Emerico* (Gy. 2: 186).

Szentjakab 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól ÉK-re' 1300: *Scent Jacob*, p. (Gy. 2: 186).

Szentkirály 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' +1256, [1296/296]: *Zenthkyral*, 1274>340: *Zenthkeral*, p., 1317/317: *Scentkeral*, v., 1319: *Scenkyral*, | **Lat.** 1291, 1303/400, 1319, 1320/550, 1332-6/Pp. Reg.: *S. Rege* (Gy. 2: 186).

[Szentmárton] 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Sárdtól ÉK-re' 1238/296-301: *S. Martini*, v. (Gy. 2: 186).

Szentmihálykő 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól Ny-ra' 1299: *Zentmyhalkew* | **Lat.** 1299: *Castrum S. Michaelis*, 1320: *Lapis S. Michaelis*, castr., 1326: *Lapide S. Michaelis*, castellanum, (Gy. 2: 187).

Szilkút 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól K-re' 1332-7/Pp. Reg.: *Zilkuch ~ Zilkuich* (Gy. 2: 185).

Szilvás 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól D-re' *[1295-99]: *Zyluas* (Gy. 2: 187).

Szokmán 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól D-re' 1177/202-3/377: *Suqman*, v. (Gy. 2: 189).

Szokmánd 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól D-re' 1272>413: *Zwkmánd*, t. (Gy. 2: 189). Alakváltozata

Táté 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1332-6/Pp. Reg.: *Thacey ~ Thathey*, 1343: *Tathey* (Gy. 2: 187).

Telekvinc 'település Erdélyi Fehér vármegyében, helye közelebből ismeretlen, talán Alvinc DNy-i határában' 1265/310/359/421: *Telukwynch*, t. (Gy. 2: 192). **[Máriamagdolna]** néven is említik.

Teremi 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra' 1299/580: *Teremi* (Gy. 2: 187).

- Tinód** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől D-re’ 1274>340, 1280>413, 1299/XIV.: *Tynod*, p., t. (Gy. 2: 187).
- Tiszakő** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Krakkótól ÉNy-ra’ 1299/369/590: *Tizakeo*, loc. (Gy. 2: 168).
- Tordos** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől K-re’ -i:1177/202-3/337: *Tordosi*, v. (Gy. 2: 188).
- Tövis** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra’ 1293: *Thyues*, v., [1293-94]>303/400, 1303/400: *Tyvis*, v., t., [1294-95]: *Thuys*, v., 1319: *Tuys*, v., 1332: *Twys*, v. | **Lat.** [1294-95]: *Spinarum*, v., 1332-6/Pp. Reg.: *Spinis* (Gy. 2: 188).
- [Tövisfalva]** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól É-ra’ 1319: v. *Spinarum* (Gy. 2: 188).
- Túr** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Küküllő bal partján’ 1369: *Thyr*, p. (Gy. 2: 188).
- Újfalu** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján’ 1325/415-38: *Vyfolu*, p. 1319: *Vyfolu* | **Lat.** 1332-6/Pp. Reg.: *Nova Villa* (Gy. 2: 188).
- Újvár** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Enyedtől ÉK-re’ 1177/202-3/337: *Vyuuar*, 1280>413: *Vywar*, 1296: *Wyuar*, v., 1298: *Vyuar*, v., 1300, 1338: *Wywar*, p., v. | **Lat.** [1068-ra]: *Novo Castro*, 1268/291, 1291: *Novi Castri*, t. (Gy. 2: 189).
- Vadverem** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Újvártól D-re’ 1303: *Vaduerem* (Gy. 2: 189).
- Vajasd** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Krakkótól DK-re’ 1238/296-301, 1302: *Woyasd*, v., 1299/369/570: *Wayosd*, 1307: *Woiasd*, 1321: *Woyosd*, t., v. (Gy. 2: 190).
- Váralja** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Salgóvártól D-re’ 1383/385: *Varalya*, v. | **Lat.** 1309/Cod: *Suburbio*, 1319/Pp. Reg.: *Monte Civinii* (Gy. 2: 190).
- Váraljafalu** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Salgóvártól D-re’ 1322/327/370: *Warolyafolw*, v. (Gy. 2: 190).
- Várda** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján, Gyulafehérvártól D-re’ [1290-95], 1291, 1300, 1331: *Warda*, p., v.. 1332-6/Pp. Reg.: *Varda*, 1331: *Warada* (Gy. 2: 190).
- Veresegyház** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól K-re’ 1313, 1345: *Vereseghaz*, p., 1313: *Veresyghaz*, p. ~ *Werusighaz*, p., 1320: *Verusyghaz*, p.,

- 1324: *Wrusyghaz*, 1336: *Werusyghaz*, t. | **Lat.** 1324/407: *Rufa Eccl.*, 1332-6/Pp. Reg.: *Ruffa Eccl.* (Gy. 2: 191).
- Veze** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján' 1320/550: *Weze*, p. (Gy. 2: 191).
- Vinc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Maros bal partján' 1248/265/310/359/421, 1265/310/359/421, 1310/359/421: *Wynch*, v., 1283, 1331: *Winch*, [1290-95]/290-95, 1300, 1331: *Vinch*, [1290-95]/290-95: *Winc*, 1308/Cod. Ital., 1309/Cod. Ital.: *Winz*, 1309/Cod. Ital.: *Vinz* (Gy. 2: 192).
- Vincenc** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, helye közelebbről ismeretlen, talán Henningfalva határában' 1345: *Vinchench* | **Lat.** 1269/272/355: *Vincencii*, t. | **Ném.** 1269/272/355: *[R]a[u]dorrf[?]*, 1345: *Rohundorph*, 1374!>XIV.: *Rouendorf* (Gy. 2: 193).
- Víz** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, a Nagy-Küküllő bal partján' 1263: *Wiz* (Gy. 2: 191).
- Vízakna** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén' 1291: *Vyzacna*, 1295, 1323: *Vyzakna* ~ *Vizakna*, 1324: *Vyzakana*, 1328: *Vizokna*, 1328/330/338, 1330/338: *Wizakna*, v., 1330/338: *Wyzakna* | **Lat.** 1309/Cod.: *Salisforio* [f: *Salisfodio*], 1327/578, 1332: *Salisfodio*, 1332-6/Pp. Reg.: *Gallifodio* [f: *Salisfodio*] (Gy. 2: 194).
- Vingartkirchen** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Gyulafehérvártól DK-re' 1309/Cod.: *Wyngartkyrchen*, 1329: *Wyngarthkeerh*, p., t., 1332-6/Pp. Reg.: *Vingarkyr* ~ *Vingarthkirch* ~ *Vyngarthkir* ~ *Wyngarthkyr* ~ *Wynkarthkyr*, 1345: *Vengerskyrh*, p. (Gy. 2: 193).
- Zalatna** 'település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, az Ompoly-patak jobb partján, Gyulafehérvártól Ny-ra' [1316-20]>338/367, 1338: *Zalathna*, p. (Gy. 2: 194).

Erdélyi Fehér vármegye Felső rész

- Almakerék** ’település Erdélyi Fehérvár megye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1305/XIX., 1309/Cod., 1322: *Almakerek*, p., t., 1320/Pp. Reg.: *Albkarak* (Gy. 2: 195).
- Almakereke** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1305: *Almakereke* (Gy. 2: 195).
- Árapatak** ’település Erdélyi Fehérvár megye felső részén, Brassótól É-ra’ 1332-7/Pp. Reg.: *Aruapotok* (Gy. 2: 195)..
- Árapataka** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Brassótól É-ra’ 1349: *Arapotaka*, p., 1349/349: *Arapataka*, p. (Gy. 2: 195).
- Baromlak** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől DNy-ra’ +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Barwmlak*, p., *1305/XIX.: *Baromlak*, t., v. | **Ném.** 1357: *Wurmloch* (Gy. 2: 195).
- Bese** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1305/XIX.: *Besse*, v., 1322: *Besee*, p. | **Ném.** 1309/Cod.: *Pesschedorp* (Gy. 2: 196).
- Bolya** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Vízaknától ÉK-re’ 1296/413: *Bulla*, p. (Gy. 2: 196).
- Dobk** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján’ 1377: *Dobk*, p. (Gy. 2: 196).
- Doboka** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján’ 1235/Pp. Reg.: *Dubucha*, 1372: *Dobka*, v. ~ *Dogbka* (Gy. 2: 196).
- Fejéregyház** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Nagy-Küküllő bal partján, Segesvártól ÉK-re’ 1315: *Feyereghaz*, 1337: *Feirighaz*, p. ~ *Feyreghaz*, p. | **Lat.** 1231/257: *Albe Ecclesie*, v., 1300 k.: *Alba Ecclesia* (Gy. 2: 196).
- Felcéntelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1322: *Feltevte Luke* [f: *Felcenteluke*], p. (Gy. 2: 197). L. **Földszintelke**.
- Feltorja** ’település Erdélyi Fehérvármegye felső részén, a Torja-patak bal partján’ 1324: *Feltoria*, p. ~ *Feltorya*, p., t., v. | **Lat.** 1332-7/Pp. Reg.: *Thorya Superiori* ~ *Torya Superiori* ~ *Superiori Torda* (Gy. 2: 202). **Rekettyésvölgye** néven is említi. L. **Torja**.

- Földszintelke** ’település Erdélyi Fehérvár megye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1305/XIX.: *Földsintelke*, t., v. (Gy. 2: 197).
- Gerebenc** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján’ 1342, 1349: *Gerebench*, p. (Gy. 2: 197).
- Hamuspatak** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, helye közelebbről ismeretlen, talán Hésfalva határában’ 1231/257: *Homuspotoc*, v. (Gy. 2: 197).
- Hésfalva** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól K-re’ 1329/358/400: *Heesfolva*, p. ~ *Heesfolwa*, p. (Gy. 2: 197).
- Hévíz** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján’ 1377: *Heuiz*, p. ~ *Hewiz*, p. | **Lat.** 1235/Pp. Reg.: *Aqua Calida*, 1372: *Calida Aqua*, v. (Gy. 2: 197).
- Hidegvíz** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Hidegvíz-patak jobb partján, Vízaknától ÉK-re’ 1296/413: *Hydegvyz*, 1326: *Hydegwyz* | **Lat.** 1328: *Frigida Aqua* (Gy. 2: 198).
- Hídvég** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Brassótól É-ra’ 1332-7/Pp. Reg.: *Hidueg* ~ *Hyduieg*, 1342: *Hyduig* (Gy. 2: 198).
- Izséptelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől D-re’ 1305/XIV.: *Isontelke* [f: *Isoptelke*], t., v., 1359/398/570: *Isyptellis* [f: *Isyptelke*] (Gy. 2: 198).
- Kapus** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől DNy-ra, a Nagy-Küküllő bal partján’ +1263/324/580: *Kapws*, p., +1296/324/580, +1324/580: *Kapus*, p. (Gy. 2: 198).
- Keresd** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1305/XIX., 1322: *Keresd*, p., t., v. | **Szl.** 1309/Cod.: *Cris* ~ *Crissh* ~ *Crisz* ~ *Criz* ~ *Crizd* ~ *Cryis* ~ *Crys*, v. (Gy. 2: 198).
- Kormosbach** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, helye közelebbről ismeretlen, talán a Kormos-patak jobb partján’ 1235/Pp. Reg.: *Cormosbach* (Gy. 2: 199).
- Kozdfő** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Kozd-patak partján’ +1206/257: *Cwezfey*, t. (Gy. 2: 203).
- Martonfalva** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől D-re’ 1319>413/414: *Mortonfalwa*, p., 1336/396/399: *Mortunfolwa*, p. (Gy. 2: 199).
- Martontelke** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől D-re’ 1319>413/414: v. *Mortoni* (Gy. 2: 199).

- Mohi** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Kozd-patak jobb partján’ 1289/293/401: *Muhy*, t., 1293/401, 1322/329, 1329: *Mohy*, p., t., 1322/329: *Mohi*, t. (Gy. 2: 199).
- Noine** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, helye közelebbről ismeretlen, talán Hésfalva határában’ 1301/XVIII: *Noine*, t., (Gy. 2: 197).
- Nonec** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, helye közelebbről ismeretlen, talán Hésfalva határában’ 1301/560/XVIII: *Nonec*, t. (Gy. 2: 197).
- Rákos** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt jobb partján’ 1377: *Racus*, p., (Gy. 2: 200).
- Reketyésvölgye** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Torja-patak bal partján’ 1307: *Reketyasuelge*, p. (Gy. 2: 202).
- Reter** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól D-re’ 1353: *Reter*, p. | **Lat.** +1206/257: *Villa Militum*, 1389: v. *Retherii* (Gy. 2: 200).
- Rudály** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DNy-ra’ 1322: *Rundal*, p. (Gy. 2: 200).
- S. Katherina** ’település Erdélyi Fehér vármegye alsó részén, Medgyestől DK-re’ 1309/Cod.: *S. Katherina* (Gy. 2: 202).
- Sáros** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Sáros-patak jobb partján’ +1206/257: *Sars*, v., 1375: *Scharz*, 1389: *Schars* (Gy. 2: 201).
- Sárostelek** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, helye közelebbről ismeretlen’ 1289/293/401, 1293/401: *Sarustelek*, t., 1322/329, 1329: *Sarustheluk*, p., t., 1322/329: *Sarusteleck*, t. (Gy. 2: 201).
- Sárpatak** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DK-re’ 1231/257: *Sarpotoc*, v. (Gy. 2: 201).
- Szárzapatok** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén’ 1311/320, 1320: *Zarazpatak*, t., 1324: *Zarazpotok*, p. (Gy. 2: 201).
- Szék** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Hídvégtől K-re’ 1252/758: *Zek*, t. (Gy. 2: 201).
- Torja** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Torja-patak bal partján’ 1307: *Thorya*, p., 1332-7/Pp. Reg.: *Torhya* (Gy. 2: 202).
- Újfalu 1.** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől DK-re’ 1305/XIX.: *Ujfalú*, p., t., 1322: *Vyfalu*, p., 1345: *Wyfalw*, p. (Gy. 2: 202). **2.** ’település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Kerctől É-ra’ 1307/XVIII.: *Ujfalú*, p. (Gy. 2: 202).

- Venice** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján' 1235/Pp. Reg.:
Venetiis, 1372: *Venecze*, v. (Gy. 2: 203).
- Valdorf** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, a Kozd-patak partján' 1396:
Waldorph, p. | **Lat.** 1231/257: v. *Latina* (Gy. 2: 203).
- Volkánylaka** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól D-re' 1315:
Wolquinlaka, p., v. (Gy. 2: 203).
- Zalatna** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Medgyestől DK-re'
1290/356>364/651: *Szálakna*, 1318/326, 1326, 1336/336: *Zalathna*, p. (Gy. 2: 203).
- Zoltán** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, Segesvártól DK-re' 1361, 1383:
Zoltan, p. (Gy. 2: 204).
- Zsombor** 'település Erdélyi Fehér vármegye felső részén, az Olt bal partján' 1342:
Sumbur, p., 1349: *Sombur*, p. (Gy. 2: 204).

Doboka vármegye

- Adalin** 'település Doboka vármegye Ny-i részén' 1320: *Odalein*, t., p. (Gy. 2: 58).
- [Al]devecser** 'település Doboka vármegye középső részén' 1230/349: *Deuecher Inferior*, p. (Gy. 2: 66).
- [Fel]devecser** 'település Doboka vármegye középső részén' 1230/349: *Deuecher Superior*, p. (Gy. 2: 66).
- Kétdevecser** 'település Doboka vármegye középső részén' +1245 [1317 k.]: *Kethketh Deuecher*, p. (Gy. 2: 66).
- [Kis]devecser** 'település Doboka vármegye középső részén' +1326/500 k.: *Dewcher Minor*, de (Gy. 2: 66).
- Devecser** 'település Doboka vármegye középső részén' 1334/335: *Deuecher*, de ~ *Dewecher*, de, +1326/500 k.: *Dewcher*, de (Gy. 2: 66).
- Almás** 'település Doboka vármegye Ny-i részén az Almás patak mellett' 1298: *Almas*, v., 1332–5/Pp.Reg.: *Pomerium*, de (Gy. 2: 58).
- Alnyíres** 'település Doboka vármegye középső részén' 1298>305: *Olnyrus*, t., 1305: *Olnyres*, (Gy. 2: 82).
- Boncnnyíres** 'település Doboka vármegye középső részén Alnyírestől ÉNy-ra' 1275/276/408: *Bonch*, +1326[500 k.]: *Bonch Nyres*, p., de (Gy. 2: 82) | ~e 1318, 1334: *Bonchnyrese*, de, p., 1318: *Bonchnyrese*, t., p., 1321: *Bonch Nyrese*, p. (Gy. 2: 82).
- Felnyíres** 'település Doboka vármegye középső részén' 1305, 1305>305: *Fulnyres*, p. (Gy. 2: 82).
- [Alsó]macskás** 'település Doboka vármegye középső-déli részén, Felsőmacskás mellett' 1307: *inferior Machakas*, pt. (Gy. 2: 78).
- [Felső]macskás** 'település Doboka vm. középső-déli részén, Alsómacskás mellett' 1313/356/358: *Machkas superior*, de, t. (Gy. 2: 78).
- Diósmacskás** 'település Doboka vármegye középső-déli részén, Alsó- és Felsőmacskással határos' 1343, 1357: *Gyosmachkas*, (Gy. 2: 78).
- Genyemacskása** 'település Doboka vármegye középső részén Szilvástelek szomszédságában' 1314: *Genemachkasa*, p., 1314/314: *Genyemachkasa*, p. (Gy. 2: 78).

- Józsefmacskás** 'település Doboka vm. középső-déli részén, Alsómacskás mellett' 1343: *Machkas Joseph*, p. (Gy. 2: 78).
- Macskás** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1283/414/568, 1310>358, 1313/356/358, 1315, 1320, 1329 [f:1339]/559, 1332–5/Pp.Reg, 1339: *Machkas*, p., de, t., 1307, 1332–5/Pp.Reg: *Mochkas*, de, 1332–5/Pp.Reg: *Mockas* (Gy. 2: 78).
- [Alsó]sajó** 'település Doboka vármegyében a Sajó folyó felső szakasza mentén. Azonos Nagysajóval' 1332–5/Pp.Reg: *Soyov Inferior*, (Gy. 2: 86).
- Nagysajó** 'település Doboka vármegyében a Sajó felső szakasza mentén' 1319/320: *Nogsoyou*, v., p., 1319/323, 1323: *Nogsayou*, p., 1332–5/Pp.Reg: *Sonyano Maior* (Gy. 2: 86).
- Ambrus** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1312: *Ambrus*, p. (Gy. 2: 58).
- Apáti** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Apati*, v., 1330: *Apaty*, p., 1345: *Apathy* (Gy. 2: 58).
- Árokalja** 'település Doboka vm. K-i részén' [1235–70, 1272–90]>355: *Arukalia*, p. (Gy. 2: 59).
- Áronszenmiklós** 'település Doboka vm. középső részén' 1335: *Arunscenthmiclos*, t. (Gy. 2: 90).
- Báboc** 'település Doboka vm. ÉK-i részén' 1325/349: *Babuch*, t. ~ *Bobuch*, t. (Gy. 2: 59).
- Bacsonatelke** 'település Doboka vm. Ny-i részén' +1243/344: *Bachunateleke*, t. (Gy. 2: 59).
- Bádok** 'település Doboka vm. középső részén Dobokától DNy-ra' 1306: *Baduc*, 1314, 1327: *Baduk*, de, p., 1332: *Baduck*, de, 1334: *Badug*, de (Gy. 2: 59).
- Balászfalva** 'település Doboka vm. ÉK-i részén a Szamos folyó partján' 1407, 1451: *Balaszfalwa*, (Gy. 2: 85).
- Bándkúttelke** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1312: *Bandkuthelke*, p. (Gy. 2: 59).
- Bányika** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Banika*, p. ~ *Bayka*, p., 1350: *Banka*, t. (Gy. 2: 59).
- Bányikatelekek** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Banikateluk*, t. (Gy. 2: 59).
- Barla** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Barla*, v., p. (Gy. 2: 60).
- Benete** 'település Doboka vm. középső részén' 1306: *Benete*, (Gy. 2: 60).
- Berketelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Berketeleke*, p. (Gy. 2: 60).
- Bezdedtelek** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Bezdidtelek*, p. ~ *Bezdidteluk*, p. (Gy. 2: 60), ~i 1336: *Bezdidteluky*, t. (Gy. 2: 60).

- Biszó** 'település Doboka vm. középső részén' 1304/335: *Bizkou* [f:*Bizcou*], t. ~ *Bizov*, t., 1304>347: *Bizou*, t., 1321: *Bychou*, p., 1335: *Bizo*, t. (Gy. 2: 60).
- Biszótelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1333>347: *Bizoteleke*, t. (Gy. 2: 60).
- Bivalyakol** 'település Doboka vm. K-i részén' 1246/263: *Byolokol*, 1282: *Bylokul*, v., 1282/291: *Byolokul* (Gy. 2: 60).
- Boc** 'település Doboka vm.-ben a Víz-Szamos bal oldali mellékvize, az Orbó mellett' *1214/550: *Boscu*, de v. (Gy. 2: 61).
- Boctelek** 'település Doboka vm.-ben a Víz-Szamos bal oldali mellékvize, az Orbó mellett' 1269/270: *Bucteluk*, t., 1269/270/473/XIX.: *Burteluk* (Gy. 2: 61), ~e 1269/270: *Buchteleke*, t. (Gy. 2: 61).
- Bogács** 'település Doboka vm. középső részén' 1318: *Bagath*, t., 1318/379, 1320/324: *Bagach*, t., 1324>348: *Bogach*, t. (Gy. 2: 61).
- Bonchida** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' [1263], 1332: *Bonchhyda*, t., de, 1307, 1308, 1310/1310, 1315, 1320/327, 1321, 1326, 1329, 1330, 1334, 1337: *Bonchyda*, p., v., t., +1245[1317 k.]: [*Bach*]hyda, p., 1329: *Bonchhida*, de, 1332-5/Pp.Reg: *Bonchida*, de (Gy. 2: 61).
- Bongárd** 'település Doboka vm. K-i részén' [1331 k.], 1332: *Bungarth*, (Gy. 2: 62).
- Boroszló** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Borozlouu*, p. (Gy. 2: 62).
- Borsa** 'település Doboka vm. középső részén' 1332-7/Pp.Reg: *Borsa*, (Gy. 2: 62).
- Borsaharaszta** 'település Doboka vm. középső részén' 1315/369: *Borsaharazta*, v., 1332-7/Pp.Reg: *Borsahazarca* ~ *Borza Harasta* ~ *Bursaharazta* (Gy. 2: 62).
- Bödön** 'település Doboka vm. középső-északi részén' 1305/XIX.: *Bodin*, t., p. (Gy. 2: 63).
- Buza** 'település Doboka vm. középső részén' 1220/550, 1318/323, 1323, 1332-5/Pp.Reg: *Buza*, de v., v., 1329: *Bwza*, t. (Gy. 2: 63).
- Buziás** 'település Doboka vm. középső részén Boncnyírestől Ny-ra' 1315, +1245 [1317 k.], 1334/XV.: *Buzias*, p., v., 1318: *Bozyas*, t., 1332-7/Pp.Reg: *Buzyas* (Gy. 2: 63).
- Buziástelek** 'település Doboka vm. középső részén Boncnyírestől Ny-ra' 1334: *Boziastelec*, t. ~ *Buziasthelek*, t. (Gy. 2: 63).
- Cege** 'település Doboka vm. középső részén' 1291>1345, 1321, 1324/422: *Chegue*, t., p., v., 1315: *Cege*, 1321, 1326, 1332-5/Pp.Reg: *Cege*, p., v., 1332-5/Pp.Reg: *Chaga* ~ *Chegey*, v., +1326/500 k.: *Cheged*, de (Gy. 2: 63-4) | ~d 1326/500k.: *Cheged* (Gy. 2: 63-4).
- Cegeteleke** 'település Doboka vm. ÉK-i részén a Szamos mellett' +1243/344: *Chegeteleke*, t. (Gy. 2: 64).

- Cente** 'település Doboka vm. középső részén' 1219/550: *Scenta*, de v., 1317: *Cente*, t. (Gy. 2: 64).
- Csalótelke** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1307/347: *Chalotelke*, p. (Gy. 2: 64).
- Cseh** 'település Doboka vm. középső részén' 1314/355: *Ceh*, p. (Gy. 2: 64).
- Csépánteke** 'település Doboka vm. középső részén Csobolóval együtt említve' 1269/270/473/XIX.: *Sthepantelki*, t. (Gy. 2: 65).
- Csernek** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Churnuk*, p. ~ *Gurnuk*, p. (Gy. 2: 65).
- Csernekteke** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Churnukteluky*, t. (Gy. 2: 65).
- Csiger** 'település Doboka vm. K-i részén' 1243/344: *Chuger*, v., 1394: *Chyger*, p. (Gy. 2: 65).
- Csika** 'település Doboka vm. középső részén' 1335: *Chyka*, p., t. (Gy. 2: 65).
- Csikatelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1317: *(Ch)ykateluke*, t. (Gy. 2: 65).
- Csoboló** 'település Doboka vm. középső részén' 1265: *Chobolo*, 1298/326, 1312: *Chobolou*, p., t., 1326: *Chobolow*, p., 1340/XVI.: *Chobulow*, p., 1343/355: *Chubulo*, de ~ *Cubulo*, de (Gy. 2: 65).
- Csobolótelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1269/270/473/XIX.: *Schobolotelky*, t. (Gy. 2: 65).
- Csoma** 'település Doboka vm. középső részén Dobokától D-re' 1230/349: *Chama*, (Gy. 2: 65).
- Csomafája** 'település Doboka vm. középső részén Dobokától D-re' 1307, 1314, 1332–5/Pp.Reg: *Chamafaya*, de, 1331: *Chamafaia*, de (Gy. 2: 65).
- Derzsa** 'település Doboka vm. középső részén' 1340/XVI.: *Dersa*, p. (Gy. 2: 66).
- Doboka** 'település és vár Doboka vm. középső részén' [1164 k.], Chron. saec. XIV.: *Dobuka*, de, urbs, Anon. [1200 k.], 1308, 1309/Cod., [1331 k.]: *Dobuca*, de, 1213/550, 1214/550, 1219/550, 1230/349, 1279, 1300, 1313, 1315/369, 1317, 1321, 1321/339/341/343, 1322, 1322/560, 1323, 1326, 1331, 1332–5/Pp.Reg, +1243/344: *Doboka*, de, t., v., 1246/263: *Dobica*, 1265, 1332–5/Pp.Reg: *Dobka*, 1268: *Dobaka*, de, 1269/270, 1270/279, 1305, 1315: *Dabaka*, t., 1271, 1322: *Doboca*, de, 1306: *Dubucha*, m., 1319, 1332, 1334: *Dubuka*, de, 1332–5/Pp.Reg: *de boka* | **-i**: 1219/550: *Dubukai* (Gy. 2: 66–7).
- Dobokavárfalva** 'település Doboka vármegye középső részén' 1279: *Dobokawarfolua*, (Gy. 2: 66).
- Domán** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1307/347: *Daman*, p. (Gy. 2: 67).

- Drág** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1320: *Draakh*, t., p., 1332–5/Pp.Reg, 1345: *Drag*, p., v. (Gy. 2: 67).
- Elefánt** 'település Doboka vm. középső részén Esküllőtől DK--re' 1320: *Elefant*, (Gy. 2: 67).
- Esküllő** 'település Doboka vm. Ny-i részén' Anon. [1200 k.]: *Esculeu*, 1331/337: *Eskeleu*, de, 1332–5/Pp.Reg: *Eskulev* ~ *Eykulev*, 1345: *Wskulew* (Gy. 2: 68).
- Fata** 'település Doboka vm. ÉK-i részén a Szamos mellett' 1285/800 k.: *Facha*, de, 1297, 1332–5/Pp.Reg: *Fatha*, de, 1332–5/Pp.Reg: *Pathani*, v. (Gy. 2: 68).
- Fatatelke** 'település Doboka vm. ÉK-i részén a Szamos mellett' 1243/344: *Fatateleke*, t. (Gy. 2: 68).
- Felsőtők** 'település Doboka vm. középső-északi részén' 1280: *superior Theuk*, p., 1379: *Felseutheuk*, (Gy. 2: 92).
- Fitáctelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Fitachteleke*, p. (Gy. 2: 69).
- Fodorháza** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Fudurhaza*, p. (Gy. 2: 69).
- Földvár** 'település Doboka vm. középső részén' 1327: *Feulduar* (Gy. 2: 69).
- Füzestelek** 'település Doboka vm. középső részén' 1230/349: *Fizestelek*, p. (Gy. 2: 69).
- Gorbó** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Gorbo*, p. ~ *Gurbo*, p. ~ *Gurbov* (Gy. 2: 69).
- Göc** 'település Doboka vm. középső részén' 1305, 1326/331, 1329: *Geuch*, p., t., 1328: *Geulch*, p., +1326/500 k.: *Gewch*, de (Gy. 2: 70).
- Gresef** 'település Doboka vm. K-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Greseph*, p., v. (Gy. 2: 70).
- Gyeke** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1228/357: *Gyeka*, v., 1326/331, 1329, 1332–5/Pp.Reg: *Geke*, v., t., 1332–5/Pp.Reg: *Kege* (Gy. 2: 70).
- Gyemekuta** 'település Doboka vm. déli-középső részén' 1329: *Gekekuta*, p. (Gy. 2: 70).
- Gyula** 'település Doboka vm. középső részén' 1307, 1314: *Gyula*, t., de, 1315/418: *Gywla* (Gy. 2: 71).
- Gyulaháza** 'település Doboka vm. középső részén' 1326: *Gulahaza*, v. (Gy. 2: 71).
- Gyulatelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1318: *Gyulatelke*, v., 1329: *Gulateleke*, p., t. (Gy. 2: 71).
- Harina** 'település Doboka vm. K-i részén' 1246/263: *Herina*, 1282: *Herena* (Gy. 2: 72).
- Hássas** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' 1326>348, 1333>348, 1348/348: *Hassas*, p. (Gy. 2: 72).

- Hérhalom ~ Érhalom** 'település Doboka vm. középső-déli részén' *1310>358: *Herholm*, de (Gy. 2: 80).
- Hermántelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Hermanteleke*, v., p. (Gy. 2: 72).
- Hesdát** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' 1339: *Hassad* [*:Hasdad*], de, +1326/500 k.: *Hosdath*, de (Gy. 2: 72).
- Hídalmás** 'település Doboka vm. Ny-i részén az Almás patak mellett' 1332–5/Pp.Reg., 1365: *Hydalmas*, de, p. (Gy. 2: 58).
- Honttelke** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1314/355: *Hunthteleke*, p. (Gy. 2: 72).
- Igalja** 'település Dobok vm. ÉK-i részén' 1230/349: *Igalia*, v. (Gy. 2: 72).
- Igrici** 'település Doboka vm. középső részén' 1379: *Igrichy*, p. (Gy. 2: 72).
- Iklód** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' 1320: *Iuklud*, p., +1326/500 k.: *Iklod*, de (Gy. 2: 73).
- Iklódtelkei** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1320: *Iuklotteleky*, t., p. (Gy. 2: 73).
- Inakháza** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' 1315/369: *domus Inok*, 1345, 1370: *Inokhaza*, de, p. (Gy. 2: 73).
- Isztény ~ Esztény** 'település Doboka vm. középső részén' 1305: *Istyan*, de, t., 1306: *Iztyen*, 1317: *Izthien ~ Izthyen* (Gy. 2: 68).
- Ivánkattelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1322: *Iwankateleke*, t. (Gy. 2: 73).
- Jenő** 'település Doboka vm. középső részén' 1269/270/473/XIX.: *Geneu*, t., 1298/326, 1326: *Jenew*, p. (Gy. 2: 73).
- Árdány** 'település Doboka vm. középső részén' 1453: *Ardan*, p. (Gy. 2: 73).
- Jordánfalva** 'település Doboka vm. középső részén' 1319/320: *Jordanfolua*, p., v., 1332–5/Pp.Reg: *Jordani* v., v. (Gy. 2: 73).
- Kajla** 'település Doboka vm. ÉK-i részén' 1332–5/Pp.Reg: *Kyule*, (Gy. 2: 74).
- Kalocsa** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1220/550, 1312: *Kalatha*, de, 1312, 1335, 1337: *Kalacha*, de, p., 1312: *Kalucha*, p. (Gy. 2: 74).
- Kapor** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1329: *Kopur*, t. (Gy. 2: 74).
- Kékes** 'település Doboka vm. középső részén' 1320, 1345, +1246/274 [XV.]: *Kekus*, t., p., v., de, 1329: *Keykes* (Gy. 2: 74).
- Kelemenés** 'település Doboka vm. K-i részén' [1293–313]: *Kelemenechs*, v. ~ *Kelemenés*, v. (Gy. 2: 59).
- Kend** 'település Doboka vm. középső részén' 1306, 1317, 1326/348, 1332–5/Pp.Reg: *Kend*, v., de, 1332–5/Pp.Reg: *Kond* | ~ -i: 1317: *Kendi*, de (Gy. 2: 74).

- Kendtelek** 'település Doboka vm. K-i részén' [1242-52]>355: *Kendtelek*, p., 1279: *Kendteluk*, p., [1293-313]: *Kenteluk*, v. | ~ -i 1332-5/Pp.Reg: *Konteluky*, de (Gy. 2: 75).
- Keresztúr 1.** 'település Doboka vm. Ny-i részén Dobokától Ny-ra' 1320: *Kerestur*, p., 2. 'település Doboka vm. Ny-i részén Dobokától Ény-ra' 1320/349: *Kereztur*, p., 1332-5/Pp.Reg: *S. Crux*, 3. 'település Doboka vm. K-i részén Besztercétől Ny-ra' 1345: *Kerezthur*, p. ~ *Kerezthwr*, p. (Gy. 2: 75).
- Kerlés** 'település Doboka vm. K-i részén' Kézai [1282-5]: *Kyrioleis*, 1295-99, Chron. saec. XIV.: *Kyrieleys*, 1332-5/Pp.Reg: *Kynelis*, Chron. saec. XIV.: *Kirieleis*, (Gy. 2: 75).
- Ketel** 'település Doboka vm. középső részén' 1305/XIX.: *Katel*, p., 1330: *Ketel*, p. ~ *Ketyl* (Gy. 2: 75).
- Kéthorpágy** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Kethurpaag*, p. (Gy. 2: 75).
- Kétnyíres** 'település Doboka vm. középső részén' 1305: *Kethnyeres*, p. (Gy. 2: 82).
- Kide** 'település Doboka vm. középső részén' 1332: *Kyde*, de, 1333>347: *Kydeu*, t. (Gy. 2: 76).
- Kisesküllő** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Kyuseskuleu*, v. (Gy. 2: 68).
- Kismohaly** 'település Doboka vm. középső részén' [1326-42]>347: *Kysmuhol*, (Gy. 2: 81).
- Kismohalytelke** 'település Doboka vm. középső részén' [1326-42]>347: *Kysmuholtelke*, t. (Gy. 2: 81).
- Komlóstelek** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1336: *Komlostelek*, p. ~ *Komlosteluk*, p., t. (Gy. 2: 76).
- Kondormárk** 'település Doboka vm. középső részén' 1230/349: *Kundurmart* [*:Kundurmarc*], p., 1317: *Hundurmark*, t., 1321: *Kond(ur)mark*, p. (Gy.2: 76).
- Kovácsi** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1467: *Kowachy*, p. (Gy. 2: 76).
- Kovácskút** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1312: *Kouachkuth*, p. (Gy. 2: 76).
- Kovácssteleke** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1320: *Kuachteleke*, p. (Gy. 2: 76).
- Köblös** 'település Doboka vm. középső részén' 1306, 1310>358, 1320, 1332-5/Pp.Reg: *Kublus*, de, p., 1332-5/Pp.Reg: *Hublus*, (Gy. 2: 76).
- Lak** 'település Doboka vm. középső részén' 1318/323, 1323: *Look*, v., 1329: *Laak*, p. (Gy. 2: 77).

- Lekence** ’település Doboka vármegyében Besztercétől DNy-ra a Lekence víz mellett’
1285/800 k.: *Lekenche*, t. ~ *Lekicencha*, t. (Gy. 2: 77).
- Lóna** ’település Doboka vm. középső részén’ 1315>370/752: *Lona*, p. (Gy. 2: 77).
- [Lőrincfalva]** ’település Doboka vm. K-i részén, feltehetően Kajla és Fata között’ 1332–
5/Pp.Reg: *Laurentii* v., v. (Gy. 2: 78).
- Lőrincréve** ’település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamostól kissé K-re’ 1387:
Lewrinchryue, t. (Gy. 2: 78).
- Lőrinczigete** ’település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamostól kissé K-re’ 1320:
Leurenchzygethe, p. (Gy. 2: 78).
- Lozsárd** ’település Doboka vm. középső részén Dobokától K-re’ 1279: *Lusad*, t. (Gy. 2:
78).
- Majszon** ’település Doboka vármegyében, helye ismeretlen’ 1213/550: *Moyzun*, de v. (Gy.
2: 80).
- Mányik** ’település Doboka vm. középső részén’ 1329: *Manik*, t., [1331 k.], 1344,
+1326/500 k.: *Manyk*, de, 1332–5/Pp.Reg: *Manich* ~ *Maruch* ~ *Monich* (Gy. 2: 80).
- Moró** ’település Doboka vm. középső részén Dobokától É-ra’ 1335: *Moro*, (Gy. 2: 80).
- Márokháza** ’település Doboka vm. középső-déli részén’ 1318, 1329, 1337, 1348:
Markhaza, v., t., p. (Gy. 2: 80).
- Mikestelke** ’település Doboka vm. középső részén’ 1314>355: *Mykusteleke*, t., 1320:
Mikusteleke, p. (Gy. 2: 80).
- Mikó** ’település Doboka vm. Ny-i részén az Almás patak közelében’ 1312: *Myko*, p. (Gy.
2: 80).
- Milvád** ’település Doboka vm. középső részén’ 1320: *Milvad*, v. (Gy. 2: 81).
- Milvány** ’település Doboka vm. középső részén’ 1345: *Myluan*, p.,v. (Gy. 2: 81).
- Mohaly** ’település Doboka vm. középső részén’ 1220/349: *Mohal*, p. (Gy. 2: 81).
- Mohalytelek** ’település Doboka vm. középső részén’ [1326–42]>347: *Muholtelke*, t. (Gy.
2: 81).
- Monyorós** ’település Doboka vm. K-i részén’ [1235–70, 1272–90]>355: *Monyoros*, p.,
[1293–313]: *Munaros*, v. ~ *Mungerochs*, v., 1332–5/Pp.Reg: *Monorous*, (Gy. 2:
79).
- Móric** ’település Doboka vm. K-i részén’ 1291/588: *Mauruch*, t., 1291/588, 1307, 1326:
Mouruch, t., 1329, 1331: *Moruch*, de, 1332: *Mowruch*, de, 1334: *[Mou]ruch*, de,
+1326/500 k.: *Morych* (Gy. 2: 81).

- [Nagyesküllő]** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Esculeu maior*, p. (Gy. 2: 68).
- Nagysajó** 'település Doboka vármegyében a Sajó felső szakasza mentén' 1319/320: *Nogsoyou*, v., p., 1319/323, 1323: *Nogsayou*, p., | **Lat.** 1332–5/Pp.Reg: *Sonyano Maior* (Gy. 2: 86).
- Nazalas** 'település Doboka vármegyében, helye ismeretlen' 1215/550: *Nazalas*, de v. (Gy. 2: 81).
- Néc** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1291: *Neech*, v. (Gy. 2: 81).
- Noszoly** 'település Doboka vm. középső részén' 1220/550: *Noozul*, de v., +1245 [1317 k.]: *Nusol*, 1318/323, 1323, 1329, 1332-5/Pp.Reg: *Nuzal*, v., 1332-5/Pp.Reg: *Nusal* (Gy. 2: 82).
- Omboz** 'település Doboka vm. középső részén' 1320, 1320/324: *Vmbuz*, t., 1329: *Omboz*, v. (Gy. 2: 83).
- Omboztelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1230/349: *Ombuzteleke*, p., 1320/324: *Vmbuzteluke* (Gy. 2: 83).
- Ónok** 'település Doboka vm. középső részén Dobokától ÉK-re' 1317: *Onuk*, v. (Gy. 2: 83).
- Órhalom** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1348: *Eurholm*, p. (Gy. 2: 80).
- Órmező** 'település Doboka vm. ÉNy-i részén az Almás patak mellett' 1320: *Eur Mezeu*, p., 1345: *Ewrmezew* (Gy. 2: 83).
- Ős** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1294/347, 1307/347, 1332–5/Pp.Reg: *Ws*, de, p., 1332–5/Pp.Reg: *Vis ~ Vs* (Gy. 2: 83).
- Pálostelke** 'település Doboka vm. középső-déli részén' 1320: *Paulustheluke*, t., 1320/324, 1320/327: *Paulustelky*, p.,t., 1320/324, 1320/327, 1324: *Paulusteluke*, p.,t., 1320/327: *Palusteleke*, p. (Gy. 2: 83).
- Palota** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Palata*, p. (Gy. 2: 84).
- Paptelke 1.** 'település Doboka vármegye középső részén Boncnyírestől D-re' 1230/349: *Popteleke*, p. **2.** 'település Doboka vm. középső részén Poklostelektől É-ra' 1306: *Poptheluky* **3.** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1312: *Poptelke*, p. (Gy. 2: 84).
- Poklostelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1306: *Phuclustheluky*, p., 1306/306: *Puklustheluky*, t., 1320: *Poclustelek*, p. (Gy. 2: 84).
- Pulyon** 'település Doboka vm. középső részén' 1265: *Polon*, t., 1315, 1322: *Pulun*, t., 1320/324: *Polun*, t. (Gy. 2: 85).
- Póstelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Pouus theleke*, p. (Gy. 2: 85).

- Borgó** 'település Doboka vm. K-i részén a Beszterce folyó mellett' 1328: *Purgo*, p. (Gy. 2: 62).
- Rádlá ~ Rágla** 'település Doboka vm. K-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Radla*, v., p. (Gy. 2: 85).
- Rákos** 'település Doboka vm. Ny-i részén az Almás patak mellett' 1320, 1345: *Rakus*, t., p. (Gy. 2: 85).
- Rigótelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Rigotheleke*, p. (Gy. 2: 85).
- Roszuva** 'település Doboka vm. ÉK-i részén a Szamos folyó partján' 1292/333>347: *Ruzua*, de (Gy. 2: 85).
- Sajó** 'település Doboka vármegyében a Sajó felső szakasza mentén' 1332–5/Pp.Reg: *Soyana ~ Soyo* (Gy. 2: 86).
- Salamontelek** 'település Doboka vm. ÉNy-i részén' 1336: *Salamontelek*, p. ~ *Salamonteluk*, p. | ~ e *Salamonteluky*, t. (Gy. 2: 86).
- Sárvár** 'település Doboka vármegye ÉK-i részén' 1345: *Sarwar*, p. (Gy. 2: 86).
- Sebes** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323, 1332–5/Pp.Reg: *Sebus*, v., p., 1332–5/Pp.Reg: *Zebus* (Gy. 2: 86).
- Serling** 'település Doboka vm. DK-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Serleng*, v., p. (Gy. 2: 86).
- Simontelke** 'település Doboka vm. K-i részén' *1215/550: *Simonis* v., de v., 1318, 1319/320: *Symonteluke*, t., v., p., 1318: *Symunteluke*, t., 1319/323, 1323: *Simonteluke*, p. (Gy. 2: 86).
- Só** 'település Doboka vm. ÉK-i részén' 1243/344: *Sow*, t., [1293–313]: *Salis*, v. (Gy. 2: 87).
- Solymos** 'település Doboka vm. K-i részén' 1319/320, 1319/323, 1323: *Solmus*, v., p. (Gy. 2: 87).
- Sólyomkő** 'település Doboka vm. középső részén Esküllőtől DK-re' 1320: *Solumkuu*, v., 1332–5/Pp.Reg: *Solumku*, (Gy. 2: 87).
- Somtelke** 'település Doboka vm. ÉNy-i részén' 1320: *Sumteleke*, t., p. (Gy. 2: 87).
- Szászszilvás** 'település Doboka vm. középső részén a Víz-Szamos mellett' 1321: *Zaaszyluas*, p., v. ~ 1321: *Zazsciluas*, p., v., 1324/422: *Zaaszciluas*, p. ~ *Zazciluas*, p. (Gy. 2: 91).
- Szava** 'település Doboka vm. középső részén' 1318: *Zaua*, v., 1320/324, 1332: *Zawa*, t., p., 1320/324: *Zwa*, t. (Gy. 2: 87).

- Szék** 'település Doboka vm. középső részén' 1291/315/335/349/377/614, 1315: *Zek*, 1310: *Zeek*, v. (Gy. 2: 87).
- Székakna** 'település Doboka vm. középső részén' 1315: *Scekakna*, v. (Gy. 2: 87).
- Szentandrás** 'település Doboka vm. ÉK-i részén' 1288/390>394/408: *Zenthand(re)as*, t. (Gy. 2: 72).
- Szentegyed** 'település Doboka vm. középső részén' 1318, 1322, 1332, 1332–5/Pp.Reg, 1337: *S.Egidio*, de, 1320/324: *Scenthegyud*, 1321: *Scenthegud*, +1326/500 k., 1329/347: *Zentheged*, 1329/347: *Zenteged*, p., 1331: *B.Egidii*, 1337: *Zenthegied*, p. (Gy. 2: 88).
- Szentgothárd** 'település Doboka vm. középső részén' +1245[1317 k.]: *Scentgothart*, p., 1320/324: *Zentguthard*, t., 1321, 1324/422: *Scenthgotharth*, p., v., 1326: *Scenthgothart*, p., 1326/331: *Scentgothard*, p., 1329: *Zentguthart*, 1332–5/Pp.Reg: *S.Boyhardo*, de ~ *S.Gothardo*, de (Gy. 2: 89).
- Szentiván** 'település Doboka vm. középső részén' 1305: *Scenthyuan*, p., 1315: *Scen Ivan*, +1245 [1317 k.]: *Scen Iuan*, p., 1321: *Scenth Iwan*, p., 1326: *Scentyuan*, p., +1326/500 k.: *Zent Iwant*, de, 1328: *Scent Iwan*, p. ~ *Sent Iwan*, p., 1329: *Zentiwan*, t., 1332–5/Pp.Reg: *S.Johanne*, de (Gy. 2: 89).
- Szentjakab** 'település Doboka vm. K-i részén' 1332–5/Pp.Reg: *Jacobi* v., v., 1456: *Zenthiacab*, p. (Gy. 2: 90).
- Szentkatolna** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1320: *Scenkatherina*, p. (Gy. 2: 90).
- Szentmárton 1.** 'település Doboka vm. Ny-i részén Hídalmástól K-re' 1312: *Zenthmartun*, p. **2.** 'település Doboka vármegye középső-északi részén Devecsertől É-ra' 1335: *Scenthmarthun*, p. (Gy. 2: 90).
- Szentmiklós** 'település Doboka vm. középső részén' 1329: *Zentmiclos*, t. (Gy. 2: 90).
- Szentpéter** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1312: *Zenpetur*, p. (Gy. 2: 90).
- Szeret** 'település Doboka vm. K-i részén' [1235–70, 1272–90]>355: *Zereth*, p., [1293–318]: *Szereth* (Gy. 2: 90).
- Szil** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1219/550: *Scil*, de v., 1312, 1319/323, 1346: *Zyl*, de gen., p., 1377: *Zil* (Gy. 2: 91). | ~ i 1213/550: *Salu* [:*Scilu*], v. ~ *Sihu*, de v., 1220/550: *Scily*, de v., 1312, 1335, 1370: *Zyly*, p. (Gy. 2: 91).
- Szilvás** 'település Doboka vármegye középső részén a Víz-Szamos mellett' +1245[1317 k.]: *Schiluas*, p., 1326: *Zcyluas*, p., 1326, 1332–5/Pp.Reg: *Ziluas*, p. (Gy. 2: 91).
- Szótelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Zolthteleke*, p. (Gy. 2: 91).
- Szólós** 'település Doboka vm. középső részén' +1245[1317 k.]: *Sceleus*, p. (Gy. 2: 91).

- Tahótelek** 'település Doboka vm. ÉNy-i részén' 1336: *Thohotelek*, p. ~ *Thohoteluk*, p., v. (Gy. 2: 92).
- Tibatelke** 'település Doboka vm. középső-északi részén' 1320: *Tybateleke*, p. (Gy. 2: 92).
- Tótór** 'település Doboka vm. középső-északi részén' 1305: *Toutheur*, t., 1317: *Thoutheur*, v. (Gy. 2: 92).
- Ugróc** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1345: *Wgruch*, p.,v. (Gy. 2: 92).
- Újfalu** 'település Doboka vm. K-i részén' 1305/XIX.: *Ujfalu*, t., v. (Gy. 2: 92).
- Urkontelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1320: *Wrkunteleke*, p. (Gy. 2: 92).
- Úrtelek** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1320: *Wrtelek*, p., t. | ~ e 1544/559: *Vrtelke*, p. (Gy. 2: 92).
- Vajdaháza** 'település Doboka vm. Ny-i részén' 1320: *Woiuadahaza*, p. (Gy. 2: 93).
- Válaszút** 'település Doboak vm. középső részén' 1325/326, 1326/326, 1332–5/Pp.Reg: *Valazut*, t., 1326: *Walazut*, v. ~ *Walazuth*, v., 1332–5/Pp.Reg: *Valazuch*, (Gy. 2: 93).
- Ványa** 'település Doboka vármegyében, helye ismeretlen' 1320: *Vaania*, p. (Gy 2: .93).
- Várhely** 'település Doboka vm. ÉK-i részén' 1319/320: *Varhel*, v., p., 1319/323, 1323: *Warhel*, p. (Gy. 2: 93).
- Vásárhely** 'település Doboka vm. középső részén' 1336, [1326-42]>347: *Vasarhel*, t. (Gy. 2: 93).
- Vászol** 'település Doboka vm. középső részén' 1230/349: *Wesscel*, p., +1245[1317 k.]: *Ki's'soly [Vasoly]*, p. (Gy. 2: 88).
- Vászotelke** 'település Doboka vm. középső részén' 1315: *Vasculteke*, p., 1331: *Vazunteluk*, v., p. (Gy. 2: 88).
- Vice** 'település Doboka vm. középső részén' 1315: *Wyche*, 1332–5/Pp.Reg: *Vite*, de ~ *Vitex*, 1334/XV.: *Vyce*, v. (Gy. 2: 93).
- Vidacstelke** 'település Doboka vármegyében, helye ismeretlen' 1320: *Vidachteleky*, p. (Gy. 2: 93).
- Viszolótelek** 'település Doboka vármegyében, helye ismeretlen' 1291>345, 1345: *Vizouloteluk*, t. (Gy. 2: 93).
- Zsombor 1.** 'település Doboka vm. Ny-i részén Hídalmástól D-re' 1320, 1332–5/Pp.Reg, 1333, 1334/335, 1345: *Sumbur*, t., p., de, v., 1332–5/Pp.Reg: *Zumbur*, 1333: *Sombor*, de, **2.** 'település Doboka vm. középső részén Földvártól ÉK-re' 1320, 1329, 1332–5/Pp.Reg, 1345: *Sumbur*, t., p., v., 1332–5/Pp.Reg: *Zumbur*, **3.** 'település Doboka vm. ÉNy-i részén' 1320: *Sumbur*, v. (Gy. 2: 94).

Zsombortelek 'település Doboka vm. Ény-i részén' 1336: *Sumburtelek*, p. ~ *Sumburteluk*,
p. ~ *Sumburteluky* (Gy. 2: 94).

Kolozs vármegye

Ábeltelke ’település Kolozs vármegye középső részén, Zsuk mellett, a Szamos nyugati partján’ 1325/326, 1326: *Abelteleky*, p., 1326/326: *Abelteleke*, t. seu p., 1483: *Aboltheleke*, p. (Gy. 3: 341).

Achya ’település Kolozs vármegyében, helye ismeretlen’ 1213/550: *Achya*, v. (Gy. 3: 341).

Ajton ’település Kolozs vármegye középső részén, Ajtontelke határosa’ 1320: *Ohthunh!*, v., 1329: *Ahton*, 1332-7/Pp. Reg: *Ohcu(n)!*, 1345: *Ahthon*, p. seu v. (Gy. 3: 341).

Ajtontelke ’település Kolozs vm. középső részén, Ajton határosa’ 1320: *Ohtunteleke*, v. (Gy. 3: 341).

Kisakasztó ’település Kolozs vm. K-i részén, Szilvás tartozéka’ 1329: *Kysakazto*, t. (Gy. 3: 341).

Nagyakasztó ’település Kolozs vm. K-i részén, Tuzson tartozéka’ 1329: *Akazto maior*, t., 1329: *Nogakazto*, t., 1329: *Nagakazto*, t. (Gy. 3: 341).

Nagyakasztótelke ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1325: *Nogakasztoteluki*, p. (Gy. 3: 341).

Akna(j) ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1332-7/Pp. Reg: *Akna*, *Aknay*, *Oknay*, *Hakna*, +1315: *Aknay*, v., 1322>428: *Oknay*, p. (Gy. 3: 342).

Hontelke ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ 1299/300: *Hontelke*, p. (Gy. 3: 342).

Ontelke ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ +1263/324/580, +1296/324/580, 1324/580: *Ontelke*, p. (Gy. 3: 342).

Apáthida ’település Kolozs vm. középső részén’ +1263/324/580: *Apathida*, p., v., +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580, 1326: *Apathyda*, v., t., 1280/717: *Pons Abbatis*, 1332: *Appathyda*, v. (Gy. 3: 342).

Bács ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580, 1297: *Baach*, p. (Gy. 3: 342).

Báld ’település Kolozs vm. K-i részén a Ludas patak mellett’ 1332-5/Pp. Reg: *Bald* (Gy. 3: 342).

Báni ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1315: *Bany*, 1322>428: *Bani*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Bama* (*Bania?*) (Gy. 3: 342).

Principis ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1332-5/Pp. Reg: *Principis*, v. (Gy. 3: 342).

Villa Principis ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1332-5/Pp. Reg: v. *Principis* (Gy. 3: 342).

Bányabik ’település Kolozs vm. középső részén’ 1297: *Banabyk*, p. (Gy. 3: 343).

- Bányabiki** 'település Kolozs vm. középső részén' 1322/560: *Banabike*, 1332-5/Pp. Reg: *Banabyky, Banabiky*, 1339: *Banabiky*, p. (Gy. 3: 343).
- Báré** 'település Kolozs vm. középső részén' 1279/345: *Bare*, t., 1326, 1329, 1339: *Baree*, v., t., p., 1332-5/Pp. Reg: *Bark, Bare, Rare, Bare* (Gy. 3: 343).
- Bátos** 'település Kolozs vm. K-i részén a Lúcs patak mellett' 1319: *Batus*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Batus, Bacus, Sacus, Batus, Batus, Batus* (Gy. 3: 343).
- Berkenyes** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332-5/Pp. Reg: *Bere(n)knes, Bereknes, Bereknes, Berekenes* (Gy. 3: 343).
- Boc** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1341: *Buch*, p. seu v. (Gy. 3: 343).
- Bodróvölgytelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332: *Bodrouueulgteluke*, t. seu p. (Gy. 3: 343).
- Bogártelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén a Nádas patak mellett' 1299: *Bugarteluke*, v., 1299/300: *Bogartelke ~ Bogartelk*, p. (Gy. 3: 344).
- Bottelke** 'település Kolozs vm. K-i részén, Kolozsvár közelében' 1326: *Bochteluke ~ Bochteleky*, t. (Gy. 3: 344).
- Bénye** 'település Kolozs vm. É-i részén' 1283/414/568: *Benye!*, t. (Gy. 3: 344).
- Bőnye** 'település Kolozs vm. É-i részén' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Bewnye*, 1301/390: *Bevnye*, p. (Gy. 3: 344).
- Buda1** 'település Kolozs vm. É-i részén' 1315/418: *Buda* (Gy. 3: 344).
- Buda2** 'település Kolozs vm. É-i részén' *é. n.[1293-313]: *Buda* (Gy. 3: 344).
- Budaegyháza2** 'település Kolozs vármegyében, helye közelebbről ismeretlen' 1323: *Budayghaza*, p. (Gy. 3: 344).
- Budatele1** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén, a Ludas patak mellett' 1283/414/568: *Budatelk* (Gy. 3: 344).
- Budatelke1** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén, a Ludas patak mellett' 1283/414/568: *Budatelke!*, p. (Gy. 3: 344).
- Budatelke2** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén, a Ludas patak mellett' 1318/323, 1330: *Budateleky*, v., p., 1329: *Budateleke*, p. (Gy. 3: 344).
- Büzöstelke** 'település Kolozs vm. É-i részén, a Szamos partján' 1326: *Buzustelkee ~ Buzutelke (!)*, p. (Gy. 3: 345).
- Cég** 'település Kolozs vm. K-i részén a Ludas mellett részén' 1327: *Cheeg*, 1329: *Ceeg* (Gy. 3: 345).
- [Kis]cég** 'település Kolozs vm. K-i részén a Ludas mellett részén' 1329: *Minor Ceeg* (Gy. 3: 345).

- [Nagy]cég** 'település Kolozs vm. K-i részén a Ludas mellett részén' 1329: *Maiori Ceeg* (Gy. 3: 345).
- Csósz** 'település Kolozs vm. K-i részén, Szentpéter táján feketett' [1303 u.]: *Cheuz*, t. (Gy. 3: 345).
- Csósztelke** 'település Kolozs vm. K-i részén, Szentpéter táján feketett' [1303 u.]: *Cheuzteluke*, t. (Gy. 3: 345).
- Dedrád** 'település Kolozs vm. K-i részén, Széplak határosa' 1319: *Dedraad*, p., 1325: *Dedrad*, 1332-5/Pp. Reg: *Drad*, *Dydrag*, *Dedrog*, *Dydrad*, *Drad*, *Dydrag* (Gy. 3: 345).
- Dereg** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvár mellett feketett' 1214/550: *Dereg*, v. (Gy. 3: 346).
- Dezmér** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvártól K-re' 1315/418: *Desmer*, 1322/444/XVIII: *Deszmer*, 1332-5/Pp. Reg: *Ziner*, *Dezmer*, *Dozmer*, *Ezmer* (Gy. 3: 346).
- Diós** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Szomordok határosa' 1283/414/568, 1301/390, 1315/418: *Gyos*, p. (Gy. 3: 346).
- Tomb** 'település Kolozs vm. K-i részén, Szilvás és Nagyakasztó határosa' 1319>347: *Thumb*, v., 1325, 1329: *Tumb*, p., v. (Gy. 3: 346).
- Egeres** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Bogártelke határosa' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580, 1299/300: *Egeres*, p. (Gy. 3: 346).
- Eperjes** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Egeres közelében' +1263/324/580, +1296/324/580: *Eperyes*, p., +1324/580: *Eperies*, p. (Gy. 3: 346).
- Erked** 'település Kolozs vm. K-i részén, Teke közelében' 1297, 1304/329/360, 1329/360: *Erkud*, t., 1332-5/Pp. Reg: *Ercuntino*, *Erkud*, *Erku(n)dino*, *Erkuntino* (Gy. 3: 347).
- Herked** 'település Kolozs vm. K-i részén, Teke közelében' 1322>428: *Herked*, p. (Gy. 3: 347).
- Fejérd** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Szilvástelek és Zsuk határosa' +1314 [XIV/XV]: *Feyerd*, v., 1326: *Feyrd*, t., 1326: *Feird*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Fyerd*, *Veyerd*, *Feyerd*, *Pheyerd*, (Gy. 3: 347).
- Fenes1** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1298, 1299, 1312, 1332-5/Pp. Reg: *Fenes*, p. (Gy. 3: 347).
- Szászfenes1** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1297: *Zaazfenes* (Gy. 3: 347).
- Fenes2** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1299: *Fenes* (Gy. 3: 347).

- Oláhfenés2** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1332-5/Pp. Reg: *Olafenes, Olaufernes, Olahfenes, Olafenes* (Gy. 3: 347).
- Fodot** 'település Kolozs vármegyében, helye közelebbről ismeretlen' 1214/550: *Fodot*, v. (Gy. 3: 348).
- Fráta** 'település Kolozs vm. középső részén' *Rogierius [1243]/488 [1242-re], 1331: *Frata*, v., p., 1293/580: *Fhratha* (Gy. 3: 348).
- Fűzkút** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén' 1329: *Fyzkut*, t. (Gy. 3: 348).
- Gesztrágy** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Víz-Szamos mellett' *1219/550: *Gnezted* [*f: Guezt(er)ed*], v. (Gy. 3: 348).
- Gledény** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén, a Lúcpatak mellett' 1319: *Geledun*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Gledyno, Eledyno, Oledyno, Gledyno, Cladino, Gladino, Kledyn, Gleamo* (Gy. 3: 348).
- Gyerecse** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1304: *Gyereche*, t. (Gy. 3: 348).
- Gyümcselke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Szomordok határosa' 1315/418: *Gyechtheleke, Gyumchteleke* (Gy. 3: 349).
- Gyalu** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Gyalo*, 1246/263: *Golou*, 1282: *Gelo!*, v., 1294: *Galou*, 1298: *Gyolo*, p., 1304: *Gyolou*, 1331: *Galo ~ Galov ~ Goolov*, 1332-5/Pp. Reg: *Syab, Gyalo, Gyalov, Gyalov, Gyloav, Gyalo* (Gy. 3: 349).
- [Györgyfalva]** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332-5/Pp. Reg: v. *Georgii* (Gy. 3: 349).
- Harasztos** 'település Kolozs vm. K-i részén, Szentesháza közelében' 1319/320, 1319/323, 1323: *Harasztus*, v. seu p., p. (Gy. 3: 350).
- Ida** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Lekence patak partján' 1322>428: *Ida*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Ida, Yda, Ida (3x), Joda, Ida* (Gy. 3: 350).
- Inaktelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1299/300: *Inaktelke*, p. (Gy. 3: 350).
- Jegenye** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Jegenye*, p. (Gy. 3: 350).
- Kajántó** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, az Aranyos-Dálpataka partján' [1283]/379>424-37, 1339: *Kayantho*, p., +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580, 1283/414/568, 1301/390: *Kayanthow*, p., v. seu t., 1285>559: *Kayanto*, p., 1314: *Kayantou*, p., 1329 [*f: 1339*]/559: *Kayantou ~ Kayanthou*, p. (Gy. 3: 350).
- Kályán** 'település Kolozs vm. középső részén' 1326: *Kalyan* (Gy. 3: 351).

- Kamarás1** 'település Kolozs vm. középső részén' 1312, 1325, 1332-5/Pp. Reg: *Kamaras*, t., p. (Gy. 3: 351).
- Kamarás2** 'település Kolozs vm. középső részln, a Ludas patak közelében' 1322>428: *Camaras*, p., 1329, 1332-5/Pp. Reg: *Kamaras*, v. (Gy. 3: 351).
- Kapus** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Kapus partján' 1282: *Kopus*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Kapus*, *Kapous* (Gy. 3: 351-2).
- Felkapus** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Kapus partján' 1219/550: *Felcopusi*, v., 1318: *Kopus Superiori* (Gy. 3: 351-2).
- Kara** 'település Kolozs vm. középső részén' 1339/364: *Kara*, p. (Gy. 3: 352).
- Katona** 'település Kolozs vm. É-i részén, a Ludas pataktól K-re' 1327, 1329: *Kathana*, t. 1332-5/Pp. Reg: *Chachana*, *Kachana*, *Kathana* (Gy. 3: 352).
- Keszü** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332-5/Pp. Reg: *Kezev*, *Kezy*, *Kezev*, *Gezev*, *Kezu* (Gy. 3: 352).
- Kicsid** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1329: *Kychyd*, t. (Gy. 3: 352).
- Kiserdőtelek** 'település Kolozs vm. középső részén, a Szamos partján' 1332: *Kyserdeuteluk*, t. seu p. (Gy. 3: 352).
- Kolozs** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1214/550, 1222 Pp./Reg, 1264/285/421, 1304/335, 1308, 1310, 1315, 1332 Pp./Reg, 1213/550, 1214/550, 1215/550, 1229/550, 1291, 1294, 1294/347, 1308, 1312, 1321/321, 1325, 1331: *Clus*, v., 1225 Pp./Reg, 1314, 1314, é. n. [1177 k.]: *Clusiensis*, 1232 Pp./Reg, 1235 Pp./Reg, [1250 k.] 1241-re: *Clusa*, 1238 Pp./Reg: *Cubis* [f: *Culus*], 1291/315/335/349/377/614: *Kolos*, 1299, 1308/Cod.: *Klus*, 1329: *Koloz*, 1332-5/Pp. Reg: *Clus*, *Cus!*, *Olus*, +1183/326/363: *Culusiense*, 1199/Pp. Reg: *Clusiensi*, 1201/272/285, 1282/291, 1288, 1317: *Kulus*, 1220/550: *Dus* [f: *Clus*], 1235/550: *Culusiensis*, 1246/263: *Culusiensi*, 1275/313: *Clws*, 1291: *Culus*, 1309/Cod. Ital.: *Klus*, *Clus*, 1337: *Cluus* (Gy. 3: 353-4, 356-7).
- Kolozsakna** 'település Kolozs vm. középső részén' 1314: *Clusakna*, 1326/358: *Kulusakna*, 1332-5/Pp. Reg: *Klusakna* (Gy. 3: 353).
- Kolozsmonostora** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Colusmonustura!*, +1314, 1301/390, 1311/Cod. Ital., 1313, 1314/355, 1315: *Clusmonustra*, 1283/414/568, 1313/361/412/597, 1329 [f: 1339]/559: *Colosmonostra!*, 1285>559: *Clusmonosthora*, 1288: *Kulusmunustra*, 1297/297: *Clusmonustura*, 1299: *Kulus Monustra*, 1299/300: *Colusmonustra*, 1310: *Clusmonasterio*, 1315: *Kolusmostra!*, 1321: *Clusmonostora* (Gy. 3: 354).

- Monostor** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, 1297, 1297/297: *Monustur*, p., +1263/324>424-37, 1313>424-37: *Monostor*, +1296/324/580: *Monusthur!*, v. +1296/324/580: *Monostur* (Gy. 3: 353-4).
- Monostora** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580: *Monustura* (Gy. 3: 353).
- Kolozsvár** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1289: *Culuswar*, v., 1213/550: *castro Clus*, 1229/550: *castru Clus*, 1275/313, 1297, 1308, 1313, 1321, 1324 [f: 1325]/336, 1324/326, 1325, 1326, 1328, 1332/Pp. Reg, 1337 Pp./Reg: *Cluswar*, v., t., 1282/291, 1313/429, 1316/331/336, 1317, 1340/345 [1327-re]: *Kuluswar*, v., 1299: *Klusuar*, 1313: *Clusvar*, v., 1315, 1315>370: *Clusuar*, 1320/324, 1332: *Koloswar*, 1322/331, 1326, 1331: *Koluswar*, 1331/401: *Closwar!*, 1332-5/Pp. Reg: *Clusuar*, *Ohuzuar*, *Cluswar*, *Clusuar*, *Klusuar*, *Chlusuar*, 1341: *Coluswar*, é. n. [1257-72]>331: *Kulusuar* (Gy. 3: 356-7).
- Kolozsvára** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1337: *Clusvara* (Gy. 3: 357).
- Klausenburg** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1348: *Clusenbvrq* (Gy. 3: 357).
- Komlód** 'település Kolozs vm. K-i részén a Lekence patak Ny-i partján' +1315: *Kumloud*, v., 1335: *Comolod*, p. (Gy. 3: 360).
- Komlós** 'település Kolozs vm. DK-i részén' 1303 u., 1305: *Komlous*, t., 1305: *Komlus*, t., 1322>428: *Comlos*, p. (Gy. 3: 360).
- Kornád** 'település Kolozs vármegyében, helye közelebbről ismeretlen' *1215/550: *Curnad*, v. (Gy. 3: 360).
- Kórógy** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1334: *Koroug*, p., 1334: *Coroug* (Gy. 3: 360).
- Korpád** 'település Kolozs vm. középső részén' 1326: *Kurpad*, t. (Gy. 3: 360).
- Kozmatelke** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1315: *Kvzmateluke*, v., 1322: *Kozmateleke*, p., 1322>428: *Cozmateleke*, p. (Gy. 3: 360).
- Köblös** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén' [1344]: *Cublus!*, p., [1344]: *Kublus*, 1329: *Kwblws* (Gy. 3: 360).
- Kedelen** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Szamos partján' 1329: *Keduelen*, v. (Gy. 3: 361).
- Kedelentelek** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Szamos partján' 1332: *Kedelenteluk*, t. seu p. (Gy. 3: 361).
- Köbölkút** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1297: *Kubulkuth*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Kubulcuth!* (Gy. 3: 361).
- Kőristelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332: *Korusteluke*, p. (Gy. 3: 361).

- Középlak** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén, az Almás patak partján' 1219/550: *Cuzeplac*, v., 1341: *Kuzeplak* (Gy. 3: 361).
- Légen** 'település Kolozs vm. É-i középső részén' 1296: *Legun*, 1296, 1307>347: *Legen*, p. 1332-5/Pp. Reg: *Legen*, *Legun* (Gy. 3: 361).
- Légenfark** 'település Kolozs vm. É-i középső részén' 1329: *Legenfark* (Gy. 3: 361).
- Legyen** 'település Kolozs vm. É-i középső részén' 1306>347: *Legyen*, p., 1320/324: *Legyn*, t., 1332: *Legyun*, p., 1334: *Ligyn*, p. (Gy. 3: 361).
- Leske** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Gyalutól D-re' 1299, 1299/447, 1299>424-37: *Leske*, t. (Gy. 3: 362).
- Apáthavasa** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Gyalutól D-re' 1299/447: *Leske* vulgo *Apáthavasa* (Gy. 3: 362).
- Lomb** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1291, 1309: *Lomb*, t. (Gy. 3: 362).
- Lompérd** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén' 1344: *Lamperth* (Gy. 3: 362).
- Lóna** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Fenes patak partján' 1298, 1332-5/Pp. Reg: *Lona*, t. seu v., 1298: *Louna*, t. sive v. (Gy. 3: 362).
- Ludvég** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Milos és a Piszterna patak között' 1332-5/Pp. Reg: *Ludvici*, *Luduig*, *Luduici*, v. (Gy. 3: 362).
- Ludvégfalva** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Milos és a Piszterna patak között' 1322>428: *Ludueghfalua*, p. (Gy. 3: 362).
- Mákó** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1299/300: *Mako*, p. (Gy. 3: 362).
- Máriamagdolnatelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1315/418: *Mariamagdalena Theleke* (Gy. 3: 363).
- Máriatelek** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/+324/580: *Mariatelwk*, p., +1296/324/580: *Mariateluk*, 1283/414/568: *Mariateluk!* ~ *Mariatelk!*, p. (Gy. 3: 363).
- Máriatelekfő** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1283/414/568: *Mariatelukfew!* (Gy. 3: 363).
- Máriatelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1324/580: *Mariateleke*, 1285>559: *Mariathelke*, p., 1315/418: *Mariateleke* (Gy. 3: 363).
- Méhes** 'település Kolozs K-i részén, a Ludas patak Ny-i részén' 1293/580: *Mehes* (Gy. 3: 363).
- [Kis]Méhes** 'település Kolozs K-i részén, a Ludas patak Ny-i részén' 1293/580: *Mehes Minoris* (Gy. 3: 363).

- [Nagy]Méhes** 'település Kolozs K-i részén, a Ludas patak Ny-i részén' 1293/580: *Mehes Maioris* (Gy. 3: 363).
- Morucháza** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1319>347: *Moruchaza*, v., 1325: *Moruchhaza*, p. (Gy. 3: 363).
- [Marocháza]** 'település Kolozs vm. K-i részén' *1332-5/Pp. Reg: v. *Marci* (Gy. 3: 363).
- Ménes** 'település Kolozs vm. középső részén' 1326: *Menes* (Gy. 3: 363).
- Ménestelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332: *Mynusteluke*, t. seu p. (Gy. 3: 363).
- Méra** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Nádas pataktól É-ra' 1299/300, 1310, 1314, 1326, 1332/333/335, 1332-5/Pp. Reg, 1334: *Mera* (Gy. 3: 363).
- Mikótelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1296: *Mykoteluke*, p., 1306>347, 1307>347: *Mykotelke*, p., 1312: *Mykoteleke*, t. (Gy. 3: 364).
- Misketelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1326: *Mysketeluke*, t. (Gy. 3: 364).
- Mocs** 'település Kolozs vm. középső részén' 1329: *Mooch*, t., 1337: *Moch*, 1332-5/Pp. Reg: *Mooch*, *Moch* (Gy. 3: 364).
- Monor** 'település Kolozs vm. K-re a Lúcs patak partján' 1319: *Monor*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Moneti*, *Moueni*, *Monery*, *Monerii*, v., *Moneri* (Gy. 3: 364).
- Nádas** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Nádas patak partján' 1285/285/XVIII, 1285/XVIII, 1314: *Nadas*, t. (Gy. 3: 364).
- Nádasd** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Nádas patak forrásánál' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580, 1299: *Nadasd*, p., v. (Gy. 3: 365).
- Néc** 'település Kolozs vm. ÉNy-i részén' 1334/335: *Neech* (Gy. 3: 365).
- Noé** 'település Kolozs vm. középső részén' 1320: *Noee*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Noe* (Gy. 3: 365).
- Novaj** 'település Kolozs vm. középső részén' 1331: *Nouay* (Gy. 3: 365).
- Nyulas** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Lekence patak mellett' +1315: *Nulas*, v., 1322>428: *Nywlas*, p., 1335: *Nulos*, p. (Gy. 3: 365).
- Oláhzsuk** 'település Kolozs vm. északi-középső részén, a Szamos bal partján' 1483: *Olahswk* (Gy. 3: 341).
- Ondó** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvártól ÉK-re' 1214/550: *Vndou*, v. (Gy. 3: 365).
- Ondótelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvártól ÉK-re' 1326, 1352: *Vndoteleke*, t., p. (Gy. 3: 365).
- Oroszfája** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1297: *Vruzfaya*, 1335: *Wrufzaya* (Gy. 3: 365).

- Tárcsaháza** ’település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvártól ÉK-re’ 1352: Vndoteleke al. nom. *Tarchahaza* (Gy. 3: 365).
- Ölyves** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1321: *Wlues!*, p., 1321/321/321: *Wleues*, p. (Gy. 3: 366).
- Őr** ’település Kolozs vm. déli-középső részén’ 1320: *Eur*, v. (Gy. 3: 366).
- Örményes** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1321: *Ermenus*, p., 1329: *Ewrmenus*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Herminus*, *Ermenus*, *Ormenus*, 1336: *Eurminus* ~ *Eurminus*, p. (Gy. 3: 366).
- Palatka** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1296, 1306>347, 1307/347, 1319>347, 1323>347, 1326, 1326>347, 1328>347, 1331>347: *Palathka*, p., t. seu p., 1312: *Palatka* ~ *Polotka*, t., 1320/324: *Pa[l]athka*, t., 1332: *Palatka* (Gy. 3: 366).
- Felsőpalatka** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1323>347: *Felseupalathka*, p., 1326: *Fulswpalathka*, p. (Gy. 3: 366).
- Papfalva** ’település Ny-i részén’ 1284/XV: *Papfalva*, 1332-5/Pp. Reg: *Popfalua* (Gy. 3: 367).
- Bolgar** ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ 1284/XV: *Bolgar*, t. (Gy. 3: 367).
- Paszmos** ’település Kolozs vm. ÉK-i részén’ 1319/320, 1319/323, 1323: *Pozpus*, v. seu p., p., 1332-5/Pp. Reg: *Pazpus*, *Posmus!*, *Piczpus*, *Posmus*, v., *Pozmus* (Gy. 3: 367).
- Pata** ’település Kolozs vm. középső részén’ *1229/550: *Poca* [f: *Pota*], v., 1326: *Patha* (Gy. 3: 367).
- Péntek** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1322>428: *Penthwk*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Poutok*, *Pintuch*, *Byntuk*, *Pintuk*, *Penung*, *Pinkuk*, *Pentyk* (Gy. 3: 368).
- Petebérce** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1334: *Petheberche* (Gy. 3: 368).
- Petelaka** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1294/347: *Pethelaka*, t. (Gy. 3: 368).
- Pértelke** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1296: *Peturteluke*, 1296: *Pethurteluke* (Gy. 3: 368).
- Petetalke** ’település Kolozs vm. északi-középső részén’ 1306>347: *Pethetalke*, p., 1307/347: *Petetalke*, p. (Gy. 3: 368).
- Ponyvatelek** ’település Kolozs vm. középső-déli részén’ 1331: *Ponuateluk*, t. (Gy. 3: 368).
- Rados** ’település Kolozs vm. ÉK-i részén’ 1228/378: *Radus*, v. (Gy. 3: 368).
- Rosk** ’település Kolozs vm. K-i részén a Lúcpatak partján’ 1319: *Roosk*, p. (Gy. 3: 368).

- Rőd** 'település Kolozs vm. középső-déli részén' 1292: *Revd*, 1318, 1324/326, 1326: *Reud*, 1336: *Beud* [f: *Reud*] (Gy. 3: 368).
- Sajó** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén, a Sajó folyó partján' 1228/378: *Soyou*, 1319: *Sayo*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Soyo* (Gy. 3: 369).
- [Fel]sajó** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén, a Sajó folyó partján' 1332-5/Pp. Reg: *Boyano Superiori*, *Sorano Superiori* (Gy. 3: 369).
- [Kis]sajó** 'település Kolozs vm. ÉK-i részén, a Sajó folyó partján' 1332-5/Pp. Reg: *Sarov Minori* (Gy. 3: 369).
- Sármás** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak partján' 1311>348, 1329: *Sarmas*, p., t., 1329: *Saramas*, v. (Gy. 3: 369).
- Sáságy** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, 1297: *Saasadg*, p., t., +1296/324/580, +1324/580: *Saasagh*, p., 1291: *Sasag*, 1295: *Sassag*, t., 1313>424-37: *Sasaagh* (Gy. 3: 369).
- Septér** 'település Kolozs vm. K-i részén' [1295-99], 1321, 1336: *Septer*, p., 1329: *Septeer*, p. (Gy. 3: 370).
- Solymos** 'település Kolozs vm. K-i részén' *1297: *S-----*, t., 1318/319, 1319: *Solumus*, t. (Gy. 3: 370).
- Sólyomtelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Nádas patak forrásánál' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Solyumtelke*, p. (Gy. 3: 370).
- Somatelek** 'település Kolozs vm. középső részén' 1332: *Sumateluk*, p. seu t. (Gy. 3: 370).
- Sópataktelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1320: *Sospotokteleky* (Gy. 3: 370).
- Süldő** 'település Kolozs vármegyében, helye közelebbről ismeretlen' 1229/550: *Seldeu*, v. (Gy. 3: 370).
- Szamártelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Kapus patak partján' 1288: *Zamarteluke*, t. (Gy. 3: 370).
- Szamos** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvár határosa' 1332-5/Pp. Reg: *Zomus* (6x), (Gy. 3: 370).
- [Szamosfalva]** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, Kolozsvár határosa' 1339: v. *Zamus* (Gy. 3: 370).
- Szavatelek** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, a Szamos partján' 1332: *Zauateluk*, t. seu p. (Gy. 3: 371).
- Szelecse** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1285/285/XVIII: *Zelege*, t., 1285/XVIII: *Zelleche*, t. (Gy. 3: 371).

Szentbenedek 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580: *Szent Benedewk*, p., +1296/324/580: *Szent Benedwk*, p., +1324/580: *Zent Benedek*, p., 1297: *Zenthbeneduk*, p., 1313>324-37: *Zenthbenedek*, p. (Gy. 3: 371).

Szentesháza 'település Kolozs vm. K-i részén' *1332-5/Pp. Reg: *Gindusdorf* [*f: Sindusdorf?*], 1319/320, 1323: *Zentushaza*, v. seu p., p., 1319/323: *Scentushaza*, p. (Gy. 3: 371).

Szentgyörgy1 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580: *Zent Georg*, p., +1296/324/580, +1324/580: *Szent Georgy*, p., 1299: *Scentgyurg*, t., 1299/300: *Sendgyurgh*, p. (Gy. 3: 371).

Szentgyörgy2 'település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas pataktól K-re' 1329: *Zengurgy*, t., 1334: *Scenthgurg*, t. seu v. (Gy. 3: 371).

Szentiván1 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1263/324/580, +1296/324/580, +1324/580: *Szent Iwan*, p. (Gy. 3: 371).

Szentiván2 'település település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak partján' 1329: *Zentiwan*, t. (Gy. 3: 371).

Szentivántelke2 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1359: *Zentywantelku*, p. (Gy. 3: 371).

[Szentlászló] 'település Kolozs vm. DNy-i részén, a Fenes patak mellett' 1285/XIX: *S. Ladislai*, 1332-5/Pp. Reg: *S. Ladislao*, *S. Ladyslao* (Gy. 3: 372).

Szentmárton 'település Kolozs vm. K-i részén, a Lekence partján' *1332-5/Pp. Reg, 1306, 1306/306, 1334, é. n. [1296-313]: *S. Martino*, 1329: *Zenmartun!*, t. (Gy. 3: 372).

Szentmihályfalva2 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1329: *Zentmihalfolwa*, t. (Gy. 3: 372).

Szentmihálytelke1 'település Kolozs vm. középső részén' 1283/414/568: *Zentmyheltelke!*, 1299/300: *Zenthmyheltek!*, 1315/418: *S. Michaelis Theleky*, 1341: *Zenmihalteluke*, v. (Gy. 3: 372).

Szentmihálytelke2 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1319: *Scenmihalteluke*, v., 1322/358/366: *Zenthmihaltelke*, p., 1329: *Zentmihalteleke*, t. (Gy. 3: 372).

Szentmiklós 'település Kolozs vm. középső részén' 1280/717: *S. Nicolaum*, 1322/344/XVIII: *Szent Miklos*, p. (Gy. 3: 372).

Szentpál 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1295: *S. Paulo*, 1341: *Zenpal* (Gy. 3: 373).

Szentpéter 'település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak mellett' 1305: *Scentpetur*, 1305, 1334: *S. Petro* (Gy. 3: 373).

Ózd 'település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak mellett' é. n. [1303 u.]: *Ozd* (Gy. 3: 373).

- Ózdszentpéter** 'település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak mellett' 1329: *Ozdscentpetur*, t., é. n. [1303 u.]: *Ozdscentpet(ur)* (Gy. 3: 373).
- Széplak** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1228/378: *Sceplok*, p., 1319: *Sceplak*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Sceplak*, *Scyplak* (Gy. 3: 373).
- Szilvás** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1321: *Sciluas*, p., 1329: *Zylwas*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Ziluas* (5x), *Siluas*, 1336: *Ziluas*, p. (Gy. 3: 374).
- Szilvástelek** 'település Kolozs vm. K-i részén' +1314 [XIV/XV]: *Zyluastelek*, p., +1314/314 [XIV/XV]: *Zylwastelek*, p. seu t. (Gy. 3: 374).
- Szilvástelke** 'település Kolozs vm. K-i részén' +1263/324/580: Eerd al. nom. *Szyluastelke*, +1296/324/580: *Zyluastelwke*, p., +1324/580: *Zyluastelke*, p. (Gy. 3: 374).
- Érd** 'település Kolozs vm. K-i részén' +1263/324/580: Eerd al. nom. Szyluastelke, p. (Gy. 3: 374).
- Szokol** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1322: *Zakol*, p. (Gy. 3: 375).
- Szombattelke** 'település Kolozs vm. középső részén' 1322>428: *Zombathteleke*, p., 1329: *Zumbatteleke*, t. (Gy. 3: 375).
- Szomordok** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' [1260-70]: *Zomordog*, t., 1283/414/568, 1315/418: *Zomordok*, p., 1329, 1329/357: *Zumurduk*, 1329/357: *Zomurduk*, p. (Gy. 3: 375).
- Szopor1** 'település kolozs vm. Ny-i részén' 1213/550: *Zupur*, v. (Gy. 3: 375).
- Szopor2** 'település Kolozs vm. középső részén' 1320: *Zupur*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Supur*, *Zumpur*, *Zupur* (Gy. 3: 375).
- Szovát** 'település Kolozs vm. középső részén' *1213/550: *Zuat*, v., 1311>348: *Zoath*, p., 1329: *Zovath*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Zuach*, *Suath!*, *Suach*, *Svach*, *Znach* (Gy. 3: 376).
- Szucsák** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' +1297: *Zuchak* (Gy. 3: 376).
- Tamásfalva** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1341: *Tamasfolwa*, p. (Gy. 3: 376).
- Tehenestelke** 'település Kolozs vm. északi-középső részén' 1296: *Thehuenustelke*, p., 1296: *Thehuenusteluke*, 1306>347: *Thehenustelke*, p., 1307/347: *Tehenustelke*, p., 1320/324: *Tehenusteleke*, t. (Gy. 3: 376).
- Teke** 'település Kolozs vm. K-i részén' 1318/319: *Theke*, 1322>428: *Teke*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Theka*, *Teka*, (Gy. 3: 376).
- Tiburctelke** 'település Kolozs vm. Ny-i részén, az Aranyos-Dálpataka forrásánál' 1347: *Tyburchtelke*, t. (Gy. 3: 351).
- Topa** 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1324/326, 1341: *Tupa*, p., v. (Gy. 3: 377).

- Tótfalu** ’település Kolozs vármegyében, helye közelebről ismeretlen’ 1341/Pp. Reg: *Tontfolu*, v. (Gy. 3: 340).
- Tuzson** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1319>347, 1323>347, 1326>347, 1325, 1326: *Tusun*, v., 1332-5/Pp. Reg: *Tusun*, *Tusink* (Gy. 3: 377).
- Türe** ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ 1299/300: *Tyre*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Tyukre*, *Thure*, *Cyre* (Gy. 3: 377).
- Újfalu** ’település Kolozs vm. K-i részén, a Milos patak mellett’ 1332-5/Pp. Reg: *Vyfalu* (Gy. 3: 377).
- Bartalosújfalva** ’település Kolozs vm. K-i részén, a Milos patak mellett’ 1319/320: *Bartaleusvyfolua*, v. seu p., 1319/323, 1323: *Barthaleuswyfolva*, p. (Gy. 3: 377).
- Truhnek** ’település Kolozs vm. K-i részén, a Milos patak mellett’ 1332-5/Pp. Reg: *Truhnek* (Gy. 3: 377).
- Újlak** ’település Kolozs vm. K-i részén, a Ludas patak mellett’ 1329: *Wylak!*, t., 1332-5/Pp. Reg: *Wylak*, *Vylok*, *Vylak* (Gy. 3: 377).
- Varjadtelke** ’település Kolozs vm. középső részén’ 1326: *Woryadteleke*, t., 1332: *Variadteluke*, t. seu p. (Gy. 3: 378).
- Vásárhely** ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ 1288, 1296: *Vasarhel*, t., v., 1299/300: *Wasarhel*, 1332-5/Pp. Reg: *Vasarhel* (Gy. 3: 378).
- Vataháza** ’település Kolozs vm. Ny-i részén’ 1341: *Vatahaza*, p. (Gy. 3: 378).
- Vejla** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1319: *Veylla*, p., 1332-5/Pp. Reg: *Veyla* (Gy. 3: 378).
- Velkértelke** ’település Kolozs vm. D-i részén’ 1293/580: *Velkeralwke* [f: *Velkertelwke*], t. (Gy. 3: 378).
- Visatelke** ’település Kolozs vm. középső részén’ 1332: *Vizateluke*, t. seu p. (Gy. 3: 378).
- Vista** ’település Kolozs vm. középső részén’ 1291: *Vysta*, v., 1304: *Wysta*, t., 1332-5/Pp. Reg: *Diusta*, *Vista*, *Vysta* (Gy. 3: 378).
- Viszolyatelke** ’település Kolozs vm. K-i részén’ 1329: *Wyzuliateleke*, t. (Gy. 3: 379).
- Vulchoi** ’település Kolozs vármegyében, helye közelebről ismeretlen’ 1213/550: *Vulchoi*, v. (Gy. 3: 379).
- Zutor** ’település Kolozs vm. Ny-i részén, az Almás patak mellett’ 1334/335: *Zuthur*, p. (Gy. 3: 379).
- Suk** ’település Kolozs vm. középső részén’ 1314, 1325/326, 1326: *Suk*, t. seu p., v., t., 1320, 1324, 1329: *Suuk*, t., 1320: *Sukky*, 1320/327, 1324: *Suky*, 1332/333/335: *Swk*, 1332-5/Pp. Reg: *Sunk* (Gy. 3: 379).

Zsuk 'település Kolozs vm. középső részén' 1312: *Zuku*, 1320: *Zuky*, 1332: *Zuk*, v. seu p.
(Gy. 3: 379).

Zsuktelek 'település Kolozs vm. Ny-i részén' 1317: *Sukteluk*, t. (Gy. 3: 381).

III. melléklet

Kolozs vármegye településeinek adatbázisa

címszó	idő	betűhív	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	Sz1	Sz2	L1	L2	T
Ábeltelke			ábel				telk		e	421	100	41	11	11
Achya			achya							900		90		90
Ajton			ajton							421		41		33
Ajtontelke			ajton				telk		e	421	100	41	11	11
Kisakasztó			kis				akaszt		ó	311	200	71	23	11
Nagyakasztó			nagy				akaszt		ó	311	200	71	23	11
Nagyakasztótelke			nagy		akaszt	ó	telk		e	200	100	22	11	43
Akna(j)			akna			j				100		11		21
Hontelke			hon				telk		e	421	100	41	11	11
Apáthida			apát				hid		a	422	100	33	11	11
Bács			bács							421		41		33
Báld			báld							421		41		33
Báni			bán			i				422		33		21
Bányabükke			bánya		bükk	e				523		22		33

Báré			bár			é				421		41		22
Bátos			bátos							421		41		33
Berkenyes			berkenye			s				411		51		21
Boc			boc							421		41		33
Bodróvölgytelke			bodró		völgy		telk		e	522	100	22	11	11
Bogártelke			bogár				telk		e	421	100	41	11	11
Bottelke			bot				telk		e	421	100	41	11	11
Bénye			bénye							421		41		33
Buda			buda							421		41		33
Budaegyháza			buda				egyház		a	200	100	21	11	43
Budateleak			buda				telek			200	100	21	11	11
Büzöstelke			büző			s	telk		e	315/ 521	100	72/ 21	11	11/3 3
Cég			cég							421		41		33
[Kis]cég			kis				cég			311	200	71	21	11
[Nagy]cég			nagy				cég			311	200	71	21	11
Csász			csász							423		33		33
Császtelke			csász				telk		e	423	100	33	11	11

Dedrád			dedrád						421		41		33
Dereg			dereg						900		90		92
Dezmér			dezmér						421		41		33
Diós			dió			s			411		51		21
Tomb			tomb						900		90		90
Egeres			egere			s			411		51		21
Eperjes			eperje			s			411		51		21
Erked			erked						420		41		33
Fejérd			fejér			d			521		21		33
Fenes			fenes						421		41		33
Szászfenes			szász				fenes		423	200	31	21	11
Oláhfenes			oláh				fenes		423	200	31	21	11
Fodot			fodot						900		90		90
Fráta			fráta						421		41		33
Fűzkút			fűz		kút				521		22		33
Gesztrágy			gesztrágy						421		41		33
Gledény			gledény						421		41		33
Gyerecse			gyerecse						900		90		90

Gyümecstelke			gyümes				telk		e	900	100	90	11	11
Gyalu			gyalu							421		41		33
[Györgyfalva]			györgy				falv		a	421	100	41	11	11
Harasztos			haraszto			s				411		51		21
Ida			ida							421		41		33
Inaktelke			inak				telk		e	421	100	41	11	11
Jegenye			jegenye							411		51		31/3 9
Kajántó			kaján		tó					521		21		33
Kályán			kályán							900		90		90
Kamarás			kamarás							422		33		33
Kapus			kapu			s				413		53		21
Felkapus			fel				kapu		s	510	200	71	23	11
Kara			kara							421		41		33
Katona			katona							420		41		33
Keszü			keszü							423		32		33
Kicsid			kicsid							421		41		33
Kiserdőtelek			kis		erdő		telek			523	100	22	11	11

Kolozs			kolozs						421		41		33
Kolozsakna			kolozs			akna			200	100	21	11	11
Kolozsmonostora			kolozs			monostor		a	200	100	21	11	43
Monostor			monostor						413		53		33
Monostora			monostor					a	413		53		33
Kolozsvár			kolozs			vár			200	100	21	11	43
Kolozsvára			kolozs			vár		a	200	100	21	11	21
Komlód			komló					d	411		51		21
Komlós			komló					s	411		72		21
Kornád			kornád						421		41		33
Kórógy			kóró					gy	411		51		21
Korpád			corpá					d	411		51		21
Kozmatelke			kozma			telk		e	421	100	41	11	11
Köblös			köbö					s	414		72		21
Kedelen			kedelen						900		90		90
Kedelentelek			kedelen			telek			200	100	21	11	43
Köbökút			köböl			kút			413		53		11
Kőrístelke			kőrís			telk		e	411	100	51	11	11

Középlak			közép				lak			540	100	71	11	11
Légenfark			légen				fark			421	100	41	11	11
Leske			leske							900		90		90
Apáthavasa			apát		havas	a				522		22		11
Lomb			lomb							421		41		33
Lompérd			lompérd							421		41		33
Lóna			lóna							521		21		33
Ludvég			ludvig							421		41		33
Ludvégfalva			ludvig							421	100	41	11	43
Mákó			mákó							421		41		33
Máriamagdolatelk e			mária		magdolna		telk		e	525	100	47	11	11
Máriatelek			mária				telek			525	100	47	11	11
Máriatelekfő			mária		telek		fő			510	100	47	11	11
Máriatelke			mária				telk		e	525	100	47	11	11
Méhes			méhe			s				412		72		21
[Kis]Méhes			kis				méhe		s	311	100	71	21	11
[Nagy]Méhes			nagy				méhe		s	311	100	71	21	11

Morucháza			moróc				ház		a	421	100	41	11	11
Ménes			méne			s				421		41		33
Ménestelke			ménes				telk		e	421	100	41	11	41
Méra			méra							421		41		33
Mikótelke			mikó				telk		e	421	100	41	11	11
Misketelke			miske				telk		e	421	100	41	11	11
Mocs			mocs							421		41		33
Monor			monor							421		41		33
Nádas			náda			s				411		51		21
Nádasd			náda	s		d				411		51		21
Néc			néc							900		90		90
Noé			noé							421		41		33
Novaj			novaj							421		41		33
Nyulas			nyula			s				412		52		21
Oláhzsuk			oláh				zsuk			423	200	31	21	11
Ondó			ond			ó				421		41		21
Ondótelke			ondó				telk		e	421	100	41	11	11
Oroszfája			oros		fá	ja				523		22		11

Tárchaháza			tárca				ház		a	421	100	41	11	11
Ölyves			ölyve			s				412		52		21
Őr			őr							423		33		33
Örményes			örménye			s				319		72		21
Palatka			palatka							200		21		92
Felsőpalatka			felső				palatka			540	200	72	21	11
Papfalva			pap				falv		a	422	100	33	11	11
Bolgar			bolgar							423		31		33
Paszmos			paszmos							421		41		33
Pata			pata							421		41		33
Péntek			péntek							421		41		33
Petebérce			pete		bérc	e				522		22		21
Petelaka			pete				lak		a	421	100	41	11	11
Pértelke			péter				telk		e	421	100	41	11	11
Petetelke			pete				telk		e	421	100	41	11	11
Ponyvatelek			ponyva				telek			421	100	41	11	11
Rados			rádus							421		41		33
Rosk			rosk							421		41		33

Rőd			rőd						200		21		50
Sajó			sajó						521		21		11
[Fel]sajó			fel			sajó			540	200	71	21	11
[Kis]sajó			kis			sajó			540	200	71	21	11
Sármás			sármá		s				411		51		21
Sáságy			sásá	gy					900		90		21
Septér			septér						421		41		33
Solymos			solymo		s				412		52		21
Sólyomtelke			sólyom			telk		e	412	100	52	11	11
Somatelek			soma			telek			421	100	41	11	11
Sóspataktelke			sós	patak		telk		e	521	100	22	11	11
Süldő			süldő						412		52		33
Szamártelek			szamár			telk		e	412	100	52	11	11
Szamos			szamos						521		21		92
[Szamosfalva]			szamos			falv		a	521	100	21	11	11
Szavatelek			szava			telek			421	100	41	11	11
Szelecse			szelecse						200		20		92
Szentbenedek			szent	benedek					525		47		33

Szentesháza			szente		s	háza			525	100	47	11	11
Szentgyörgy			szent	györgy					525		47		33
Szentiván1			szent	iván					525		47		11
Szentivántelke2			szent	iván		telke			525	100	47	11	43
[Szentlászló]			szent	lászló					525		47		33
Szentmárton			szent	márton					525		47		33
Szentmihályfalva2			szent	mihály		falva			525	100	47	11	11
Szentmihálytelke1			szent	mihály		telk	e		525	100	47	11	11
Szentmiklós			szent	miklós					525		47		33
Szentpál			szent	pál					525		47		33
Szentpéter			szent	péter					525		47		33
Ózd			ózd						421		41		33
Ózdszentpéter			ózd			szent	péter		421	200	41	22	11
Széplak			szép			lak			319	100	71	11	11
Szilvás			szilvá		s				411		51		21
Szilvástelek			szilvá		s	telek			411	100	51	11	11
Érd			ér		d				521		23		21
Szokol			szokoly						200		21		92

Szombattelke			szombat				telk		e	421	100	41	11	11
Szomordok			szomordok							200		21		33
Szoporl			szopor							421		41		33
Szovát			szovát							421		41		33
Szucsák			szucság							200		21		92
Tamásfalva			tamás				falv		a	421	100	41	11	11
Tehenestelke			tehene			s	telk		e	412	100	52	11	11
Teke			teke							421		41		33
Tiburctelke			tiburc				telk		e	421	100	41	11	11
Topa			topa							421		41		33
Tótfalu			tót				falu			423	100	31	11	11
Tuzson			tuzson							421		41		33
Türe			türe							421		41		33
Újfalu			új				falu			324	100	71	11	11
Bartalosújfalva			bartos				új	falv	a	421	200	41	22	11
Újlak			új				lak			424	100	71	11	11
Varjadtelke			varja			d	telk		e	412	100	52	11	11
Vásárhely			vásár				hely			431	100	71	11	11

Vataháza			vata				ház		a	421	100	41	11	11
Vejla			vejla							421		41		33
Velkértelke			velkér				telk		e	421	100	41	11	11
Visatelke			visa				telk		e	421	100	41	11	11
Vista			vista							421		41		33
Viszolyatelke			viszolya				telk		e	200	100	21	11	11
Zutor			zutor							421		41		33
Zsuk			zsuk							421		41		33
Zsuktelek			zsuk				telek			421	100	41	11	11

Doboka vármegye településneveinek adatbázisa

címszó	idő	betűhív	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	Sz1	Sz2	L1	L2	T
Adalin			adalin							900		90		90
Aldevecser			al				devecser			540	200	71	21	11
Almás			almá			s				411		51		21

Alnyíres			al				nyíre		s	540	200	71	23	11
Alsómacskás			alsó				macská		s	540	200	71	23	11
Alsósajó			alsó				sajó			540	200	71	21	11
Ambrus			ambrus							421		41		33
Apáti			apát			i				422		33		21
Árokalja			árok				alj		a	510	100	11	11	11
Áronszenmiklós			áron				szent	miklós		421	200	41	21	11
Bábóc			bábóc							421		41		33
Bacsonatelke			bacsona				telk		e	421	100	41	11	11
Bádok			bádok							421		41		33
Balázsfalva			balázs				falv		a	421	100	41	11	11
Bándkúttelke			bánd		kút		telk		e	413	100	22	11	11
Bányika			bányika							900		90		90
Barla			barla							421		41		33
Benete			benete							900		90		90
Berketelke			berke				telk		e	421	100	41	11	11
Bezdédtelek			bezdé		d		telek			421	100	41	11	11
Biszó			biszó							421		41		90
Biszótelke			biszó				telk		e	200	100	21	11	43

Bivalakol			bivaly		akol					525		53		33
Boc			boc							421		41		33
Boctelek			boc				telek			421	100	41	11	43
Bogács			bogács							421		41		33
Bonchida			bonc				híd		a	421	100	41	11	11
Boncnýires			bonc				nyíre		s	421	200	41	21	11
Boncnýirese			bonc				nyíres		e	421	200	41	21	11
Bongárd			bongárd							900		90		90
Boroszló			boroszló							421		41		33
Borsa			borsa							421		41		33
Borsaharaszta			borsa		haraszt				a	523		22		33
Bödön			bödön							900		90		90
Búza			búza							411		51		33
Buziás			buzjá						s	411		51		21
Buziástelek			buzjá				telek			411	100	51	11	11
Cege			cege							421		41		33
Cegetelke			cege				telk		e	421	100	41	11	11

Cente			cente							421		41		33
Csalótelke			csaló				telk		e	900	100	90	11	90
Cseh			cseh							421		41		33
Csépánteke			csépán				telk		e	421	100	41	11	11
Csernek			csernek							421		41		90
Csernekteleke			csernek				telek		e	421	100	41	11	43
Csika			csika							421		41		33
Csikatelke			csika				telk		e	421	100	41	11	11
Csoboló			csobolyó							414		54		33
Csobolóteleke			csobolyó				telek		e	200	100	21	11	11
Csoma			csoma							421		41		33
Csomafája			csoma		fá		ja			523		22		33
Derzsa			derzsa							421		41		33
Devecser			devecser							421		41		33
Diómacskás			dió			s	macská		s	411	200	51	21	11
Doboka			doboka							421		41		33
Dobokavárfalva			doboka		vár		falv		a	523	100	22	11	11
Domán			domán							421		41		33
Drág			drág							421		41		33

Elefánt			elefánt							421		41		33
Esküllő			esküllő							200		21		50
Fata			fata							421		41		90
Fatatelke			fata				telk		e	421	100	41	11	43
Feldevecser			fel				devecser			540	200	71	21	11
Felnyíres			fel				nyíre		s	540	200	71	23	11
Felnyíresfő			fel		nyíre	s	fő			510	100	22	11	11
Felsőmacskás			fel			ső	macská		s	540	200	72	23	11
Felsőtök			fel			ső	tök			540	200	72	21	11
Fitáctelke			fitác				telk		e	421	100	41	11	11
Fodorháza			fodor				ház		a	421	100	41	11	11
Földvár			föld				vár			323	100	71	11	11
Füzestelek			füze			s	telek			411	100	51	11	11
Genyemacskása			genye				macskás		a	421	200	41	23	11
Gorbó			gorbó							200		21		50
Göc			göc							421		41		33
Gresef			gresef							900		90		90
Gyekekuta			gyeke		kút	a				521		22		33

Gyulaháza			gyula				ház		a	421	100	41	11	11
Gyula			gyula							421		41		33
Gyulatelke			gyula				telk		e	421	100	41	11	11
Harina			harina							900		90		90
Hársas			hársa				s			411		51		21
Hérhalom			hér		halom					522		22		33
Hermánelke			hermán				telk		e	421	100	41	11	11
Hesdát			hesdát							900		90		92
Hídalmás			híd				almá		s	525	200	53	23	11
Honttelke			hont				telk		e	421	100	41	11	11
Igalja			ig		alj		a			523		22		33
Igrici			igríc				i			423		33		21
Iklód			ikló				d			421		41		21
Iklódteleke			ikló				d	telek	e	421	100	41	11	11
Inokháza			inok				ház		a	421	100	41	11	11
Isztény			isztény							200		21		50
Ivánkotelke			iván				ka	telk	e	421	100	41	11	11
Jenő			jenő							421		41		33
Jordán			jordán							421		41		33

Jordánfalva			jordán				falv		a	421	100	41	11	11
Józsefmacskás			józsef				macská		s	421	200	41	23	11
Kajla			kajla							421		41		33
Kalocsa			kalocsa							421		41		33
Kapor			kapor							411		51		33
Kelemenés			kelemene s							421		41		33
Kend			kend							421		41		33
Kendtelek			kend				telek			421	100	41	11	11
Keresztúr			kereszt		úr					525		47		33
Kerlés			kerlé			s				200		21		21
Kétdevecser			két				devecser			540	200	75	21	11
Ketel			ketel							421		41		33
Kéthorpágy			két				horpágy			540	200	75	21	11
Kétnyíres			két				nyíre		s	540	200	75	23	11
Kide			kide							421		41		33
Kisdevecser			kis				devecser			311	200	71	21	11
Kisküllő			kis				esküllő			311	200	71	21	11
Kismohaly			kis				mohaly			311	200	71	21	11
Kismohalytelke			kis		mohaly		telk		e	200	100	22	11	43

Komlóstelek			komló			s	telek			411	100	51	11	11
Kondormárk			kondor				márk			421	200	41	21	11
Kovácsi			kovács			i				423		33		21
Kovácskút			kovács		kút					523		22		33
Kovácssteleke			kovács				telek		e	423	100	33	11	11
Köblös			köblö			s				325		54		21
Lak			lak							100		11		31
Lekence			lekence							521		21		33
Lóna			lóna							521		21		33
Lőrincfalva			lőrinc				falv		a	421	100	41	11	11
Lőrincréve			lőrinc		rév	e				521		22		33
Lőrincszigete			lőrinc		sziget	e				521		22		33
Luzsád			luzsád							900		90		21
Macskás			macská			s				412		52		21
Majszon			majszon							421		41		33
Mányik			mányik							421		41		33
Maró			maró							421		41		33
Márokháza			márok				ház		a	421	100	41	11	11
Mikestelke			mikes				telk		e	421	100	41	11	11

Mikó			mikó						421		41		33
Milvád			milvád						900		90		90
Mohalytelek			mohaly				telek		421	100	41	11	11
Monyorós			monyoró			s			411		51		21
Móric			móric						421		41		33
Nagyesküllő			nagy				esküllő		311	200	71	21	11
Nagysajó			nagy				sajó		311	200	71	21	11
Nazalas			nazalas						900		90		91
Néc			néc						900		90		90
Noszoly			noszoly						421		41		33
Omboztelek			omboz				telek	e	421	100	41	11	11
Onok			onok						200		21		50
Órhalom			őr		halom				522		22		33
Órmező			őr		mező				523		22		33
Ős			ős						421		41		33
Pálostelke			páros				telk	e	421	100	41	11	11
Palota			palota						525		53		33
Paptelek			pap				telk	e	422	100	33	11	11
Poklostelke			poklo			s	telk	e	423	100	39	11	11

Polon			polon							421		41		33
Póstelke			pós				telk		e	421	100	41	11	11
Purgó			purgó							900		90		90
Rádla			rádla							421		41		33
Rákos			ráko			s				412		52		21
Rigótelke			rigó				telk		e	412	100	52	11	11
Rozva			rozva							421		41		33
Sajó			sajó							521		21		33
Salamontelek			salamon				telek			421	100	41	11	11
Sárvár			sár				vár			323	100	55	11	11
Sebes			sebes							322		72		33
Serling			serling							200		21		50
Simontelke			simon				telk		e	421	100	41	11	11
Só			só							431		55		33
Solymos			solyo			s				412		52		21
Sólyomkő			sólyom		kő					522		22		33
Somtelke			som				telk		e	411	100	51	11	11
Szászszilvás			szász				szilvá		s	423	200	31	23	11
Szava			szava							421		41		33

Szék			szék						100		11		31
Székakna			szék			akna			200	100	21	11	43
Szentandrás			szent		andrás				525		47		33
Szentegegyed			szent		egyed				525		47		33
Szentgothárd			szent		gothárd				525		47		33
Szentiván			szent		iván				525		47		33
Szentjakab			szent		jakab				525		47		33
Szentkaterina			szent		katerina				525		47		33
Szentmárton			szent		márton				525		47		33
Szentmiklós			szent		miklós				525		47		33
Szentpéter			szent		péter				525		47		33
Szeret			szere						521		21		33
Szili			szil			i			411		51		21
Szilvás			szilvá			s			411		51		21
Szolttelke			szolt				telk	e	421	100	41	11	11
Szőlős			szőlő			s			411		51		21
Tahótelek			tahó				telek		421	100	41	11	11
Tibatelke			tiba				telk	e	421	100	41	11	11
Tótór			tót				őr		423	200	31	21	11

Ugróc			ugróc							200		21		50
Újfalu			új				falu			324	100	71	11	11
Urkontelke			urkon				telk		e	421	100	41	11	11
Úrtelek			úr				telek			422	100	33	11	11
Vajdaháza			vajda				ház		a	422	100	33	11	11
Válaszút			válasz		út					523		12		33
Ványa			ványa							421		41		33
Várhely			vár				hely			525	100	53	11	11
Vásárhely			vásár				hely			431	100	71	11	11
Vászoltelke			vászol				telk		e	421	100	41	11	11
Vice			vice							421		41		33
Vidacstelke			vidacs				telk		e	421	100	41	11	11
Viszolótelek			viszoló				telek			421	100	41	11	11
Zsombortelek			zsombor				telek			421	100	41	11	11

Erdélyi Fehér vármegye alsó részének településnévi adatbázisa

címszó	idő	betűhív	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	Sz1	Sz2	L1	L2	T
Abrud			abrud							200		21		50
Abrudbánya			abrud					bánya		200	100	21	11	11
Akmár			akmár							200		21		90
Akna			akna							100		11		31
Alamor			alamor							421		41		33
Alárdfalva			alárd					falv	a	421	100	41	11	11
Alvinc			al					vinc		540	200	71	21	11
Anya			anya							900		90		93
Apátfalva			apát					falv	a	422	100	33	11	11
Árkos			árko			s				312		72		21
Árosszeg			áros					szeg		900	100	90	11	11
Asszonynépe			asszony		nép	e				423		82		33
Asztrág			asztrág							900		90		90
Bagó			bagó							800		41/ 52		33
Barbantina			barbantina							200		21		50

Bece			bece							421		41		33
Béld			bél			d				421		41		21
Belenik			belenik							900		90		93
Bencenc			bencenc							421		41		33
Benedek			benedek							421		41		33
Berve			berve							421		41		33
Bocsárd			bocsár			d				423		33		21
Bokaj			baka			j				421		41		21
Bolgárcsergőd			bolgár					csergő	d	423	200	31	23	11
Borbánd			borbánd							200		21		50
Botludas			bot					luda	s	421	200	41	23	11
Burgberg			burgberg							200		21		50
Búzásbocsárd			búzá			s		bocsár	d	411	200	72	23	11
Buzd			buz			d				800		41/ 51		21
Bükkös			bükkö			s				411		51		21
Csáklyás			csáklyá			s				423		72		21
Csanád			csanád							421		41		33
Csata			csata							421		41		33
Csatár			csatár							423		33		33
Csebi			cseb			i				421		41		21

Csekelaka			cseke				lak	a	421	100	41	11	11
Csergőd			csergő			d			521		23		33
Csernavoda			csernavoda						521		21		33
Csesztve			csesztve						421		41		33
Csombord			csombor			d			421		41		21
Csongva			csongva						900		90		90
Csúcs			csúcs						522		21		33
Csüged			csüged						421		41		21
Dálya			dálya						421		41		33
Damásfölde			damás				föld	e	421	100	41	11	11
Dég			dég						421		41		33
Demeter			demeter						421		41		33
Demeterpataka			demeter		patak	a			521		22		33
Drassó			drassó						900		90		90
Drombár			drombár						900		90		90
Ecellő			ecsellő						421		41		33
Elekes			eleke			s			421		41		21
Enyed			enyed						421		41		33
Fahíd			fa		híd				413		82		33
Faludi			falu	d		i			100		11		21

Farkastelek			farkas					telek		421	100	41	11	11
Farkastelke			farkas					telk	e	421	100	41	11	11
Feketevíz			fekete		víz					521		22		33
Felenyed			fel					enyed		540	200	71	21	11
Felgyiogy			fel					dió	d	540	200	71	23	11
Felvinc			fel					vinc		540	200	71	21	11
Forró			forr			ó				521		23		33
Fügöd			fügöd							421		41		33
Fülesd			füles			d				421		41		21
Gáld			gáld							421		41		33
Gáldtó			gáld					tő		510	100	21	11	11
Gambuc			gambuc							421		41		33
Gambuctelke			gambuc					telk	e	421	100	41	11	11
Gástatelke			gásta					telk	e	421	100	41	11	11
Gergelyfája			gergely		fá	ja				523		22		33
Germánd			germánd							900		90		90
Godin			godin							421		41		33
Gombás			gombá			s				411		51		21
Guga			guga							421		41		33
Gyalmár			gyalmár							423		33		33

Gyógy			dió			gy				411		51		21
Gyomord			gyomor			d				421		41		21
Háporton			háporton							522		21		33
Hari			hari							900		90		90
Hásságy			hássá			gy				411		51		21
Hejőd			hejő			d				521		23		33
Henningfalva			henning					falv	a	421	100	41	11	11
Heren			heren							421		41		33
Herepe			herepe							800		21/ 51		50/3 3
Herepel			herepel							800		21/ 51		50/3 3
Hilértelke			hilér					telk	e	421	100	41	11	11
Holdvilág			hold		világ					312		82		33
Hosszútelek			hosszú					telek		312	100	71	11	11
Hőd			hő			d				200		21		45
Hődvására			hő			d		vásár	a	200	100	23	11	43
Igen			igen							421		41		33
Ilértelke			ilér					telk	e	421	100	41	11	11
Ispánlaka			ispán					lak	a	422	100	33	11	11
Ivánkatelke			iván			ka		telk	e	421	100	41	11	11

Jakabpataka			jakab		patak	a				521		22		33
Jobstelke			jobos					telk	e	421	100	41	11	11
Jóbtelke			jób					telk	e	421	100	41	11	11
Kapud			kapu			d				431		53		21
Karácsonyfalva			karácsony					falv	a	421	100	41	11	11
Kecskés			kecské			s				412		52		21
Kend			kend							423		41		33
Kerecsnek			kerecsnek							900		90		90
Kerék			kerék							523		21		33
Kereki			kerek			i				523		21		21
Kéttorony			két		torony					525		81		33
Kincsedújvár			kincse			d	új	vár		200	200	21	22	11
Kincsej			kincse			j				900		90		90
Kisebbkerecsnek			kise			bb		kerecsnek		311	200	72	21	11
Kiskonyha			kis					konyha		311	200	71	21	11
Konyha			konyha							200		21		50
Koppány			koppány							421		41		33
Koppánytelke			koppány					telke		421	100	41	11	11
Középvinc			közép					vinc		540	200	71	21	11
Krakkó			krakkó							200		21		50

Kút			kút						521		11		33	
Kutyfalva			kuty					falva	421	100	41	11	11	
Ládnok			ládnok						200		21		50	
Lakostelke			lakos					telke	421	100	41	11	11	
Lapád			lapá			d			411		51		21	
Latorvár			lator					vár	423	100	33	11	11	
Lomb			lomb						900		90		90	
Lotrid			lotrid						900		90		90	
Ludas			luda			s			412		52		21	
Lupertfalva			lupert					falva	421	100	41	11	11	
Magyarpad			magyar					pad	423	200	31	21	11	
Makótelke			makó					telk	e	421	100	41	11	11
Máriamagdolna			mária		magdolna					525		47		33
Medves			medve			s			412		52		21	
Meggykerék			meggy		kerék				523		22		33	
Mércaknája			mérc					akná	ja	421	100	41	11	11
Mestertelke			mester					telk	e	421	100	41	11	11
Metesd			metesd							900		90		90
Mihálc			mihálc							421		41		33
Mihálcfalva			mihálc					falv	a	421	100	41	11	43

Miklós-laka			miklós				lak	a	421	100	41	11	11
Mildenberg			mildenberg						200		21		50
Mindszent			mind		szent				525		47		33
Miriszló			miriszló						421		41		33
Monora			monora						421		41		33
Monorád			monorá			d			421		23		21
Mún			mún/món						421		41		33
Nagykecskés			nagy				kecské	s	311	200	71	11	11
Nagylak			nagy				lak		311	100	71	11	11
Nagyoláh-falu			nagy			oláh	falu		311	200	71	22	11
Nagyrec			nagy				rec		311	200	71	21	11
Nándorlaka			nándor				lak	a	421/ 423	100	41/ 31	11	11
Nyírmező			nyír		mező				523		22		33
Oláhárkos			oláh				árko	s	423	200	31	23	11
Omlás			omlás						522		11		33
Ompoly			ompoly						521		21		33
Ompolyica			ompolyica						521		21		33
Orbó			orbó						200		21		50
Oroszi			oros			i			423		31		21

Ózd			ózd							421		41		33
Óregyház			őr					egyház		325	100	33	11	11
Örmény			örmény							421		41		33
Örménytelke			örmény					telk	e	421	100	41	11	11/4 3
Örvényes			örvénye			s				521		23		33
Pacalka			pacal ka							421		41		33
Pad			pad							200		21		50
Pálfalva			pál					falv	a	421	100	41	11	11
Panka			panka							421		41		33
Perec			perec							900		90		90
Péterfalva			péter					falv	a	421	100	41	11	11
Péterlaka			péter					lak	a	421	100	41	11	11
Péterváralja			péter			vár		alj	a	421	200	41	22	11
Pírum			pirum							900		90		90
Pókafalva			póka					falv	a	421	100	41	11	11
Poklospatak			poklos		patak					521		22		33
Rátka			rátka							421		41		33
Regulustelke			regulus					telk	e	421	100	41	11	11
Rénolt			rénold							421		41		33
Ringelkirch			ringelkirch							200		21		50

Sahttelek			só					telek		431	100	55	11	11
Salenten			salenten							900		90		90
Salgó			salkó							421		41		33
Sárd			sár			d				323		55		21
Sorostély			sorostély							200		21		50
Somogyi			somo	gy		i				411		51		21
Somogyitelek			somo	gy		i		telek		200	100	23	11	43
Sóspatak			sós		patak					521		22		33
Spring			spring							200		21		50
Sülye			sülye							421		41		33
Szádkő			szád		kő					522		22		33
Szászárkos			szász					árko	s	423	200	31	23	11
Szászenyed			szász					enyed		423	200	31	21	11
Szászpad			szász					pad		423	200	31	21	11
Szászszékes			szász					széke	s	423	200	31	23	11
Székes			széke			s				421		41		33
Szentbenedek			szent		benedek					525		47		33
Szentimre			szent		imre					525		47		33
Szentjakab			szent		jakab					525		47		33
Szentkirály			szent		király					525		47		33

Szentmárton			szent		márton					525		47		33
Szentmihálykő			szentmihály		kő					522		22		33
Szilkút			szil		kút					521		22		33
Szilvás			szilvá			s				411		51		21
Szokmán			szokmán							900		90		90
Szokmánd			szokmán			d				200		21		44
Táté			táté							421		41		22
Telekvinc			telek					vinc		523	200	11	21	11
Teremi			terem			i				525		53		21
Tinód			tinó			d				412		52		21
Tiszakő			tisza		kő					522		22		33
Tordos			tordos							421		41		33
Tövis			tövis							411		51		33
Tövisfalva			tövis					falv	a	411	100	51	11	11
Tűr			tűr							900		90		90
Újfalu			új					falv		324	100	71	11	11
Újvár			új					vár		324	100	71	11	11
Vadverem			vad		verem					431		81		33
Vajasd			vaja	s		d				521		23		33
Váralja			vár					alj	a	525	100	22	11	11

Váraljafalu			vár		alj	a		falu		200	100	22	11	43
Várda			várda							100		11		31
Veresegyház			veres		egyház					413		22		33
Vinc			vinc							421		41		33
Vincenc			vincenc							421		41		33
Víz			víz							521		21		33
Vízakna			víz					akna		521	100	21	11	11
Vingartkirchen			vingartkirch en							200		21		50
Zalatna			zalatna							200		21		50

Erdélyi Fehér vármegye felső részének településnévi adatbázisa

címszó	idő	betűhív	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	Sz1	Sz2	L1	L2	T
Almakerék			alma		kerék					523		22		33
Almakereke			alma		kerek	e				523		22		33
Árapatak			ára		patak					521		22		33
Árapataka			ára		patak	a				521		22		33
Baromlak			barom		lak					525		22		33
Bese			bese							421		41		33
Bolya			bolya							421		41		33
Doboka			doboka							421		41		33
Fejéregyház			fejér		egyház					413		22		33
Felcéntelke			felcén					telk	e	421	100	41	11	11
Feltorja			fel					tor ja		540	200	71	21	11
Földszintelke <Felcéntelke			földszin					telk	e	421	100	41	11	11
Gerebenc			gerebenc							414		54		33
Hamuspatak			hamu	s	patak					521		22		33
Hésfalva			hás					falv	a	411	100	51	11	11
Hévíz			hé		víz					521		22		33
Hidegvíz			hideg		víz					521		22		33
Hídvég			híd		vég									
Izséptelke			izsép					telk	e	421	100	41	11	11
Kapus			kapu			s				431		53		21
Keresd			keres			d				421		41		21
Kormosbach			kormos bach							521		22		33
Kozdfő			kozd		fő					521		22		33
Martonfalva			marton					falv	a	421	100	41	11	11
Martontelke			marton					telk	e	421	100	41	11	11
Mohi			moh			i				411		51		21
Noine			noine							900		90		90

Nonec			nonec						900		90		90
Rákos			ráko			s			521		21		33
Rekettyésvölgye			rekettyé			s	völgy	e	411	100	51	11	11
Reter			reter						200		21		50
Rudály			rudály						200		21		50
S.Katherina			szent		katalin				525		47		33
Sáros			sáro			s			521		21		33
Sárostelek			sáro			s	telek		200	100	21	11	11
Sárpatak			sáro	s	patak				521		22		33
Szárazpatak			száraz		patak				521		22		33
Szék			szék						521		21		33
Torja			torja						521		21		33
Újfalu			új				falu		324	100	71	11	11
Venice			venice						200		21		50
Valdorf			valdorf						200		21		50
Volkánylaka			volkány				lak	a	421	100	41	11	11